

Feitenoverzicht

Besluitvorming en het
crisismanagement op
strategisch niveau binnen de
veiligheidsregio's Midden-
en West-Brabant en Zuid-
Holland Zuid in verband met
de brand bij Chemie-Pack in
Moerdijk op 5 januari 2011

Eindrapportage

6 februari 2012

Inhoud

Leeswijzer	2
Eindrapportage feitenoverzicht besluitvorming en crisismanagement brand bij Chemie-Pack	4
Bijlagen	22
A. Lijst van afkortingen	23
B. Lijst van respondenten	24
C. Lijst van onderzoeksvragen	25
D. Onderzoeksvragen en -antwoorden	27
E. Lijst van vragen en tekstpassages uit brondocumenten	51
F. Lijst van brondocumenten	94

Leeswijzer

Voor u ligt een door PwC Advisory N.V. opgesteld feitenoverzicht van de besluitvorming en het crisismanagement op strategisch niveau binnen de Veiligheidsregio's Midden- en West-Brabant en Zuid-Holland Zuid in verband met de brand in Moerdijk bij Chemie-Pack op 5 januari 2011.

Drie centrale thema's

In het onderzoek zijn drie centrale thema's gedefinieerd op basis waarvan de samenwerking tussen de twee veiligheidsregio's op goede wijze kan worden belicht:

1. De maatregelen die de veiligheidsregio's hebben genomen om de bevolking te waarschuwen en te beschermen (inbegrepen de hulpverleners).
2. De samenwerking en informatie-uitwisseling tussen beide veiligheidsregio's.
3. De samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de veiligheidsregio's en andere overheden.

Dit rapport is opgebouwd uit een feitenoverzicht en een aantal bijlagen. Het feitenoverzicht is een beschrijving van de relevante feiten en gebeurtenissen op hoofdlijnen. Deze feiten worden in de bijlagen meer in detail beschreven.

De volgende bijlagen maken deel uit van dit rapport:

- bijlage A: deze bijlage bevat de afkortingen die in dit rapport worden gebruikt;
- bijlage B: in deze bijlage is de lijst van respondenten die voor dit onderzoek zijn geïnterviewd opgenomen;
- bijlage C: in deze bijlage zijn de voor dit onderzoek geformuleerde onderzoeksvragen opgenomen;
- bijlage D: in bijlage D worden vervolgens de onderzoeksvragen afzonderlijk beantwoord. De beantwoording van deze vragen is met name gebaseerd op dossiers die ten tijde van het incident en daarna door de veiligheidsregio's zijn bijgehouden;
- bijlage E: uit voornoemde dossiers zijn documenten geselecteerd die relevant zijn voor dit onderzoek. Uit deze brondocumenten zijn tekstpassages geselecteerd die bijdragen aan het beantwoorden van de onderzoeksvragen. Deze passages zijn in bijlage E in spreadsheetvorm opgenomen;
- bijlage F: deze bijlage bevat ten slotte de lijst van brondocumenten die voor deze rapportage zijn geraadpleegd.

*Eindrapportage feitenoverzicht
besluitvorming en crisis-
management brand
bij Chemie-Pack*

Het incident: de brand bij Chemie-Pack

In Moerdijk woedt op woensdag 5 januari 2011 een brand bij het bedrijf Chemie-Pack dat chemicaliën opslaat en verwerkt. De brand ontwikkelt zich binnen korte tijd tot een zeer omvangrijk incident.

Vanwege de brand wordt in de Veiligheidsregio's Midden- en West-Brabant (MWB) en Zuid-Holland Zuid (ZHZ) de hoogste regionale opschalingsfase, GRIP 4¹, afgekondigd. Brandweer, politie en andere hulpdiensten vanuit de regio Midden- en West-Brabant, maar ook vanuit Zuid-Holland Zuid en Rotterdam-Rijnmond zijn aanwezig op de plek van het incident. Ook de brandweer van de bedrijven Shell en Sabic en van het ministerie van Defensie blussen mee.

De brand wordt in de nacht van 5 op 6 januari 2011 geblust. De brand roept vragen op bij de bevolking en de hulpverleners over de gevolgen voor de volksgezondheid en de vervuiling van lucht, grond-, oppervlakte- en drinkwater en bodem in het gebied tot ruim 60 kilometer vanaf de brandhaard.

De opdracht aan PwC

De voorzitters van de Veiligheidsregio's Midden- en West-Brabant en Zuid-Holland Zuid hebben in januari 2011 besloten tot een gezamenlijk onderzoek naar de feiten rondom het incident waarin met name de onderlinge samenwerking tussen de regio's aan bod komt. De doelen van dit onderzoek zijn om een onafhankelijk feitenonderzoek uit te voeren, te kunnen leren van het incident en om te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichting van de Wet veiligheid regio's (Wvr). In deze wet is bepaald dat 'de voorzitter van de veiligheidsregio na afloop van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis...schriftelijk verslag uitbrengt aan de raden van de getroffen gemeenten over het verloop van de gebeurtenissen en de besluiten die hij heeft genomen' (art. 40 Wvr).

Uit het besluit van de voorzitters volgt het onderhavige onderzoek van PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (PwC) dat de opdracht heeft gekregen om een feitenoverzicht op te stellen van de besluitvorming en het crisismanagement op strategisch niveau van de Veiligheidsregio's Midden- en West-Brabant en Zuid-Holland Zuid ten aanzien van de bestrijding van de

gevolgen van de brand in Moerdijk. In dit feitenoverzicht staan drie thema's centraal:

1. De maatregelen die de veiligheidsregio's hebben genomen om de bevolking te waarschuwen en te beschermen (inbegrepen de hulpverleners).
2. De samenwerking en informatie-uitwisseling tussen beide veiligheidsregio's.
3. De samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de veiligheidsregio's en andere overheden.

Vanuit deze drie thema's kan de samenwerking tussen de veiligheidsregio's op goede wijze worden belicht.

De operationele aanpak van de brand, het opruimen van het bluswater, en het kostenvraagstuk maken expliciet geen onderdeel van dit feitenonderzoek uit. Deze onderwerpen worden in andere onderzoeken nader onderzocht.

Onderzoeksofzet

De onderzoeksperiode ligt tussen woensdag 5 januari, 14.26 uur – het tijdstip van de melding van de brand in Moerdijk – en zondag 30 januari 2011 om 24.00 uur – het moment waarop de belangrijkste en het merendeel van de activiteiten in verband met de brandbestrijding en gevolgen daarvan waren voltooid.

Per thema is een aantal onderzoeksvragen geformuleerd, in totaal 22 voor het gehele onderzoek (zie bijlage C). De feitelijke informatie die met betrekking tot deze vragen is verkregen is verwerkt in bijlage D en E. De onderzoeksvragen zijn een hulpmiddel om alle relevante informatie te verkrijgen met betrekking tot de drie thema's. Het doel was niet om een uitputtend overzicht te geven van alle feiten die met betrekking tot elke onderzoeksvraag kon worden verkregen. Desondanks is getracht om in de beantwoording zo volledig mogelijk te zijn.

De basis voor dit onderzoek wordt gevormd door de omvangrijke dossiers die binnen de

1 De Wvr kent de GRIP-regeling niet expliciet en formeel wordt het overgaan van het gezag georganiseerd door het van toepassing verklaren van art. 39 Wvr. Relevant voor dit onderzoek is dat met de opschaling naar GRIP 4 bevoegdheden (zie art. 39 Wvr) overgaan van de burgemeester naar de voorzitter van de veiligheidsregio.

veiligheidsregio's zijn bijgehouden vanaf het moment van de brand. In totaal zijn circa 300 documenten bestudeerd (zie bijlage F). Het gaat daarbij om de verslagen van de RBT's, GBT's, ROT's, CoPI, de logboeken van de verschillende actiecentra, logboeken van individuen, persverklaringen en informatie van de websites van de regio's, verslagen van monodisciplinaire onderdelen van de veiligheidsregio zoals de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR), correspondentie met het Rijk, de rapporten van het Beleidsondersteunend Team milieu-incidenten (BOT-mi), de verslagen van de nafaseteams en diverse onderzoeksrapporten die over het incident zijn verschenen. Deze documenten vormen het uitgangspunt voor het onderzoek en de feiten zoals PwC die heeft kunnen vaststellen. Ter ondersteuning van het documentonderzoek heeft PwC met meerdere personen uit de veiligheidsregio's overleg gevoerd ter verduidelijking en verificatie van de feiten zoals deze in de documenten zijn opgenomen. In bijlage E zijn in tabelvorm de belangrijkste feitelijke passages overgenomen uit de brondocumenten die in deze overzichtsvorm bijdragen aan het beantwoorden van de 22 onderzoeksvragen.

Voorts zijn 17 personen geïnterviewd, veelal in koppels van gelijke functionarissen van beide veiligheidsregio's. Het doel van deze interviews was met name om inzicht te krijgen in de belangrijkste feiten en de samenhang daartussen. De respondenten ontvingen van tevoren een vragenlijst die als leidraad voor het gesprek diende. Na afloop van de gesprekken zijn verslagen opgesteld die door de respondenten zijn geaccordeerd. De lijst van respondenten waarvan informatie is gebruikt voor het opstellen van deze rapportage, is opgenomen in bijlage B.

Op basis van het documentenonderzoek, de overleggen met medewerkers van de veiligheidsregio's en de interviews is vervolgens deze rapportage opgesteld. De rapportage is bedoeld voor de veiligheidsregio's om leerervaringen te kunnen trekken en om de voorzitters van de beide veiligheidsregio's in staat te stellen

schriftelijk verslag uit te brengen aan de raden van de betrokken gemeenten. Het in de rapportage beschreven feitenoverzicht is door PwC zo zorgvuldig mogelijk opgesteld en gevalideerd. PwC kan in dit kader echter geen aansprakelijkheid aanvaarden jegens derden ten aanzien van de beschreven feiten.

Het onderzoek ten behoeve van dit feitenoverzicht is uitgevoerd in de periode tussen 1 maart en 1 juli 2011. Op 22 augustus 2011 heeft PwC een tussenrapportage opgeleverd die vervolgens door de opdrachtgevers openbaar is gemaakt. Op dat moment was het onderzoek van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (hierna: de Raad) naar de brand nog gaande en in overleg met de opdrachtgevers is besloten dat het gepast was om de elementen van onderhavig feitenoverzicht die betrekking hebben op de onderzoeksthema's van de Raad en voor zover die betrekking hebben op derden, nog niet openbaar te maken met het oogmerk om het proces van waarheidsvinding en oordeelsvorming door de Raad zoveel mogelijk behulpzaam te zijn. De elementen van het feitenoverzicht die niet in de tussenrapportage van 22 augustus zijn opgenomen² zijn op 30 augustus 2011 door de opdrachtgevers aan de Raad ter beschikking gesteld met daarbij de aankondiging dat het volledige feitenoverzicht zal worden gepubliceerd nadat de Raad haar bevindingen heeft gepubliceerd. Deze eindrapportage betreft derhalve een samenvoeging van de eerder gepubliceerde tussenrapportage en het document dat op 30 augustus 2011 aan de Raad is overhandigd.

Het incident in context

Zoals gezegd is dit onderzoek gericht op de besluitvorming en het crisismanagement van beide veiligheidsregio's in het kader van het incident. Desalniettemin is het – voor een beter begrip van het handelen van de regio's – goed om eerst kort stil te staan bij de context van het incident. Om meerdere redenen kan namelijk van een bijzonder incident worden gesproken.

2 Het betreft de onderzoeksvragen 1d (gedeeltelijk), 1e, 1g, 3b, 3c, 3d en 3f. Zie bijlage C voor een overzicht van alle onderzoeksvragen.

In de eerste plaats veroorzaakte de brand veel en langdurige overlast en onrust in de samenleving.³ Doordat de rook van de brand, als gevolg van de grote intensiteit, tot circa 500 meter hoogte opsteeg kon deze zich op grote afstand van de brandhaard in een noordelijke tot noordoostelijke richting verspreiden. Diverse klachten van blootstelling aan de rook en stankoverlast werden dan ook gemeld vanuit bijvoorbeeld Rotterdam, Dordrecht en Gouda.⁴ In een groot gebied daalden roetdeeltjes en brokstukken neer waardoor bij bewoners, agrariërs en anderen vragen ontstonden over eventuele gevaren voor de volksgezondheid en de gevolgen voor vee en gewassen. Naast voornoemde ongerustheid en vragen over de volksgezondheid had de brand grote gevolgen voor de economie en bedrijvigheid in het brongebied – naastgelegen bedrijfspanden zijn zwaar beschadigd en een deel van het industrieterrein was langere tijd niet toegankelijk. Voorts was na de brand sprake van milieuverontreiniging in de omringende sloten en haveningen.

In de tweede plaats genereerde de brand een groot voorlichtings- en communicatievraagstuk, niet alleen in de twee veiligheidsregio's, maar op landelijke schaal. Hierop wordt hierna ruimschoots ingegaan.

In de derde plaats maakte de operationele complexiteit dit tot een bijzonder incident. Vanwege zijn omvang en vanwege de hoeveelheid en verscheidenheid van chemische stoffen die zijn verbrand was de brand bijzonder. De brand is (uiteindelijk) met schuim geblust. De schaal van de schuimdeken zoals gebruikt om het vuur bij het bedrijf Chemie-Pack onder controle te krijgen is zelden toegepast.⁵

In de vierde plaats was sprake van bestuurlijke complexiteit. De operationele en bestuurlijke activiteiten in verband met de brand verlangden een grote mate van samenwerking

tussen de twee veiligheidsregio's (en daarbuiten). Het feit dat het brongebied in één gemeente lag maar het effectgebied meerdere gemeenten, meerdere veiligheidsregio's en zelfs meerdere provincies betrof, is tamelijk uniek. Voorts was er de situatie dat voor het eerst sinds de inwerkingtreding op 1 oktober 2010 van de Wvr bij een incident door twee veiligheidsregio's in GRIP 4 werd opgetreden en waar ook voor het eerst de voorzitters van beide veiligheidsregio's als gezagsdrager optraden. Een en ander was van betekenis wat betreft het gezag en wat betreft de operationele aansturing, zoals hierna zal worden toegelicht. Ten slotte was de behandeling van het incident complex omdat er meerdere (bestuurlijke) instanties bij betrokken waren.

Het netwerk bestond uit:

1. Zes departementen (de ministeries van Veiligheid en Justitie (VenJ), Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS), Economie, Landbouw en Infrastructuur (EL&I), Infrastructuur en Milieu (I&M), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en Defensie).
2. Vijf gemeenten (Moerdijk, Dordrecht, Binnenmaas, Strijen en Cromstrijen).
3. Meerdere veiligheidsregio's waaronder Midden-West Brabant, Zuid-Holland Zuid, Rotterdam-Rijnmond, Hollands-Midden en Haaglanden.
4. Meerdere politiekorpsen.
5. Meerdere Gemeenschappelijke Gezondheidsdiensten (GGD'en) en omgevingsdiensten.
6. Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland.
7. Industrie en Havenschap Moerdijk.
8. Twee provincies (Noord-Brabant en Zuid-Holland).
9. De waterschappen Brabantse Delta en Hollandse Delta.
10. De drinkwaterbedrijven Evides en Oasen.
11. Meerdere bedrijven uit de openbaar vervoer sector, waaronder NS, Arriva en ProRail.
12. De rampenzender RTV Rijnmond.

³ Dit bleek onder meer tijdens de informatiebijeenkomsten voor hulpverleners en bewoners die in de week na de brand plaatsvonden. Illustratief in dit verband is ook het particuliere initiatief Meldpunt-Brand Moerdijk (zie: <http://meldpunt-brandmoerdijk.jouwweb.nl/>). Dit meldpunt ontving rond 200 klachten. Het meldpunt heeft de bundeling van klachten op 16 maart 2011 aan het hoofd IOOV overhandigd.

⁴ Bron: achtergrondgesprekken met betrokkenen uit crisisorganisatie van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.

⁵ www.nvbr.nl/actueel/brand-chemie-pack/overzicht-brand/@19500/nvbr-blusmethode/

In de vijfde en laatste plaats heeft het incident diverse noties opgeleverd over de werking en beperkingen van het huidige crisisbestel in Nederland. In dat verband kan gewezen worden op de toezegging van de minister van VenJ om met een voorstel te komen om de regierol van de Rijksoverheid bij (dreigende) crises te versterken en om de crisiscommunicatie van de overheid te verbeteren.⁶

⁶ www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/crisis-en-nationale-veiligheid/documenten-en-publicaties/persberichten/2011/02/18/nieuwe-ambities-voor-nationale-veiligheid-vastgesteld.html)

Feitenoverzicht

Zoals hiervoor vermeld, is het feitenoverzicht langs drie hoofdthema's geordend. Hierna worden op hoofdlijnen de feiten met betrekking tot elk van de drie thema's beschreven. Voor meer gedetailleerde inzichten in de feitelijke gebeurtenissen wordt verwezen naar bijlage D en bijlage E.

Thema 1: De maatregelen die de veiligheidsregio's hebben genomen om de bevolking te waarschuwen (inbegrepen de hulpverleners)

Het eerste onderzoeksthema heeft betrekking op de maatregelen die beide veiligheidsregio's hebben genomen om de bevolking omtrent de brand te waarschuwen en te beschermen. Eerst wordt ingegaan op de maatregelen die zijn genomen vanaf het moment van de brand tot het sein 'brand meester'. Daarna wordt ingegaan op de opvolgende maatregelen, met name op het vlak van de gezondheidssituatie.

Maatregelen genomen na het uitbreken van de brand

Na de melding van de brand hebben de Veiligheidsregio's Midden- en West-Brabant en Zuid-Holland Zuid een aantal maatregelen genomen om de bevolking te waarschuwen en te informeren over de brand. Deze maatregelen zijn chronologisch in de tijdlijn weergegeven (figuur 1 op de volgende pagina).

Samengevat hebben de veiligheidsregio's de volgende maatregelen genomen om de bevolking over de brand te waarschuwen:

- het activeren van sirenes;
- de inzet van geluidswagens in de gemeente Strijen;
- de inzet van RTV Rijnmond als rampenzender met regelmatige woordvoering door de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid en met gebruik van tickertape berichten.⁷

Bij deze maatregelen vervulde de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid een hoofdrol, aangezien de rook van de brand zich in een noordnoordoostelijke (en later ook noordwestelijke) richting verspreidde en dus

het belang van informatievoorziening aan burgers in deze regio het grootst was. Deze regio heeft binnen een half uur na de melding van de brand – en vrijwel direct na het advies van Midden- en West-Brabant – op vier locaties in de regio sirenes geactiveerd. Voorts startte vijf minuten na het activeren van de sirenes, de woordvoering op RTV Rijnmond en de berichtgeving via tickertape. In de middag en avond is zeer frequent via een tiental media informatie verstrekt over de brand en het verloop van de bestrijding ervan.

Centraal in de berichtgeving via de diverse media stond de waarschuwing dat: *In Moerdijk een grote brand plaatsvond; dat in verband daarmee bewoners in het oostelijke deel van de Hoekse Waard en het uiterste zuidelijke puntje van Dordrecht (Willemsdorp) naar binnen moesten gaan en ramen en deuren dienden te sluiten; dat meetploegen van de brandweer de effecten van de brand onderzochten; en dat geen aanwijzingen werden verkregen die duiden op voor de gezondheid schadelijke concentraties stoffen in de lucht.*

In de avond van 5 januari, vanaf 22.00 uur is deze berichtgeving aangepast. Inmiddels was namelijk besloten om een schuimblusdeken over de brandhaard aan te brengen hetgeen de noodzaak met zich bracht om de bevolking voor te bereiden op de mogelijke gevolgen hiervan. Deze blusdeken kon – in combinatie met veranderende weersomstandigheden – tot wijziging van de richting, hoogte en samenstelling van de rookwolk leiden en daarmee voor (meer) overlast en stankhinder voor bewoners zorgen. De belangrijkste maatregelen ter waarschuwing van de bewoners die daarop werden genomen zijn:

- vanaf ongeveer anderhalf uur voor het geplande moment van het aanbrengen van de schuimblusdeken hebben beide regio's via diverse media (persberichten, RTV Rijnmond, crisis.nl⁸, SMS alert, twitter en geluidswagens in de gemeente Strijen) de bewoners geïnformeerd;

⁷ Dit is een tekstbalk met informatie die onder in het televisiebeeld verschijnt en continu over het scherm loopt waarmee televisiekijkers in het kort worden geïnformeerd.

⁸ Ten aanzien van de inzet van crisis.nl dient te worden opgemerkt dat deze landelijke website als gevolg van een menselijke fout op 5 januari kortstondig uit de lucht is geweest (tussen 18.00 en 19.15 uur). Berichten dat het publieksnummer (0800-1351) op die dag onbereikbaar zou zijn geweest is onjuist, blijkens een brief van de minister van VenJ aan de Tweede Kamer (zie: TK, 2010-2011, 26 956, nr. 75).

Figuur 1. Maatregelen om de bevolking te waarschuwen

- de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant heeft de sirenes in de kern Moerdijk in werking gesteld.

Nadat om 23.00 uur de schuimdeken over de brand werd gelegd volgde om 00.15 uur het sein 'brand meester'.

Dit sein 'brand meester' is vervolgens door zowel de voorzitter van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid als door de burgemeester van Moerdijk in persconferenties gemeld. Ongeveer twee uur na het sein brand meester zijn de beperkende maatregelen opgeheven en werd hierover naar de bevolking gecommuniceerd.

In deze berichtgeving stond de volgende boodschap centraal:

Bewoners in het effectgebied van de brand dienden rekening te houden met een verandering en verheving van de rook waardoor de kern van Moerdijk, (een deel van) de Hoekse Waard en (een deel van) Dordrecht zouden hinder van de rook kunnen ondervinden; dat geadviseerd werd om binnen te blijven en ramen en deuren te sluiten; dat metingen werden verricht; en dat het scheepvaart-, trein- en autoverkeer werd stilgelegd.

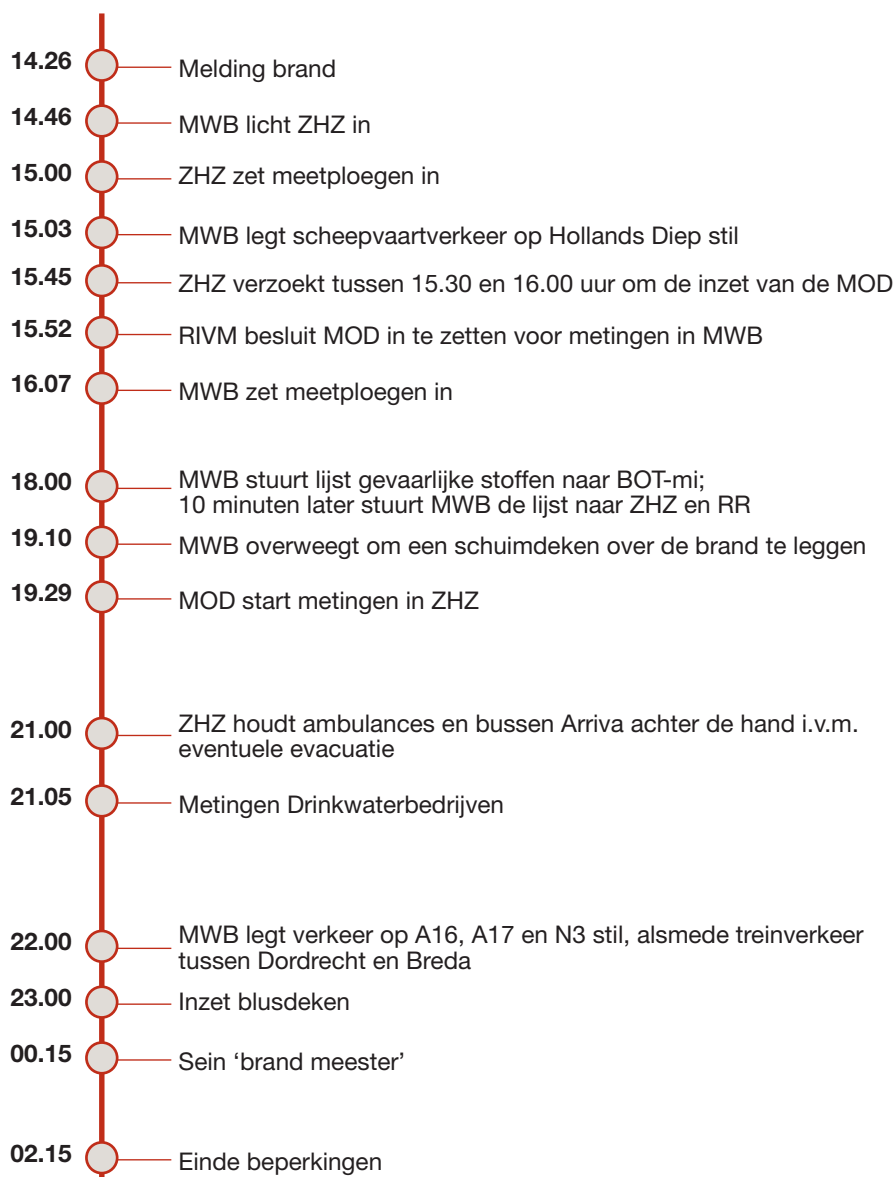
Beschermende of controlerende maatregelen

Naast de directe, waarschuwende maatregelen hebben de veiligheidsregio's zogeheten controlerende maatregelen genomen die bedoeld waren om eventuele

negatieve effecten van de brand te voorkomen en daarmee de bewoners te beschermen.

In onderstaande tijdlijn (figuur 2) zijn deze controlerende maatregelen weergegeven.

Figuur 2. Maatregelen om de bevolking te beschermen

Zoals uit deze tijdlijn blijkt hebben de veiligheidsregio's na de melding van de brand onder meer de volgende controlerende maatregelen genomen:

- het verrichten van metingen door eigen meetploegen en de meetploeg van het RIVM;
- het stilleggen van de scheepvaart op het Hollands Diep.

Beide regio's zijn vrijwel direct met eigen meetploegen onderzoek gaan doen naar voor de gezondheid schadelijke concentraties stoffen. Specifieke onderdelen en diensten zijn eveneens verzocht metingen te verrichten (Industrie- en Havenschap, Waterschap e.d.). Bovendien is vrijwel direct een beroep gedaan op externe meet- en analysecapaciteit van het RIVM. Het RIVM besloot om 15.52 uur de MOD opdracht te geven om naar de plaats van het incident te gaan om lucht- en gasmonsters te nemen. Ondanks aandringen van de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid was de MOD pas later die dag (19.29 uur) ter plaatse in Zuid-Holland Zuid. Bij de metingen was onder meer aandacht voor kwetsbare groepen en locaties (zoals het ziekenhuis). Deze aanpak leidde ertoe dat de waarschuwing van de bevolking steeds heeft plaatsgevonden op basis van meetgegevens.

Evenals bij de maatregelen ter waarschuwing van de bewoners geldt ook hier het (aanstaande) aanbrengen van de schuimblusdeken als een belangrijk moment. Met het oog op eventuele effecten van de schuimdeken zijn de volgende, aanvullende maatregelen genomen:

- delen van de autowegen A16, A17 en N3 zijn afgesloten. Ter plaatse van het stilstaande verkeer is gecontroleerd of aanvullende maatregelen noodzakelijk waren;
- het treinverkeer Dordrecht – Breda is stilgelegd;
- de sirene-inzet is voorbereid en de rampenzender is geïnstrueerd;
- de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid heeft een aantal ambulances langer in dienst gehouden en bussen achter de hand gehouden voor het geval een eventuele evacuatieactie nodig was;

- er is voortdurend onderzoek gedaan naar voor de gezondheid schadelijke concentraties stoffen. In dat verband is het aantal meetploegen uitgebreid en zijn in een groter gebied metingen verricht.

Inzake deze maatregelen heeft steeds overleg plaatsgevonden tussen de Veiligheidsregio's Zuid-Holland Zuid en Midden- en West-Brabant. Gezien het feit dat Midden- en West-Brabant brongebied was lag het voortouw bij het merendeel van deze laatste maatregelen bij de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant.

Feitenoverzicht van de maatregelen gericht op de volksgezondheid

Zoals hierboven is beschreven hebben de beide veiligheidsregio's direct na de brand meerdere maatregelen genomen om de bevolking te waarschuwen en te beschermen. Daarnaast hebben de beide regio's maatregelen genomen na het blussen van de brand. Dit betrof met name maatregelen op het vlak van de gezondheidssituatie, meer in het bijzonder het gezondheidsmanagement en –onderzoek en de *informatieverschaffing* aan bewoners en hulpverleners over de gezondheidseffecten. Deze maatregelen zijn hieronder beschreven.

Maatregelen gericht op het gezondheidsmanagement en -onderzoek

Centraal in het gezondheidsmanagement in de twee veiligheidsregio's stonden drie lijnen van activiteiten.

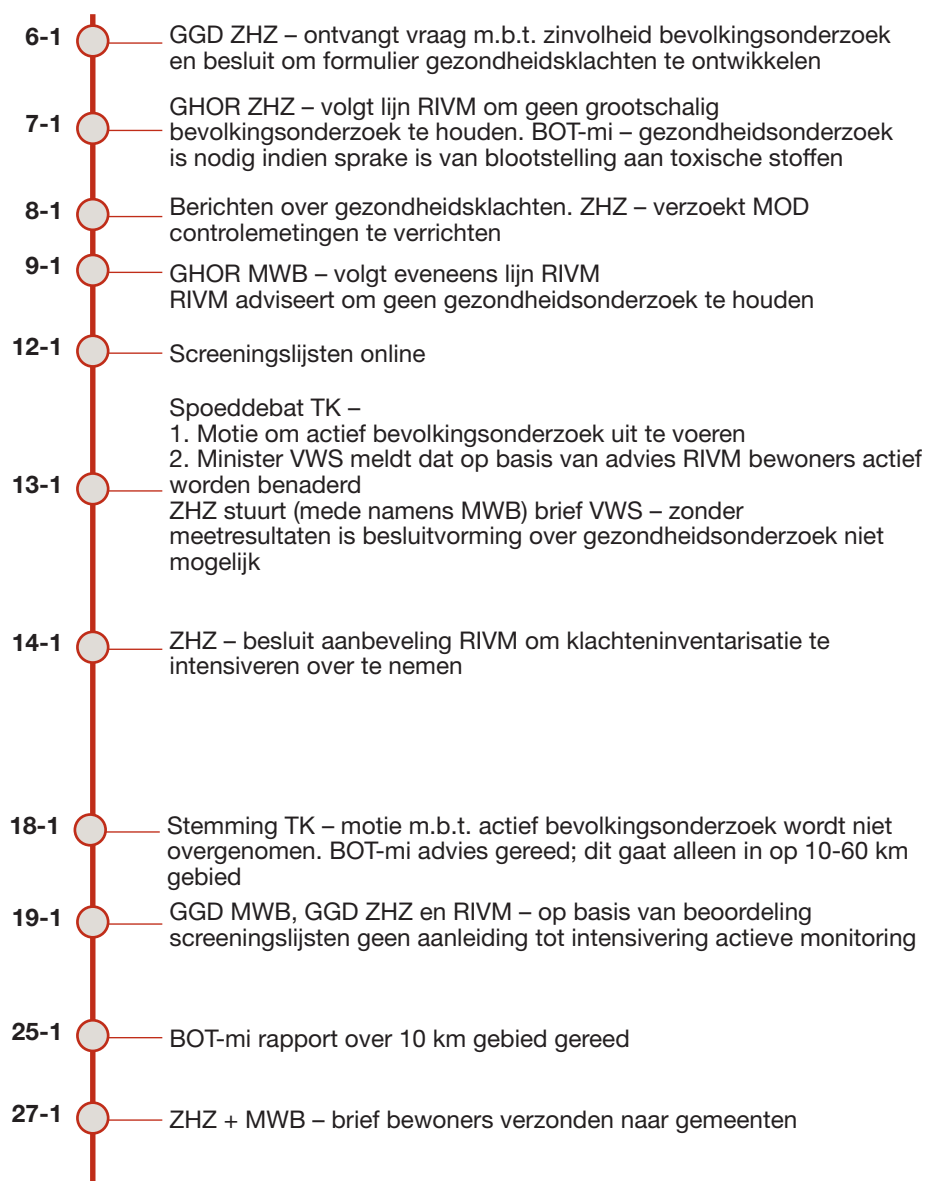
Ten eerste zijn vanaf zes januari de in de 'witte kolom' betrokken partijen (geneeskundige hulp zoals huisartsenposten) gesensibiliseerd en geïnformeerd in verband met de opvang van burgers en hulpverleners die zich meldden met gezondheidsklachten in verband met de brand. Vanuit de GGD'en in de veiligheidsregio's zijn deze partijen geïnformeerd hoe in dergelijke gevallen te handelen. Tevens hebben de GGD'en gemonitord hoeveel en welke klachten werden ontvangen, onder meer door belondes onder huisartsen.⁹

9 Bron: actie- en besluitenlijsten VR ZHZ; ROT verslagen MWB; zie tevens: Rapportage actieve registratie meldingen van bezorgdheid en gezondheidsklachten na de brand bij Chemie-Pack te Moerdijk, Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland, GGD West-Brabant, GGD Zuid-Holland Zuid, april 2011.

De tweede centrale lijn van activiteiten in het kader van het gezondheidsmanagement vormde het gezondheidsonderzoek onder bewoners.

In chronologische volgorde hebben de veiligheidsregio's ten aanzien van het gezondheidsonderzoek de volgende activiteiten verricht (figuur 3):

Figuur 3. Maatregelen ten aanzien van het gezondheidsonderzoek

In de nacht van 5 op 6 januari – vrijwel direct na de brand – verzocht het RBT Zuid-Holland Zuid de GGD om een advies uit brengen omtrent een bevolkingsonderzoek. De GGD adviseerde hierop om een screeningsvragenlijst beschikbaar te stellen waarmee bewoners hun gezondheidsklachten konden registreren. Dit advies werd overgenomen en de GGD werkte vervolgens de vragenlijst uit. Bij de ontwikkeling van het formulier werkten de GGD'en Zuid-Holland Zuid en West-Brabant samen en vanaf 12 januari was het formulier beschikbaar op diverse websites en bij huisartsenposten.¹⁰ Als gevolg van vragen van bewoners, media en de landelijke politiek ontstond de vraag of het screenen van klachten voldoende was of dat een 'actief' bevolkingsonderzoek nodig was, waarbij een grote groep bewoners uit het effectgebied zou worden opgeroepen om een gezondheidsonderzoek te ondergaan (ongeacht of sprake was van gezondheidsklachten). In het debat met de Tweede Kamer op 13 januari handhaafde de minister van VWS de lijn om bewoners op te roepen voor een gezondheidsonderzoek op basis van de klachteninventarisatie. Zij gaf hierbij tevens aan dat de besluitvorming op dit vlak bij de burgemeesters in de veiligheidsregio's lag.¹¹ Deze burgemeesters hadden, om een definitief besluit te kunnen nemen over de uitvoering van het gezondheidsonderzoek, behoefte aan nader advies van het BOT-mi.¹² Dit advies kwam op 17 januari maar bleek echter geen goede basis om het besluit op te baseren. In het overleg tussen de beide regio's met de ministeries van VenJ en VWS werd geconstateerd dat dit BOT-mi advies veel vragen opriep en dat dit naar verwachting meer onrust zou geven dan dit zou wegnemen.¹³ Op 25 januari volgde een nieuw BOT-mi advies dat de tot dan toe gekozen aanpak van het gezondheidsonderzoek ondersteunde. Vervolgens stuurden de veiligheidsregio's op 27 januari een brief aan

de bewoners in het 10 kilometer gebied om hen te attenderen op de vragenlijst.¹⁴

De derde centrale lijn in het gezondheidsmanagement van de veiligheidsregio's, ten slotte, betreft het gezondheidsmanagement van de hulpverleners die in het gebied rond de brandhaard actief zijn geweest. Op dit vlak hebben de veiligheidsregio's de volgende maatregelen genomen:

- er is informatie ingewonnen bij het RIVM;
- hulpverleners (en hun werkgevers) zijn geïnformeerd over hoe te handelen bij klachten;
- door de beide veiligheidsregio's zijn de ingezette hulpverleners geregistreerd en vervolgens gemonitord.

Wat betreft de uitkomsten van het gezondheidsonderzoek onder zowel burgers uit het effectgebied, de werknemers van het industrieterrein Moerdijk, en de hulpverleners die betrokken waren bij de brand in Moerdijk wordt hier verwezen naar het rapport van de GGD'en West-Brabant en Zuid-Holland Zuid en het bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid (GMV). Zij hebben op 26 april 2011 een rapport uitgebracht over de omvang, aard en ernst van de gezondheidsklachten en bezorgdheid die als gevolg van de brand gemeld en actief verzameld zijn door Bureau GMV en de GGD'en West-Brabant en Zuid-Holland Zuid.¹⁵

10 ROT verslag MWB d.d. 12 januari 2011.

11 TK 2010-2011, nr. 39 item 1, 25-02-2011, Handelingen.

12 RBT verslag MWB d.d. 13 januari 2011.

13 Bron: doorlopende actie- en besluitenlijst team nafase ZHZ d.d. 18 januari 2011, 09.30 uur.

14 Bron: doorlopende actie- en besluitenlijst team nafase ZHZ d.d. 27 januari 2011, 15.00 uur.

15 Rapportage actieve registratie meldingen van bezorgdheid en gezondheidsklachten na de brand bij Chemie-Pack te Moerdijk, Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland, GGD West-Brabant, GGD Zuid-Holland Zuid, april 2011.

Maatregelen gericht op de informatieverstrekking aan bewoners en hulpverleners over de gezondheids-effecten

Het tweede type maatregelen dat gericht was op de volksgezondheid die in dit feitenoverzicht zijn beschreven, betreft de maatregelen die verband houden met de informatieverstrekking aan bewoners en om hen adviezen te bieden hoe met de gevolgen van de neerslag van de rook moest worden omgegaan.

Hiertoe maakten de veiligheidsregio's gebruik van: de rampenzender (RTV Rijnmond); crisis.nl en het landelijk publieksnummer; Q&A's; gezamenlijke (interregionale) persconferenties; en bewonersbrieven en -bijeenkomsten. Verder is informatie verstrekt via diverse sociale media (zoals Twitter), de GGD'en, de gemeenten en de huisartsen. Bij de informatieverstrekking onderscheidde de veiligheidsregio's de volgende doelgroepen: bewoners, artsen, scholen, kinderdagverblijven, medewerkers van de bedrijven op het industrieterrein Moerdijk en hulpverleners en journalisten die op het bedrijventerrein ten tijde van de brand actief zijn geweest.

De veiligheidsregio's hebben voor de informatieverstrekking aan bewoners en hulpverleners over de gezondheidseffecten ook gebruik gemaakt van de BOT-mi adviezen. Door de complexiteit van de BOT-mi adviezen (die vooral technisch van aard waren) was het doorgaan nodig voor de veiligheidsregio's om deze adviezen te voorzien van handelingsperspectieven voor de bevolking. Aanvankelijk was dit voor de regio's lastig aangezien er geen of zeer weinig tijd zat tussen het moment waarop zij de adviezen ontvingen en deze openbaar werden gemaakt.¹⁶ Voorts hebben de veiligheidsregio's diverse initiatieven ondernomen om de kwaliteit en bruikbaarheid van de informatie te verbeteren, onder meer in rechtstreekse contacten met het ministerie van VenJ, het RIVM en het ministerie van VWS. Hoewel hierdoor met name de lijnen van communicatie tussen de Rijksoverheid en de veiligheidsregio's werden verduidelijkt, leidde dit niet tot significante verbetering van bruikbaarheid van de BOT-mi adviezen. Ten slotte werd de communicatie bemoeilijkt door de massale (sociale) mediadruk en commentaren van deskundigen in de media (zie wat de BOT-mi adviezen betreft verder thema 3).

¹⁶ De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid heeft aangegeven dat zij de eerste zeven BOT-mi adviezen niet of niet rechtstreeks hebben ontvangen. De onderzoekers hebben de exacte reconstructie van de verzending en ontvangst van de BOT-mi rapporten voor de beide veiligheidsregio's afzonderlijk niet kunnen maken.

Thema 2: De samenwerking en informatie-uitwisseling tussen beide veiligheidsregio's

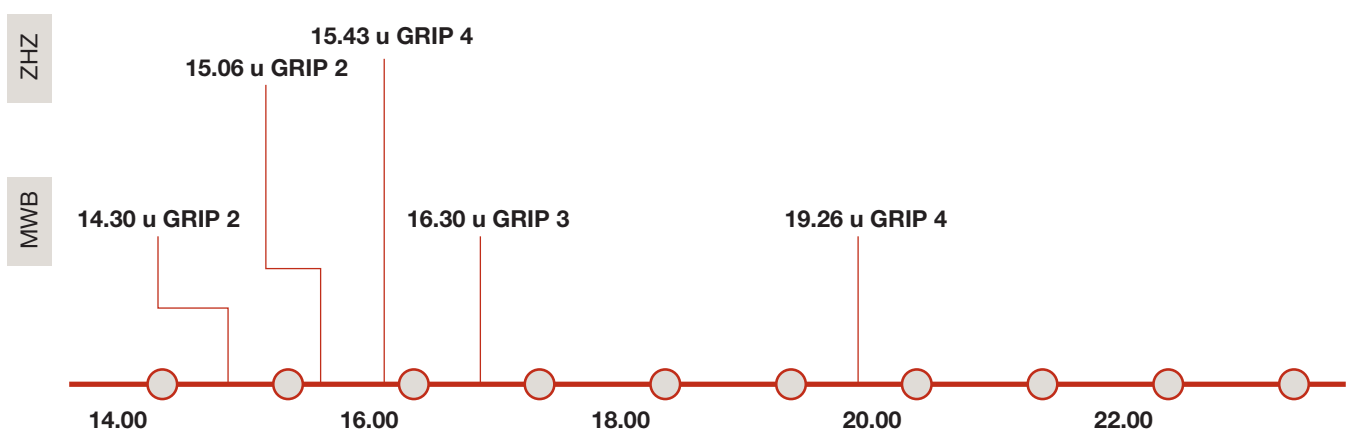
Het tweede onderzoeksthema heeft betrekking op de wijze waarop de twee veiligheidsregio's onderling hebben samengewerkt, informatie hebben uitgewisseld en hun besluiten op elkaar hebben afgestemd. Daarbij wordt ingegaan op de organisatie van de samenwerking, de samenwerking tussen de betrokken effectgemeenten en de berichtgeving van de veiligheidsregio's naar zowel bewoners als bestuurders.

Op- en afschaling van het crisismanagement

Voor een goed begrip van de samenwerking tussen de twee veiligheidsregio's is het goed om zicht te hebben op de op- en afschaling van het crisismanagement. De opschaling op 5 januari in beide regio's verliep als volgt (zie figuur 4):

Voor de veiligheidsregio's was er operationeel noch wettelijk gezien een reden om hetzelfde niveau van opschaling te kiezen of om de momenten van opschaling te synchroniseren. In de gesprekken met de direct betrokkenen vanuit de veiligheidsregio's is echter vastgesteld dat vanaf het moment dat ook de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant naar GRIP 4 opschaalde een nieuwe samenwerking tussen de beide voorzitters en directeuren van de veiligheidsregio's ontstond. Persoonlijke contacten speelden in deze samenwerking een belangrijke rol.^{17, 18} Ook na het sein brand meester was tussen de regio's sprake van intensief contact en heeft men elkaar geïnformeerd over de (voorgenomen) afschaling en de daar op volgende acties. Centrale thema's in deze samenwerking waren de gezamenlijke operatie (waaronder de al eerder genoemde schuimblusdeken en de voorbereiding op de gevolgen daarvan), de communicatie over het incident, de gezamenlijke (interregionale) persconferenties en –communiqués, het gezondheidsmanagement en de contacten met andere overheden.

Figuur 4. Opschaling in GRIP fase in de regio's MWB en ZHZ¹⁹

17 Bron: interview met de voorzitter van de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid en de vicevoorzitter van de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, ten tijde van het incident voorzitter van de veiligheidsregio d.d. 1 april 2011.

18 Bron: interview met de directeur van de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid en de directeur van de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, d.d. 7 april 2011.

19 De afschaling verliep als volgt. De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant schaalde in de nacht van 6 januari om 02.20 uur af van GRIP 4 naar GRIP 3. De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid schaalde in die nacht om 01.40 uur af van GRIP 4 naar GRIP 2 en 's middags om 16.22 uur naar GRIP 0. Op 7 januari is de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant om 11.45 uur verder afgeschaald naar GRIP 2 en om 13.00 uur naar GRIP 1. Later die dag, om 23.00 uur is men opnieuw opgeschaald naar GRIP 4.

Organisatie van de samenwerking tussen de veiligheidsregio's

De interregionale samenwerking tussen de twee veiligheidsregio's is een van de centrale thema's bij de bestrijding van dit incident. Dit komt voort uit het bijzondere karakter van het incident, aangezien het incident 'van meer dan plaatselijke betekenis'²⁰ was waarbij de regio Midden- en West-Brabant brongebied was en de regio Zuid-Holland Zuid uitsluitend effectgebied. Mede op basis van gesprekken met de direct betrokkenen kan worden vastgesteld dat sprake is geweest van een intense en constructieve samenwerkingsrelatie tussen beide regio's. Dit geldt zowel voor de acute fase als voor de fase waarin gewerkt is aan het herstel en de nazorg. Als voorbeeld van deze samenwerking kan gewezen worden op de interregionale persconferenties van de voorzitters van de beide veiligheidsregio's. Ook bij het eerder genoemde gezondheidsonderzoek trokken de GGD'en uit beide regio's samen op en brachten uiteindelijk ook gezamenlijk verslag uit.

Cruciaal in de samenwerking was het persoonlijke contact tussen sleutelfiguren in beide veiligheidsregio's. Zo was er veel contact tussen de voorzitters van de ROT's en werden ook liaisons ingezet vanuit Zuid-Holland Zuid in de overleggen in Midden- en West-Brabant.²¹ Ook op strategisch niveau was veelvuldig telefonisch contact tussen de directeuren en de voorzitters van de veiligheidsregio's.²² Hierbij kan worden opgemerkt dat deze samenwerking niet is geregeld of voorgeschreven wordt vanuit de Wet veiligheidsregio's of enig ander kader.

Samenwerking tussen effectgemeenten

In de twee veiligheidsregio's is voor het eerst sinds het van kracht worden van de Wet veiligheidsregio's (op 1 oktober 2010) opgeschaald naar GRIP 4 en ontstond voor het eerst een situatie waarbij een burgemeester in een gezagsverhouding kwam te staan tot zijn collega burgemeesters. In Zuid-Holland Zuid betekende dit dat het gezag van de burgemeesters van de drie effectgemeenten (Dordrecht, Binnenmaas en Strijen) tijdelijk overging naar de voorzitter van Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. De burgemeesters van de effectgemeenten hebben tijdens de acute fase in het RBT geparticipeerd (waarbij de burgemeester van Cromstrijen eveneens aanwezig was, zij het als waarnemer aangezien Cromstrijen niet in het effectgebied lag). De betrokken burgemeesters en de voorzitter van het RBT (de burgemeester van Dordrecht) hebben steeds gezamenlijk opgetreden, onder meer tijdens de bewonersbijeenkomsten²³ in de betreffende gemeenten. De gemeenten participeerden eveneens in het team nafase van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.²⁴ Uit de gesprekken met de betrokken burgemeesters blijkt dat zij positief terugkijken op de samenwerking in het RBT.²⁵ Ook op de bewonersbijeenkomsten kijkt men positief terug. Hoewel er formeel voor gekozen had kunnen worden om tijdens deze bijeenkomsten de voorzitter van de veiligheidsregio het woord te laten voeren, is in onderling overleg besloten dit door de burgemeesters van de betreffende gemeenten te laten doen.

20 Vgl. art. 39 Wvvr.

21 Instellingsbesluit brief Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid d.d. 7 januari 2011. De opdracht van het team nafase is in dit besluit vastgelegd. Het team was onder meer belast met het verzorgen van de (crisis)communicatie over het incident en de maatregelen die werden genomen, het coördineren van klachten, meldingen en vragen naar aanleiding van het incident, en het begeleiden en coördineren van in- en externe evaluaties en onderzoeken.

22 Bron: interview met de voorzitter van de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid en de vicevoorzitter van de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, ten tijde van het incident voorzitter van de veiligheidsregio d.d. 1 april 2011.

23 Op 12 januari 2011 vonden bewonersbijeenkomsten plaats in de gemeenten Strijen en Binnenmaas en op 13 januari vond een bewonersbijeenkomst plaats in de gemeente Dordrecht.

24 Actie- en besluitenlijst team nafase ZHZ d.d. 7 januari 2011.

25 Bron: interview met de burgemeester van de gemeente Cromstrijen d.d. 23 maart 2011 en de burgemeesters van de gemeente Strijen en de gemeente Binnenmaas d.d. 7 april 2011.

Berichtgeving naar de samenleving, de bewoners en bestuurders

Een belangrijk onderdeel in de samenwerking tussen de twee veiligheidsregio's vormden de voorbereiding en afstemming van de berichtgeving naar de samenleving, de bewoners en bestuurders tijdens zowel de acute fase als daarna.

Berichtgeving naar de samenleving en de bewoners

Tussen de twee veiligheidsregio's heeft veel overleg plaatsgevonden over de berichtgeving en de voorlichting over het incident.²⁶ Deze afstemming volgde uit het feit dat de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant als brongebied weliswaar 'in de lead' was op het gebied van communicatie, maar de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid was als één van de effectgebieden een belangrijke belanghebbende. De veiligheidsregio's vervaardigen samen de volgende communicatieproducten: de Q&A's en berichten voor crisis.nl, diverse perscommuniqués, interregionale persconferenties en een advies naar aanleiding van het BOT-mi advies van 14 januari. Ook stemden de twee veiligheidsregio's hun activiteiten richting de pers (persberichten en persconferenties) af.²⁷ De veiligheidsregio's stemden de bestuurlijke berichtgeving af door middel van het aanwijzen van één coördinatiepunt voor communicatie, het inzetten van een liaison en door (interregionale) persconferenties (in aanloop naar de schuimblusdeken in de avond van 5 januari en vervolgens de persconferenties in de ochtend van 6 januari).

Berichtgeving naar bestuurders

De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant informeerde zijn bestuur over de voortgang van de bestrijding en afwikkeling van het incident door frequente e-mailberichten (twee keer per week). De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid voorzag het algemeen bestuur van informatie tijdens een reeds geplande retraits en de betrokken burgemeesters uit Zuid-Holland Zuid tijdens drie bijeenkomsten. Voorts werden tussentijds relevante stukken die betrekking hadden op het incident (persberichten, BOT-mi adviezen, bestuurlijke brieven NCC en andere rijksoverheden) doorgeleid naar de burgemeesters uit de veiligheidsregio.

²⁶ Logboek sectie gemeente ROT, deel 1; Verslag Logboek RBT, gemeente Tilburg, RBT Actie- en besluitenlijst 08 januari 2011.

²⁷ Logboek sectie gemeente ROT, deel 1; RBT Actie- en besluitenlijst 08 januari 2011; Interregionale persconferenties op 6 en 11 januari 2011.

Thema 3: De samenwerking en informatie-uitwisseling van de veiligheidsregio's met andere overheden

Zoals eerder vermeld was een veelheid aan partijen (onder meer zes departementen, vijf gemeenten, meerdere veiligheidsregio's en politiekorpsen, twee waterschappen, twee drinkwaterbedrijven, twee GGD'en) bij de brand betrokken. De samenwerking met deze andere overheden is gezamenlijk ingevuld door de beide regio's. In het kader van dit feitenonderzoek is met name de samenwerking tussen de veiligheidsregio's en de Rijksoverheid (ministerie van VenJ, BOT-mi autoriteiten en het ministerie van VWS) onderzocht.

De samenwerking met de Rijksoverheid, in het bijzonder het ministerie van Veiligheid en Justitie

Tussen de Rijksoverheid en de twee veiligheidsregio's heeft veel overleg plaatsgevonden tijdens en naar aanleiding van het incident. Daarbij was de inzet van het Rijk met name gericht op het adviseren en ondersteunen van de regio's bij hun verantwoordelijkheid voor de berichtgeving en communicatie over de gevolgen van het incident. De regio's op hun beurt vroegen in het overleg met het Rijk om een duidelijk aanspreekpunt en om eenduidige communicatie vanuit het Rijk, met name rond de BOT-mi adviezen.²⁸ De betrokkenen hebben in de interviews aangegeven dat onder meer door de druk van de media de communicatie tussen de regio's en het Rijk (en vice versa) op momenten stevig van aard is geweest. Desondanks komt uit de gevoerde gesprekken het beeld naar voren van een constructieve instelling en een positieve grondhouding aan weerszijden. Dat was niet alleen in het belang van de onderlinge samenwerking, maar ook voor de informatievoorziening naar andere betrokkenen in het land. Doordat de effecten van de brand de regiogrens van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant ver overstegen werd een groot beroep gedaan op deze veiligheidsregio om ook andere regio's in het land van informatie te voorzien (zoals het

vullen van crisis.nl, maar ook de informatievoorziening naar andere veiligheidsregio's en bestuurlijke partijen). Deze communicatieve taken vergden veel van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. Dit moet overigens in relatie worden gezien met de vanzelfsprekende eerste zorg van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant voor de bestrijding en de gevolgen van de brand en het feit dat deze regio niet altijd beschikte over de middelen om de rest van het land te kunnen bedienen. In de samenwerking tussen de beide betrokken regio's en met behulp van ondersteuning van het Nationaal Crisis Centrum is hierin voorzien.

De samenwerking met de BOT-mi autoriteiten

Het BOT-mi is een samenwerkingsverband van meerdere departementen en aan die departementen verbonden kennisinstituten. Het BOT-mi is er op gericht de kennis en ervaring van die partijen op het gebied van milieuongevallen-bestrijding te bundelen.²⁹ De belangrijkste voedende departementen en kennisinstituten in deze casus waren VWS (RIVM, MOD), EL&I (nVWA) en I&M. In de onderzoeksperiode (5 tot 30 januari 2011) zijn 15 BOT-mi rapporten uitgebracht naar aanleiding van het incident.

Over de BOT-mi rapporten zijn bij thema 1 al enkele feiten beschreven. Zo is onder meer bij thema 1 ingegaan op de tijd die nodig bleek om het BOT-mi advies voor de regio's beschikbaar te krijgen. De regio's hadden dit BOT-mi advies nodig om een definitief besluit te nemen over de inrichting van het gezondheidsonderzoek en om bewoners en instellingen van goede adviezen te voorzien. Ook is ingegaan op de complexiteit van de adviezen. In de interviews die voor dit onderzoek zijn gehouden is veel gesproken over het BOT-mi advies, de samenwerking met de BOT-mi autoriteiten en de betekenis voor het bestrijden en afhandelen van de gevolgen van de brand. Het BOT-mi diende de veiligheidsregio's te ondersteunen bij het bepalen van de gezondheids- en milieu-

28 Actie en besluitenlijst nafase, team nazorg, 20 januari, pagina 37.

29 <http://www.rivm.nl/milieuportaai/images/bot-mi270707.pdf>

effecten van de brand. Dit bleek echter onder meer om de volgende redenen lastig te zijn:

- ook voor het BOT-mi was het incident bijzonder als gevolg van de omvang van de brand, de hoeveelheid en verscheidenheid van de chemische stoffen die waren verbrand en de omvang van het effectgebied. Er was daardoor veel en – afgezet tegen de informatiebehoefte van bestuurders en bewoners – langdurig onderzoek nodig om een goed beeld te krijgen van de gezondheids- en milieueffecten van de brand. Door de tijd die nodig was voor het verzamelen van gegevens en vervolgens het analyseren van de onderzoeksresultaten was sprake van voortschrijdend inzicht en werden de BOT-mi rapporten meerdere malen aangevuld en bijgesteld. Hoezeer dit ook te verklaren is vanuit de complexiteit van het onderzoek, een en ander bracht de veiligheidsregio's op sommige momenten rondom de publicatie van de BOT-mi adviezen naar het publiek in een spagaat: snel en transparant communiceren van nieuwe resultaten leidde er ook toe dat soms alleen voorlopige of deelresultaten naar buiten konden worden gebracht. Extra complicerende factor was dat de adviezen aanvankelijk door het NCC onder een brede groep belanghebbenden werd verspreid, waardoor de adviezen in feite al openbaar waren voordat de regio's er goed en wel kennis van konden nemen. Later maakten de veiligheidsregio's en het NCC afspraken om tussen verzending aan de regio's en de verdere verspreiding een vertraging aan te houden.
- het inschakelen van het BOT-mi leidde wel tot meer informatie, maar leverde in beperkte mate voor de veiligheidsregio's aanvullende handelingsperspectieven op. Om hierin te voorzien stelde de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid een team samen met vertegenwoordigers van de veiligheidsregio, communicatiemedewerkers, de GAGS, de meetplanleider en vertegenwoordigers van de omgevingsdienst en de GGD Zuid-Holland Zuid. Hun taak was om de BOT-mi adviezen te analyseren, te interpreteren en te beoordelen alsmede om Q&A's op te stellen waarmee vragen van burgers beantwoord konden worden.

De werkzaamheden van dit team werden soms bemoeilijkt doordat de BOT-mi adviezen in een aantal gevallen langer op zich lieten wachten en/of niet compleet werden aangeleverd. Op een cruciaal moment ontbrak bij een kort voor een persconferentie beschikbaar gesteld BOT-mi advies een bijlage met daarin meetgegevens omtrent een hoge loodwaarde, waardoor over deze loodwaarde niet kon worden gecommuniceerd door de voorzitters van de veiligheidsregio's. Juist de meetgegevens omtrent de hoge loodwaarde, opgenomen in deze bijlage leidden vervolgens tot veel commotie in de media en onder de bewoners.

- problematisch voor de veiligheidsregio's was dat er geen ondubbelzinnig eenduidig rijksadvies was. Het BOT-mi advies betreft namelijk in zijn aard een compilatie van adviezen op meerdere terreinen gegeven door meerdere deskundigen. Dit bracht onder andere met zich mee dat de veiligheidsregio's het advies eerst moesten analyseren alvorens zij erover konden communiceren.
- vanwege het streven naar transparantie was niet-publiceren van de BOT-mi adviezen voor de regio's geen optie. Op zichzelf was daar ook geen reden toe, aangezien de rapporten wel degelijk belangrijke en bruikbare adviezen bevatten. Echter, als gevolg van het inhoudelijke, deskundigenkarakter van de adviezen kon de informatie niet één-op-één aan de bewoners worden doorgegeven. Soms bevatten de adviezen informatie voor doelgroepen die binnen de verantwoordelijkheid van de departementen vielen (zoals bijvoorbeeld agrariërs). Deze factoren leidden ertoe dat het de veiligheidsregio's de nodige tijd en moeite kostte om de rapporten op goede wijze naar buiten te brengen. Rondom het uitkomen en het interpreteren en 'vertalen' van de inhoud van de rapporten hebben de veiligheidsregio's dan ook veel contact gehad met de bij de BOT-mi adviezen betrokken autoriteiten – directeur milieu en veiligheid RIVM, teamleider BOT-mi, DG Volksgezondheid, nVWA, en de ministeries van EL&I en I&M.

De samenwerking met het ministerie van VWS

Tussen de twee veiligheidsregio's en het ministerie van VWS heeft overleg plaatsgevonden over het gezondheidsonderzoek (zowel onder bewoners als hulpverleners), het creëren van een duidelijk aanspreekpunt en eenduidige communicatie, met name rond de BOT-mi adviezen.³⁰

Ten slotte

Het hiervoor gepresenteerde feitenoverzicht beschrijft de besluitvorming en het crisismanagement van de veiligheidsregio's met betrekking tot de brand bij Chemie-Pack in Moerdijk op 5 januari 2011 op hoofdlijnen.

Voor een meer gedetailleerde beschrijving van de feiten wordt verwezen naar de hierna volgende bijlagen.

30 ZHZ: Actie en besluitenlijst nafase, team nazorg, 20 januari, pagina 37; ZHZ, team nafase_02_doorlopende activiteiten.

Bijlagen

A. Lijst van afkortingen

Afkorting	Betekenis
AOV	Ambtenaar Openbare Veiligheid
ARBO-dienst	Partij die werkgevers helpt bij het opstellen en uitvoeren van arbeidsomstandigheden- en verzuimbeleid
BOT-mi	Beleidsondersteunend team milieu-incidenten
CoPI	Commando plaats incident
EL&I	ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
GAGS	Gezondheidkundige Adviseur Gevaarlijke Stoffen
GBT	Gemeentelijk beleidsteam
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GMC	Gemeenschappelijke Meld Centrale
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure
I&M	ministerie van Infrastructuur en Milieu
IOOV	Inspectie Openbare Orde en Veiligheid
KNMI	Het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut
LCMS	Landelijk Crisismanagement Systeem
MOD	Milieuongevallendienst
MWB	Midden- en West-Brabant
NCC	Nationaal CrisisCentrum
NCTb	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding
NVJ	Nederlandse Vereniging van Journalisten
OL	Operationeel leider
OVD-B	Officier van dienst Brandweer
OvV	Onderzoeksraad voor Veiligheid
RBT	Regionaal beleidsteam
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
ROT	Regionaal operationeel team
RWS	Rijkswaterstaat
TK	Tweede Kamer
VenJ	ministerie van Veiligheid en Justitie
nVWA	nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit
VWS	ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
ZHZ	Zuid-Holland Zuid

B. Lijst van respondenten

Respondent	Functie	Datum interview
De heer G.A.A. J. Janssen	Burgemeester gemeente Cromstrijen	23 maart 2011
De heer R.G. Beek	Gemeentesecretaris / algemeen directeur gemeente Papendrecht	31 maart 2011
De heer A. Baijens	Hoofd communicatie gemeente Breda	
De heer A.A.M. Brok	Voorzitter veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	1 april 2011
De heer P.A.C.M van der Velden	Vicevoorzitter veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, ten tijde van het incident voorzitter van de veiligheidsregio	
De heer A.M.A. Houtman	Directeur GGD West-Brabant	5 april 2011
De heer J.D.J. Spanbroek	Directeur GGD Zuid-Holland Zuid	
De heer J.P.M. Klijs	Burgemeester gemeente Strijen	7 april 2011
De heer A.J. Borgdorff	Burgemeester gemeente Binnenmaas	
De heer C. Punt	Wethouder gemeente Moerdijk	7 april 2011
De heer A.E.B. Kandel	Gemeentesecretaris gemeente Moerdijk	
De heer C. Buijs	Ambtenaar OOV gemeente Moerdijk	
De heer P.L.J. Bos	Directeur veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	7 april 2011
De heer N. van Mourik	Directeur veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	
Mevrouw R. Clabbers	Directeur Nationale Veiligheid	13 april 2011
Mevrouw A. Borst	Hoofd NCC	
De heer R. de Krom	Teamleider BOT-mi	15 april 2011

C. *Lijst van onderzoeksvragen*

Voor dit onderzoek zijn in de opdrachtformulering 22 onderzoeksvragen opgenomen, waarbij ordening van deze 22 vragen naar drie thema's heeft plaatsgevonden. Dit betreft de volgende thema's:

1. De maatregelen die de veiligheidsregio's hebben genomen om de bevolking te waarschuwen en te beschermen (inbegrepen de hulpverleners).
2. De samenwerking en informatie-uitwisseling tussen beide veiligheidsregio's.
3. De samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de veiligheidsregio's en andere overheden.

Thema 1: De maatregelen die de veiligheidsregio's hebben genomen om de bevolking te waarschuwen en te beschermen (inbegrepen de hulpverleners)

Thema 1 betreft een inventarisatie van de door de veiligheidsregio's genomen maatregelen tijdens en na de brand in Moerdijk die verband houden met bescherming van de gezondheid van de hulpverleners en de inwoners in het getroffen gebied.

Onderzoeksvragen

- 1a. Welke directe en welke controlerende maatregelen zijn genomen ter onmiddellijke waarschuwing (alarmering) en bescherming van de bevolking na het ontstaan van de brand?
- 1b. Welke onmiddellijke en welke opvolgende maatregelen zijn genomen ter vaststelling van de toxiciteit van de rook en de depositie in het effectgebied van de brand?
- 1c. Welke directe en welke controlerende maatregelen zijn genomen ter waarschuwing en bescherming van de bevolking bij het blussen van de brand?
- 1d. Welke coördinerende en welke kolom-maatregelen zijn genomen ten aanzien van het gezondheidsmanagement en het gezondheidsonderzoek ten behoeve van de bevolking in de twee regio's en hoe hebben beide regio's op dit gebied samengewerkt?
- 1e. Hoe is de besluitvorming verlopen ten aanzien van het al dan niet actief uitvoeren van een gezondheidsonderzoek onder de bevolking?
- 1f. Welke maatregelen zijn genomen ten aanzien van het gezondheidsmanagement ten behoeve van de hulpverleners uit de twee regio's (en mogelijk andere regio's) en hoe hebben beide regio's op dit gebied samengewerkt?
- 1g. Welke initiatieven en activiteiten hebben de regio's ondernomen om de kwaliteit van de informatie ten aanzien van gezondheidkundige en andersoortige aan de bevolkingsinformatie gerelateerde vraagstukken te verbeteren en hoe is daar door de autoriteiten op gereageerd?
- 1h. Welke instrumenten hebben de veiligheidsregio's en de gemeenten gebruikt en welke maatregelen hebben zij genomen om de bevolking over de gezondheidssituatie te informeren, de bevolking handelingsperspectief te bieden en de gezondheidssituatie in de openbare ruimte te bevorderen (en in hoeverre is daarbij aandacht gegeven aan diversiteit van doelgroepen in de samenleving)?

Thema 2: De samenwerking en informatie-uitwisseling tussen beide veiligheidsregio's

Thema 2 betreft een inventarisatie op welke wijze is samengewerkt tussen de beide regio's, wanneer, welke informatie is uitgewisseld c.q. op welke momenten afstemming heeft plaatsgevonden tussen de veiligheidsregio's gedurende de periode woensdag 5 januari 14.26 uur tot en met 30 januari 2011.

Onderzoeksvragen

- 2a. Hoe hebben de veiligheidsregio's afgestemd ten aanzien van de opschaling en de afschaling van het crisismanagement?
- 2b. Hoe hebben de veiligheidsregio's hun informatie uitgewisseld en besluitvorming op elkaar afgestemd op tactisch en operationeel niveau (ROT niveau, voorzitters ROT)?
- 2c. Hoe hebben de veiligheidsregio's hun informatie uitgewisseld en besluitvorming op elkaar afgestemd op strategisch niveau, wat betreft de interbestuurlijke betrekkingen en verhoudingen (RBT, algemeen directeuren en voorzitters veiligheidsregio's)?
- 2d. Welke samenwerking en afstemming heeft plaatsgevonden om de bestuurlijke berichtgeving van de twee regio's in de acute fase op elkaar af te stemmen?
- 2e. Welke samenwerking en afstemming heeft plaatsgevonden om de bestuurlijke berichtgeving van de twee regio's in de nafase op elkaar af te stemmen en welke concrete samenwerkingsproducten zijn naar de pers gerealiseerd?
- 2f. Hoe zijn de besturen van de veiligheidsregio's over het verloop van de rampsituatie geïnformeerd, alsmede de besturen van de direct bij de rampsituatie betrokken gemeenten?
- 2g. Ten aanzien van de VR ZHZ: hoe is de interbestuurlijke samenwerking tussen de vier betrokken gemeenten en de veiligheidsregio verlopen, zowel in de acute als in de nafase en hoe hebben de gemeenten en de regio's samengewerkt ten aanzien van het uitvoeren van de gemeentelijke processen, inbegrepen de voorbereiding en de uitvoering van de bewonersavonden?
- 2h. Hoe hebben de veiligheidsregio's met elkaar samengewerkt ten aanzien van de afstemming en coördinatie van de voorlichting naar de bevolking, zowel in de nafase als in de acute fase?

Thema 3: De samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de veiligheidsregio's en andere overheden

Thema 3 betreft een inventarisatie wanneer, welke informatie is uitgewisseld tussen de veiligheidsregio's en de Rijksoverheid en andere overheden (m.n. het ministerie van Veiligheid en Justitie, BOT-mi en het ministerie van VWS).

Onderzoeksvragen

- 3a. Welke informatie is gedurende de periode van aanvang van de brand tot en met sein brand meester uitgewisseld tussen de regio's enerzijds en het ministerie van Veiligheid en Justitie anderzijds en tot welke aanvullende acties heeft dit geleid vanuit de zijde van de veiligheidregio's?
- 3b. Op welke wijze is de samenwerking en informatie-uitwisseling met het departement van VenJ in de nafase verlopen en hoe heeft dit bijgedragen aan het bestrijden van gevolgen van de brand?
- 3c. Wanneer hebben regio's welke informatie ontvangen vanuit de Rijksoverheid naar aanleiding van de BOT-mi rapporten d.d. 11 januari 2011 en versies 12, 13, 14, 15 en 15.1?
- 3d. Welke activiteiten hebben regio's uitgevoerd in de samenwerking met de bij de BOT-mi-rapporten betrokken autoriteiten?
- 3e. Op welke wijze en wanneer zijn de Commissarissen van de Koningin van Zuid-Holland en Noord-Brabant over het verloop van de rampsituatie op de hoogte gesteld?
- 3f. Op welke wijze is de samenwerking en informatie-uitwisseling met het departement van VWS ten tijde van de rampsituatie verlopen en hoe heeft dit bijgedragen aan het management van de crisis?

D. Onderzoeksvragen en -antwoorden

In deze bijlage wordt per onderzoeksvraag de feitelijke informatie weergegeven. Na elke onderzoeksvraag volgt het antwoord waarbij (chronologisch) de belangrijkste feiten worden weergegeven. In enkele gevallen zijn vragen gecombineerd beantwoord omdat bij de uitvoering van het onderzoek bleek dat de feiten van deze vragen onderling nauw gerelateerd waren waardoor afzonderlijke beantwoording van de vragen een onduidelijk of gefragmenteerd beeld zou kunnen geven. De beantwoording van de vragen is met name gebaseerd op documenten die onderdeel uitmaken van de dossiers die ten tijde van het incident en in de periode daarna door de veiligheidsregio's zijn bijgehouden. Uit deze brondocumenten zijn tekstpassages geselecteerd die bijdragen aan het beantwoorden van de onderzoeksvragen. Deze tekstpassages zijn in de volgende bijlage (bijlage E) opgenomen.

Thema 1: De maatregelen die de veiligheidsregio's hebben genomen om de bevolking te waarschuwen en te beschermen (inbegrepen de hulpverleners)

Het eerste onderzoeksthema heeft betrekking op de door de veiligheidsregio's genomen maatregelen tijdens en na de brand in Moerdijk die verband houden met bescherming van de gezondheid van de hulpverleners en de inwoners in het getroffen gebied.³¹

Onderzoeksvraag 1a

Welke maatregelen zijn genomen ter onmiddellijke waarschuwing (alarmering) en bescherming van de bevolking na het ontstaan van de brand?

Antwoord

Op woensdag 5 januari om 14.26 uur ontvangt de brandweer Midden- en West-Brabant melding van een brand bij het bedrijf Chemie-Pack in Moerdijk. Om 14.46 uur licht de brandweer Midden- en West-Brabant de brandweer Zuid-Holland Zuid in Dordrecht in. Om 14.50 uur informeert het Havenschap Moerdijk de bedrijven op het industrieterrein over de brand en de schadelijke gevolgen van de rook. De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid geeft om 15.00 uur opdracht tot het verrichten van metingen (zie verder vraag 1b). Als gevolg van de hevige rookontwikkeling, die door de wind in een noordnoordoostelijke richting trekt, geeft de leider van het Commando Plaats Incident (CoPI) in de regio Midden- en West-Brabant om 15.03 uur opdracht tot het stilleggen van het scheepvaartverkeer op het Hollands Diep. Eveneens vanwege de rookontwikkeling en de richting waarin deze trekt, adviseert de brandweer Midden- en West-Brabant om 15.13 uur de brandweer Zuid-Holland Zuid om de sirenes te activeren. Dit advies komt in Zuid-Holland Zuid binnen bij de Hoofd Officier van Dienst (HOVD) die hierop met de dienstdoend Operationeel Leider (OL) overlegt. Na dit overleg besluit men gehoor te geven aan het advies van Midden- en West-Brabant. Vervolgens gaat de OL naar het brandweer actiecentrum en raadpleegt de Adviseur Gevaarlijke Stoffen (AGS). Zij leggen een mal over de sirenekaart om zo te bekijken welke sirenes af moeten gaan op basis van de berekeningen. Op basis van gegevens over de weersomstandigheden van het KNMI en informatie van de brandweer Midden- en West-Brabant over de brand besluit de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid om op vier locaties in de regio sirenes te activeren: Mookhoek, Strijensas, Strijen en Willemsdorp (Dordrecht). Deze sirenes worden om 15.18 uur geactiveerd. Om 15.29, 16.05 en 16.07 uur wordt het sirenealarm op de genoemde locaties opnieuw geactiveerd. Om 15.18 uur, hetzelfde moment als het activeren van de sirenes, wordt RTV Rijnmond als rampenzender geactiveerd³² en om circa 15.32 uur geeft een woordvoerder van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid een eerste interview. Daarbij wordt gemeld dat op vier locaties in de Hoekse Waard en op de zuidpunt van Dordrecht de sirenes zijn geactiveerd en dat voor die gebieden het advies geldt: 'ga naar binnen, sluit ramen en deuren en wacht verdere berichtgeving af'. Om 15.34 uur start de berichtgeving via tickertape³³ op RTV Rijnmond waarbij het eerdere advies van de woordvoerder wordt herhaald.

31 In de onderzoeksvragen zijn de werknemers die op het bedrijventerrein Moerdijk ten tijde van de brand aanwezig waren niet als aparte categorie benoemd (i.t.t. de categorie hulpverleners). De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant heeft echter wel specifiek op deze doelgroep gerichte maatregelen genomen. Deze maatregelen worden in dit feitenoverzicht vermeld onder de maatregelen die m.b.t. de bewoners zijn genomen (waarbij uit de omschrijving van de maatregel duidelijk blijkt dat de maatregel op medewerkers van de omliggende bedrijven gericht was).

32 De rampenzender kwam vervolgens om 15.24 uur in de lucht.

33 Dit is een tekstbalk met informatie die onder in het televisiebeeld verschijnt en continu over het scherm loopt waarmee televisie kijkers in het kort worden geïnformeerd

De gemeente Moerdijk plaatst rond 16.00 uur een persbericht op de website van de gemeente waarin melding wordt gedaan van de brand. Om 18.55 uur geeft de burgemeester van Moerdijk een persconferentie. In het tevens uitgegeven perscommuniqué meldt de brandweer Midden- en West-Brabant het volgende: 'Tot op heden zijn er geen gevaarlijke stoffen gemeten in een zodanige concentratie dat ze gevaar opleveren voor de volksgezondheid. Tot er meer duidelijkheid is over de stoffen die vrij komen, wordt geadviseerd om binnen te blijven en ramen en deuren dicht te houden.'³⁴

Tussen circa 15.30 en circa 21.30 uur (wanneer de voorbereiding van de brandbestrijding door middel van het aanbrengen van een blusdeken start; zie vraag 1c) worden bewoners in de regio Zuid-Holland Zuid via de volgende media gewaarschuwd over de brand:

- na het eerste tickertape bericht op RTV Rijnmond van 15.34 uur wordt de tickertapeberichtgeving tot 20.12 uur vier keer geactualiseerd;
- tussen 16.10 en 19.45 uur worden in aanvulling op het eerste interview van 15.32 uur tien interviews gegeven, voor onder meer RTV Rijnmond en de NOS;
- tussen 16.15 en 18.30 uur worden drie persverklaringen verspreid;
- vanaf 16.30 uur worden in de gemeente Strijen geluidswagens ingezet die de bewoners adviseren binnen te blijven en ramen en deuren gesloten te houden;
- om 16.34 uur wordt een SMS alert verzonden;
- vanaf 16.38 uur worden door de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid tweets op Twitter geplaatst. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van het Twitteraccount van de gemeente Dordrecht. Tot 20.32 uur worden in totaal acht tweets geplaatst;
- vanaf 17.45 uur wordt de website crisis.nl geactiveerd en om 19.10 uur het publieksinformatienummer 0800-1351. Tot 21.30 uur worden op crisis.nl zes keer nieuwe berichten geplaatst;³⁵
- om 19.45 uur geeft de voorzitter van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid een persconferentie die tot 20.55 uur twee keer wordt herhaald op (onder meer) RTV Rijnmond.

Samengevat staat in de berichtgeving via de genoemde media de volgende waarschuwing centraal:

Dat in Moerdijk een grote brand plaatsvindt; dat in verband daarmee bewoners in het oostelijke deel van de Hoekse Waard en het uiterste zuidelijke puntje van Dordrecht (Willemsdorp) naar binnen moeten gaan en ramen en deuren dienen te sluiten; dat meetploegen van de brandweer meten op voor de gezondheid schadelijke concentraties stoffen in de lucht; en dat geen aanwijzingen worden verkregen die duiden op voor de gezondheid schadelijke concentraties stoffen in de lucht.

Tussen 18.00 en 18.30 uur wordt in de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid de afweging gemaakt of de sirenes opnieuw dienen te worden geactiveerd, eventueel in een groter gebied dan bij de eerste activering. Duidelijk is dat bewoners hinder van de rook ondervinden, maar de metingen van de eigen brandweer tonen vooralsnog geen voor de gezondheid schadelijke concentraties stoffen in de lucht aan. Bovendien wordt reeds via diverse mediakanalen de boodschap verspreid om zoveel mogelijk binnen te blijven en deuren en ramen gesloten te houden. Ook houdt men er rekening mee dat het activeren van de sirenes in dit geval contraproductief zou kunnen werken. De voorzitter van het Regionaal Beleidsteam (RBT) Zuid-Holland Zuid besluit dan ook om de sirenes niet opnieuw te activeren.

34 www.moerdijk.nl/105203/Zeer_grote_brand_Chemie-Pack_Moerdijk.html

35 Ten aanzien van de inzet van crisis.nl dient te worden opgemerkt dat deze website als gevolg van een menselijke fout op 5 januari kortstondig uit de lucht is geweest (tussen 18.00 en 19.15 uur). Berichten dat het publieksnummer (0800-1351) op die dag onbereikbaar zou zijn geweest is onjuist, blijkens een brief van de minister van VenJ aan de Tweede Kamer (zie: TK, 2010-2011, 26 956, nr. 75).

Omstreeks 19.10 uur wordt in de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant in het Commando Plaats Incident (CoPI) en het Regionaal Operationeel Team (ROT) overwogen om een schuimdeken over de brand te leggen. Omstreeks 20.30 uur overlegt de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant over deze mogelijke aanpak met de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. Het leggen van deze schuimdeken kan – in combinatie met veranderende weersomstandigheden – gevolgen hebben voor de rookontwikkeling (de richting, hoogte en samenstelling van de rookwolk zou kunnen wijzigen). Daarom richten de veiligheidsregio's hun berichtgeving ter waarschuwing en bescherming van de bevolking vanaf omstreeks 21.00 – 21.30 uur op de aanstaande brandbestrijding door middel van de schuimdeken. Op de maatregelen die in dit kader worden genomen wordt onder vraag 1c ingegaan.

Onderzoeksvraag 1b

Welke maatregelen zijn genomen ter vaststelling van de toxiciteit van de rook en de depositie in het effectgebied van de brand?

Antwoord

De brandweer Zuid-Holland Zuid zet (mede op verzoek van de brandweer Midden- en West-Brabant) vanaf 15.00 uur meetploegen in ter vaststelling van eventuele voor de gezondheid schadelijke concentraties stoffen en de neerslag van roetdeeltjes. Omstreeks 18.00 uur worden vier extra meetploegen ingezet met het oog op veranderende weersomstandigheden alsmede de mogelijke blussing van de brand door middel van een schuimdeken. In totaal worden acht meetploegen in de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid ingezet. Gemeten wordt op diverse locaties in het effectgebied. Er wordt rekening gehouden met kwetsbare locaties, zoals het ziekenhuis in Dordrecht, zodat op die locaties de luchtventilatie alleen indien dit echt noodzakelijk is moet worden uitgeschakeld. Basis voor de metingen is een door de meetplanleiders van de brandweer Zuid-Holland Zuid vastgestelde meetplanstrategie.³⁶ Bij de uitvoering van deze strategie overlegt Zuid-Holland Zuid met de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond en het RIVM.

Het CoPI Moerdijk besluit om 16.07 uur om meetploegen in te zetten. Drie meetploegen worden oostelijk en westelijk van het incident ingezet en één meetploeg verricht op het water in de buurt van de haven van Moerdijk metingen. Omstreeks 17.00 uur wordt nog een meetploeg ingezet om metingen te verrichten op de Moerdijkbrug. In de nacht van 5 op 6 januari wordt afgeschaald naar twee meetploegen. In totaal worden in de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant zeven meetploegen ingezet.

Uit de metingen van de meetploegen van Zuid-Holland Zuid en Midden- en West-Brabant blijkt telkens dat geen voor de gezondheid schadelijke concentraties stoffen zijn gemeten. De meetplanleiders van beide regio's wisselen gedurende de metingen informatie uit over de stoffen waarop wordt gemeten en de resultaten van de metingen. Tussen ongeveer 16.00 en 20.30 uur onderhoudt de meetplanleider van Zuid-Holland Zuid eveneens frequent contact met de meetplanleider van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond over de meettactiek en -resultaten, de stoffenlijst en de inzet van de Milieuongevallendienst van het RIVM (MOD) (zie hierna).

Omdat de analysecapaciteit van de eigen brandweer beperkt is tracht de meetplanleider van de brandweer Zuid-Holland Zuid tussen 15.30 en 16.00 uur via het daartoe geëigende kanaal (het Operationeel Meldpunt VROM) in contact te komen met de MOD van het RIVM met het doel om ook de MOD metingen in het effectgebied te laten verrichten. De teamleider BOT-mi³⁷ tracht

³⁶ Deze strategie ziet op de inzet van meetbuisjes, RA-apparatuur, de MOD van het RIVM, het meetgebied en aantal meetploegen dat wordt ingezet.

³⁷ Het BOT-mi is een samenwerkingsverband van meerdere departementen en aan die departementen verbonden kennisinstituten. Het BOT-mi is er op gericht de kennis en ervaring van die partijen op het gebied van milieuongevallen-bestrijding te bundelen (zie: www.rivm.nl/milieuportaal/images/bot-mi270707.pdf). De belangrijkste voedende departementen en kennisinstituten zijn VWS (RIVM, MOD), EL&I (nVWA) en I&M.

rond dat tijdstip eveneens in contact te komen met de veiligheidsregio's Midden- en West-Brabant en Zuid-Holland Zuid. Hij besluit daarop om 15.52 uur de MOD opdracht te geven om naar de plaats van het incident te gaan om lucht- en gasmonsters te nemen. Ondanks aandringen van de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid is de MOD pas later die dag (19.29 uur) ter plaatse in Zuid-Holland Zuid. De meetwaarden uit metingen van de MOD worden vervolgens naar het RIVM gestuurd voor modellering en analyse. Bepaalde luchtmonsters die door de MOD worden genomen moeten in het laboratorium worden geanalyseerd. Dit kan enkele dagen in beslag nemen, bijvoorbeeld wat betreft dioxinemetingen. Op basis van de wel beschikbare informatie worden in de avond van de brand BOT-mi adviezen naar de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant gestuurd. Deze adviezen worden niet rechtstreeks naar de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid gezonden. Wel krijgt de meetplanleider van Zuid-Holland Zuid in de avond van 5 januari een eerste summier terugkoppeling van de MOD. De tot dan toe beperkte meetresultaten van de MOD onderbouwen en bevestigen de eigen meetresultaten van de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.

Rond 18.00 uur is er contact tussen de teamleider BOT-mi en de Gezondheidkundige Adviseur Gevaarlijke Stoffen (GAGS) van de regio Midden- en West-Brabant. De GAGS kondigt aan de lijst met stoffen die op het terrein van Chemie-Pack lagen opgeslagen naar het BOT-mi te sturen. Om iets te kunnen zeggen over de grootte van het effectgebied (het was immers donker geworden en er was sprake van een zeer grote rookpluim) kan gebruik worden gemaakt van de modelleringsapplicatie van het RIVM. Deze modelleringsapplicatie werkt echter niet naar behoren in verband met de uitzonderlijk grote hoeveelheid van gevaarlijke stoffen op de lijst (50 pagina's met stoffen) en het feit dat het om een uitzonderlijk groot effectgebied gaat, zeker gezien in relatie tot eerdere BOT-mi incidenten. Vervolgens wordt gebruik gemaakt van een modelleringsapplicatie die de modellering van grotere aantallen stoffen kan verwerken. Deze modellering wordt normaal gesproken ingezet bij nucleaire incidenten. Dit levert een inschatting op van de grootte van het effectgebied. Om 18.10 uur stuurt de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant de lijst met gevaarlijke stoffen aan de Veiligheidsregio's Zuid-Holland Zuid en Rotterdam-Rijnmond.

Om 21.05 uur verzoekt het ROT Zuid-Holland Zuid de drinkwaterbedrijven Evides en Oasen om metingen te verrichten.

Op 6 januari wordt er visueel geïnspecteerd in het effectgebied op de aanwezigheid van roetdeeltjes. Op verzoek van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid verricht de MOD op zaterdag 8 januari nogmaals metingen. Op deze zelfde dag worden in opdracht van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid brokstukken verzameld en voor analyse naar een laboratorium in België gestuurd om zodoende sneller over resultaten te beschikken.

Onderzoeksvraag 1c

Welke maatregelen zijn genomen ter waarschuwing en bescherming van de bevolking bij het blussen van de brand?

Antwoord

Zoals reeds gemeld wordt omstreeks 19.10 uur in het ROT Midden- en West-Brabant aangegeven dat het voorstel is om een blusdeken van schuim over de brand te leggen. Vervolgens wordt om 20.24 uur in het RBT van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid medegedeeld dat met MWB zal worden afgestemd over het tijdstip van aanvang van het blussen. Binnen vijf minuten – om 20.29 uur – is er contact tussen de directeurs van de veiligheidsregio's. De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid vraagt rekening te houden met effecten van de blussing in Zuid-Holland Zuid en niet te starten met blussen voordat zij de bevolking hebben geïnformeerd en alle noodzakelijke maatregelen hebben kunnen nemen ter bescherming van de bevolking. Het aanbrengen van de schuimdeken kan namelijk – in combinatie met veranderende weersomstandigheden – gedurende korte tijd (twee uur) tot

zware rook- en geuroverlast in de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid leiden. Tevens wordt afgesproken dat een kwartier voor aanvang van de blusdeken er onderling contact is tussen beide veiligheidsregio's. Dit besluit wordt om 21.39 uur in het RBT van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid medegedeeld. Hierna wordt, in samenwerking en afstemming met de diverse partijen in beide regio's, de besluitvorming over de inzet van de blusdeken bestuurlijk afgestemd, worden gevolgscenario's in kaart gebracht, worden de maatregelen ter waarschuwing en bescherming van de bevolking in verband met dit plan genomen en vindt interregionale afstemming plaats over het moment waarop tot uitvoering kan worden overgegaan. Uiteindelijk wordt de schuimdeken om 23.00 uur aangelegd.

De gemeente Moerdijk brengt om 22.00 uur een persverklaring uit waarin het aanbrengen van de schuimdeken wordt aangekondigd en plaatst de verklaring op internet en crisis.nl. Tevens wordt de boodschap van het callcenter aangepast. Ook de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid verspreidt tussen 22.20 en 23.30 uur via diverse kanalen berichten over de geplande brandbestrijding. Het betreft het uitbrengen van een persbericht, een interview voor RTV Rijnmond, het aanpassen van de tickertape berichtgeving en de boodschap die de geluidswagens in de gemeente Strijen uitzenden, de tweets over de brand, de berichtgeving op crisis.nl en ten slotte het twee maal verzenden van een bericht via SMS alert. De tweede SMS wordt aan alle abonnees in de regio Zuid-Holland Zuid verzonden.

Samengevat komt de berichtgeving over de aanstaande brandbestrijding erop neer dat:

Bewoners in het effectgebied van de brand rekening dienen te houden met een verandering van de samenstelling en verheving van de rook waardoor de kern van Moerdijk, (een deel van) de Hoekse Waard en (een deel van) Dordrecht hinder van de rook kan ondervinden; dat het advies geldt binnen te blijven en ramen en deuren te sluiten; dat metingen worden verricht; en dat het scheepvaart-, trein- en autoverkeer wordt stilgelegd.

Midden- en West-Brabant besluit omstreeks 20.00 uur dat met het oog op de blusdeken het autoverkeer op delen van de A16, A17 en de N3 tijdelijk dient te worden stilgelegd. Dit geldt ook voor het treinverkeer tussen Dordrecht – Breda. Deze afsluitingen worden rond 22.00 uur in afstemming tussen beide veiligheidsregio's gerealiseerd. Door de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid wordt voorts rond 21.00 uur besloten de ambulances langer in dienst te houden en worden met het oog op een eventuele evacuatie bussen van de firma Arriva achter de hand gehouden. De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant stelt om 22.55 uur de sirenes in de kern van Moerdijk in werking.

Uiteindelijk wordt om 23.00 uur de schuimdeken over de brand gelegd en volgt om 00.15 uur het sein 'brand meester'. Om 00.15 uur (en wederom om 00.30 uur) geeft de voorzitter van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid een interview voor RTV Rijnmond waarin hij meldt dat de brand onder controle is. De burgemeester van Moerdijk geeft om 00.30 uur een persverklaring uit. Rond 02.15 uur meldt de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid op de rampenzender RTV Rijnmond dat voor die regio alle beperkingen – de afsluiting van (spoor)wegen en de adviezen om ramen en deuren te sluiten – worden ingetrokken. Deze berichten worden ook via andere media – Twitter, tickertape, crisis.nl – verspreid.

Onderzoeksvraag 1d³⁸

Welke coördinerende en witte kolom-maatregelen³⁹ zijn genomen ten aanzien van het gezondheidsmanagement en het gezondheidsonderzoek ten behoeve van de bevolking in de twee regio's en hoe hebben beide regio's op dit gebied samengewerkt?

Antwoord

In de nacht van 5 op 6 januari besluit de voorzitter van het RBT Zuid-Holland Zuid (01.43 uur) dat een informatiebrief voor de huisartsenposten dient te worden opgesteld met het verzoek aan de huisartsen om bij te houden of er aan de brand te relateren gezondheidsklachten worden gemeld. Ditzelfde wordt aan de kant van Midden- en West-Brabant in gang gezet.

Daags na de brand werken de Veiligheidsregio's Zuid-Holland Zuid en Midden- en West-Brabant samen aan het opstellen van het gezondheidkundig advies. In het ROT Zuid-Holland Zuid wordt op 6 januari om 09.38 uur de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) opgedragen om in samenwerking met Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en Rotterdam-Rijnmond een gezondheidkundig advies op te stellen. Vervolgens verzoekt Zuid-Holland Zuid op 10 januari de GGD om een callcenter voor gezondheidsklachten van bewoners in te richten. De gegevens zullen worden uitgewisseld met Midden- en West-Brabant en Rotterdam-Rijnmond. Tevens stelt de GGD Zuid-Holland Zuid op 7 januari een handelingsperspectief voor scholen op.

Op 7 januari stelt het Industrie- en Havenschap Moerdijk in het ROT van Midden- en West-Brabant om 08.30 uur de vraag hoe er moet worden omgegaan met klachten van werknemers van het bedrijventerrein. De GHOR geeft het ROT Midden- en West-Brabant het advies om werknemers te adviseren om zich bij klachten te wenden tot een huisarts. Hiertoe wordt op 8 en 9 januari informatie aan de Arbodiensten verstrekt en wordt op 10 januari aanvullende informatie (ten opzichte van de brief van 6 januari) aan de huisartsen gezonden.

Op 11 januari wordt een belronde gehouden door de GGD Zuid-Holland Zuid onder de huisartsenpraktijken in de gemeenten in het verzorgingsgebied van de GGD die het dichtst rondom Moerdijk liggen (Strijen, Cromstrijen, Binnenmaas en Dordrecht). Doel hiervan is om te monitoren hoeveel en welke gezondheidsklachten door de huisartsen worden ontvangen.

Vervolgens neemt de GGD West-Brabant (bureau GMV) op 14 januari contact op met drie huisartsenpraktijken van wie verwacht wordt dat zij, vanwege de geografische ligging, de meeste meldingen binnen krijgen. Verder wordt op 14 januari door Midden- en West-Brabant aangegeven dat een nieuw handelingsperspectief wordt verwacht naar aanleiding van een te verschijnen BOT-mi advies. Dit wordt dezelfde dag in het team nafase Zuid-Holland Zuid omstreeks 13.00 uur besproken. Hiertoe wordt overlegd met het ministerie van VWS en de gemeente Moerdijk. Besloten wordt die dag niet meer hierover te communiceren en dat vanuit iedere organisatie één contactpersoon wordt betrokken. De GGD'en Zuid-Holland Zuid en Midden- en West-Brabant houden onderling regelmatig contact ten behoeve van het RIVM advies en het verwachte nieuwe handelingsperspectief. Verder doet de directeur Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid het voorstel aan Midden- en West-Brabant om een coördinerend overleg nafase interregionaal (CONI) in te stellen. In dat kader wordt een persbericht over het CONI voorbereid en een brief naar het ministerie van VWS opgesteld.⁴⁰ Dit wordt uitgevoerd door het team nafase Zuid-Holland Zuid en het actiecentrum communicatie, in

38 De vragen 1d t/m 1h hebben betrekking op het gezondheidsmanagement. Hierin staan drie lijnen van activiteiten centraal: de maatregelen genomen in de 'witte kolom' (geneeskundige hulp zoals huisartsenposten); het gezondheidsonderzoek onder bewoners; en het gezondheidsmanagement van de hulpverleners die in het gebied rond de brandhaard actief zijn geweest. Het is daarom van belang om de vragen 1d, 1e, 1f, 1g en 1h in onderlinge samenhang te bezien.

39 Met de witte kolom wordt de geneeskundige hulpverlening bedoeld.

40 Hierbij dient te worden opgemerkt dat het CONI niet specifiek voor het gezondheidsmanagement is ingesteld maar voor de gehele afstemming rondom de nafase.

afstemming met Midden- en West-Brabant. Beide regio's spreken af dat de vragenlijst van het gezondheidsonderzoek pas naar de bewoners wordt verzonden als het BOT-mi advies beschikbaar is. Wel wordt de vragenlijst voor het gezondheidsonderzoek gereed gemaakt en afgestemd met Midden- en West-Brabant.

De GGD Zuid-Holland Zuid organiseert op 17 januari een tweede belronde onder de huisartsenpraktijken. Vanaf die dag kunnen voorts werknemers van het bedrijventerrein Moerdijk terecht bij het Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg met vragen en gezondheidsklachten.

Onderzoeksvraag 1e

Hoe is de besluitvorming verlopen ten aanzien van het al dan niet actief uitvoeren van een gezondheidsonderzoek onder de bevolking?

Antwoord

In de nacht van 6 januari vraagt het RBT Zuid-Holland Zuid aan de GGD Zuid-Holland Zuid een advies uit te brengen over een bevolkingsonderzoek. Dezelfde dag reageert de GGD met het voorstel dat zij een formulier gezondheidsklachten zal ontwikkelen (in samenwerking met de GGD West-Brabant). Deze lijst wordt beschikbaar gesteld via websites en huisartsenposten. De GGD houdt vervolgens regelmatig contact met de huisartsenposten om na te gaan of er klachten binnenkomen.

Het BOT-mi advies⁴¹ van 7 januari bevat een algemene opmerking met betrekking tot het uitvoeren van een gezondheidsonderzoek: 'Gezondheidsonderzoek is nodig indien er sprake is van een relevante blootstelling aan toxische stoffen, dan wel wanneer er sprake is van een verhoogd aantal gezondheidsklachten van omwonenden. Daarnaast kan gezondheidsonderzoek gewenst zijn om ongerustheid met betrekking tot de gevolgen van de brand tegen te gaan.'

Op 8 januari komen in het overleg van het team nafase Zuid-Holland Zuid berichten over gezondheidsklachten onder hulpverleners die in het brongebied zijn ingezet ter sprake. Naar verluidt zouden rond 150 gezondheidsklachten van hulpverleners zijn binnengekomen. Dit aantal blijkt in de middag, na een inventarisatie onder hulpverleners in de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid lager te zijn. Wel komt in het overleg van het team nafase aan de orde dat bij de DCMR Milieudienst Rijnmond circa 140 klachten van burgers zijn binnengekomen. Zij klagen onder meer over roetdeeltjes en geïrriteerde ogen. Het klachtenbeeld is niet heel duidelijk, maar de berichten (met name over het roet) veroorzaken veel vragen bij inwoners. In navolging van Midden- en West-Brabant worden de bewonersbijeenkomsten in de gemeenten in Zuid-Holland Zuid derhalve mede benut om dit beeld aan te scherpen. Voorts neemt de GHOR contact op met personen die een vragenlijst hebben ingevuld. Ten slotte geven beide regio's op 8 januari de MOD de opdracht om aanvullende monsters te nemen. De uitslagen van het onderzoek van deze monsters worden echter pas op maandag 10 januari verwacht. Tot die tijd wordt in Zuid-Holland Zuid besloten geen aanvullende maatregelen (naast de reeds uitgezette vragenlijsten en contacten met huisartsenposten) te nemen met betrekking tot het gezondheidsonderzoek.

Op 9 januari bespreekt het RBT Midden- en West-Brabant een bericht van de directeur Milieu en Veiligheid van het RIVM. Deze geeft een voorlopig advies om '...middels een vragenlijst over de waargenomen klachten de vinger aan de pols te houden van aard en omvang van de klachten, en het verloop van de klachten ook centraal te blijven monitoren.'⁴² In het RBT Midden- en West-Brabant wordt afgesproken dat de 'metingen van lucht en water in de gaten worden

41 In de periode waarop het onderzoek betrekking heeft (van 5 januari 14.26 uur tot en met 30 januari 24.00 uur) zijn 15 BOT-mi rapporten uitgebracht naar aanleiding van het incident. Voor een volledig overzicht van de adviezen wordt verwezen naar vraag 3c.

42 E-mailbericht van de directeur sector Milieu en Veiligheid, RIVM d.d. 8 januari 2011, 13.01 uur.

gehouden' en dat op basis daarvan wordt gezien of al dan niet een gezondheidsonderzoek dient te worden gehouden. Tot die tijd wordt volstaan met de vragenlijst.

Op 10 januari is het voor team nafase Zuid-Holland Zuid nog altijd lastig om een goed beeld te krijgen van het klachtenpatroon (aantallen, locaties, aard). In reactie daarop richt de GGD Zuid-Holland Zuid een callcenter in (zie hiervoor; vraag 1d) om de gezondheidsklachten van bewoners te bundelen. De ministers van VenJ en VWS melden – volgens RTV Rijnmond – dat er geen grootschalig bevolkingsonderzoek zal worden ingesteld. In de avond vindt overleg plaats tussen de ministers van VenJ en VWS en de directeur RIVM. Ook de voorzitter⁴³ van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant neemt contact op met de directeur RIVM en nodigt deze uit voor het RBT Midden- en West-Brabant van 11 januari.

In het BOT-mi advies van 11 januari herhaalt het RIVM het advies om gezondheidsklachten van bewoners te registreren door middel van een vragenlijst. Op basis van het monitoren en analyseren van de vragenlijsten kunnen vervolgstappen aan de orde zijn. Op 11 (en 12) januari zijn de eerder aangekondigde meetresultaten en analyse van het RIVM niet beschikbaar voor de veiligheidsregio's. Tegelijkertijd uiten bewoners tijdens bijeenkomsten en via de media hun zorgen over de effecten van de brand voor de volksgezondheid (op langere termijn). De plv. directeur RIVM geeft in het RBT Midden- en West-Brabant alleen adviezen met betrekking tot het gezondheidsonderzoek onder hulpverleners.

Op 12 januari worden door de GGD West-Brabant (bureau GMV) de door het RIVM en Nivel samengestelde screeningslijsten online gezet (op crisis.nl, ggdwestbrabant.nl en ggdzhz.nl en later ook via andere websites). De lijsten worden verzameld door bureau GMV van de GGD West-Brabant. Personen die reeds voor 12 januari contact hebben opgenomen met de GGD vanwege gezondheidsklachten worden opnieuw benaderd met het verzoek om alsnog de screeningslijst in te vullen. De GGD en het RIVM bekijken aan de hand van de uitkomsten of nadere acties nodig zijn.

Op 13 januari stuurt de voorzitter van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, mede namens de voorzitter van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, een brief aan de minister van VWS. Daarin verzoekt hij de minister onder meer om het RIVM op te dragen met spoed accurate en volledige meetresultaten te leveren aan de veiligheidsregio's. Tevens vragen de regio's om gezondheidkundige adviezen die nauwkeurig aansluiten bij de geconstateerde meetresultaten. Tot slot verzoekt de voorzitter dat bevindingen en bijbehorende adviezen worden afgestemd met het ministerie van VenJ.

De directeur van het RIVM stuurt beide veiligheidsregio's in de middag van 13 januari een aanvullend advies 'Gezondheidsonderzoek'. Daarin wordt echter alleen ingegaan op de directe omwonenden van het bedrijventerrein in Moerdijk en op de werknemers die ten tijde van de brand op dit bedrijventerrein aanwezig waren.

Voorts vindt op 13 januari in de Tweede Kamer een spoeddebat plaats over de brand in Moerdijk. Tijdens het debat wordt een motie ingediend waarin om een actief bevolkingsonderzoek wordt gevraagd (in een stemming in de Tweede Kamer op 18 januari wordt de motie verworpen). De minister van VWS geeft in het debat aan dat bewoners worden opgeroepen voor een gezondheidsonderzoek op basis van de klachteninventarisatie. De minister merkt daarbij op dat zij, gezien de bevoegdheden in dit kader, hierover zelf geen besluit neemt en dat de burgemeesters in de veiligheidsregio's in dit kader besluiten nemen, op basis van het

⁴³ Feitelijk gaat het hier om de vicevoorzitter van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. Deze verving ten tijde van het incident de voorzitter van de veiligheidsregio. Waar in het hiernavolgende gesproken wordt over de 'voorzitter van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant' wordt de persoon van de vicevoorzitter bedoeld.

RIVM advies. Ook meldt de minister in het debat dat (op basis van een advies van het RIVM) bewoners actief zullen worden geïnformeerd over het gezondheidsonderzoek.⁴⁴

De voorzitter van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid besluit op 14 januari deze aanbeveling van het RIVM over te nemen. Team nafase Zuid-Holland Zuid werkt dit vervolgens uit door een brief op te stellen aan de bewoners in beide regio's in een gebied in een straal van 10 kilometer, gemeten vanaf de brandhaard. In deze brief worden bewoners geattendeerd op de mogelijkheid om een vragenlijst met betrekking tot mogelijke klachten of zorgen omtrent hun gezondheid in te vullen. Op 15 januari wordt dit uitgewerkt waarbij brieven worden opgesteld ten behoeve van bewoners, bedrijven, zorginstellingen en huisartsen. Met het verzenden van de brief wordt gewacht tot dat het BOT-mi advies met betrekking tot de gezondheidseffecten voor personen in het effectgebied beschikbaar is.

Op 17 januari komt dit BOT-mi advies beschikbaar (BOT-mi 12). In de avond van 17 januari wordt echter in een overleg van de beide regio's met de ministeries van VenJ en VWS vastgesteld dat dit advies kwalitatief niet toereikend is en naar verwachting meer onrust zal geven dan zal wegnemen.⁴⁵ Het advies wordt om deze reden door het RIVM ingetrokken en dus niet gepubliceerd. BOT-mi 12 kan derhalve niet als een formeel / definitief BOT-mi advies worden beschouwd. Op 17 januari stuurt de directeur Milieu en Veiligheid een aantal praktische adviezen aan de voorzitter Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.⁴⁶

Op 18 januari wordt de bewonersbrief verder uitgewerkt en wordt de afstemming met Midden- en West-Brabant en de betrokken gemeenten over de brief vervolgd. In afwachting van het nieuwe BOT-mi advies wordt de verzending van de brief opgehouden. In de avond van 18 januari ontvangen de regio's het nieuwe BOT-mi advies met de meetgegevens van de MOD over het benedenwindse gebied van 10 tot 60 kilometer en verder. Het advies over het gebied tot 10 kilometer blijft echter uit vanwege onduidelijkheid over de precieze grens van dit gebied.

Op 19 januari overleggen de GGD'en van de veiligheidsregio's en het RIVM over de gezondheidsvragenlijst. Doel is om een advies uit te brengen naar aanleiding van het BOT-mi advies van 18 januari. In de middag volgt dit advies van de directeurs GGD dat luidt dat er geen bevolkingsonderzoek zal worden uitgevoerd. Dit advies wordt op 20 januari besproken door team nafase Zuid-Holland Zuid. Uitkomst is dat verder gewerkt wordt met de screeningslijsten die door middel van een brief onder de aandacht van de bewoners zal worden gebracht.

Op 19 januari⁴⁷ antwoordt de minister van VWS op de brief van de voorzitter van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid van 13 januari over de meetgegevens en het gezondheidsadvies. In haar brief verwijst zij voor de antwoorden op de vragen van de veiligheidsregio naar het BOT-mi advies van 18 januari en naar het overleg tussen de GGD'en en het RIVM. Zoals hiervoor vermeld gaat het BOT-mi advies van 18 januari echter alleen in op het benedenwindse gebied van 10 tot 60 kilometer en verder van de brandhaard en derhalve niet op het effectgebied in een straal tot 10 kilometer gemeten vanaf de brandhaard. In haar brief meldt de minister voorts dat het RIVM desgevraagd ondersteuning kan bieden.

Op 20 januari, na 09.00 uur, wordt naar aanleiding van het BOT-mi advies nummer 14 in het overleg van team nafase Zuid-Holland Zuid door de directeur GGD Zuid-Holland Zuid aangegeven dat er actie moet worden genomen. Besloten wordt dat een bewonersbrief zal

44 TK 2010-2011, nr. 39 item 1, 25-02-2011, Handelingen.

45 Team Nafase Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, overleg van 18 januari 9.30 uur, pagina 23.

46 Brief van de directeur sector Milieu en Veiligheid, RIVM d.d. 17 januari 2011. De brief bevat o.a. praktische adviezen voor het vermijden van contact met roetdeeltjes en het verwijderen van brokstukken.

47 Datum brief ontbreekt; vermoedelijke ontvangstdatum is met pen toegevoegd.

worden opgesteld met daarbij de vragenlijst. De voorzitter van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid bespreekt dit met de voorzitter van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant.

Op 25 januari volgt het BOT-mi advies over het gebied tot 10 kilometer (er is reeds een versie beschikbaar op 24 januari, maar deze wordt vervangen door de versie van de 25e in verband met onduidelijkheid over de 10 km. grens). Hiermee is voldoende informatie beschikbaar om de bewoners goed te kunnen informeren. Op 27 januari wordt de brief aan de bewoners verzonden.

Onderzoeksvraag 1f

Welke maatregelen zijn genomen ten aanzien van het gezondheidsmanagement ten behoeve van de hulpverleners uit de twee regio's (en mogelijk andere regio's) en hoe hebben beide regio's op dit gebied samengewerkt?

Antwoord

Bij de brand wordt een groot aantal hulpverleners (brandweerlieden, politiemensen en andere hulpverleners) betrokken. Vanuit de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant zijn rond de 450 medewerkers betrokken en circa 135 vanuit de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. Ook vanuit andere regio's wordt personeel ingezet.

In de eerste dagen na de brand bestaat ongerustheid bij de hulpverleners over de omvang en aard van de vrijgekomen stoffen in relatie tot hun gezondheid. De grote aandacht in de media voor de mogelijke risico's versterkt dit. Hierop worden de volgende maatregelen genomen:

- op 8 januari worden in de regio Zuid-Holland Zuid de ingezette hulpverleners bevraagd op eventuele klachten;
- op 9 en 10 januari vinden informatiebijeenkomsten voor de hulpverleners plaats;
- informatie-inwinning bij het RIVM over de mogelijke gevolgen van de blootstelling aan eventuele gevaarlijke stoffen voor de hulpverleners;
- informatieverstrekking en advisering aan hulpverleners door middel van adviezen over hoe te handelen bij klachten, een persbericht en drie voorlichtingsbijeenkomsten;
- een gezondheidsonderzoek onder hulpverleners. Het onderzoek start met een nulmeting onder alle hulpverleners. Daarna vindt monitoring plaats door de betrokken ARBO diensten door middel van vragenlijsten (volgsysteem).⁴⁸

Ook de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) vraagt of journalisten die op de rampplek werkzaam zijn geweest een gezondheidsonderzoek kunnen krijgen. In het RBT van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant wordt op 11 januari afgesproken dat journalisten die in de buurt van de brandhaard zijn geweest worden betrokken in het gezondheidsonderzoek. Dit wordt bevestigd in een brief aan de NVJ.

Gezien het feit dat het brongebied in Midden- en West-Brabant ligt en daar (de meerderheid van) de hulpverleners wordt ingezet ligt de algemene regie ten aanzien van het gezondheidsmanagement ten behoeve van de hulpverleners bij de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. De Veiligheidsregio's Midden- en West-Brabant en Zuid-Holland Zuid werken op dit vlak nauw samen en stemmen de maatregelen die worden genomen onderling af.⁴⁹

48 Op 26 april 2011 heeft de ARBO dienst MaetisArdyn een notitie uitgebracht waarin de resultaten van de monitoring zijn samengevat.

49 Op 26 april 2011 hebben de GGD'en West-Brabant en Zuid-Holland Zuid en het bureau Gezondheid, Milieu en Veiligheid (GMV) een rapport uitgebracht over de omvang, aard en ernst van de gezondheidsklachten en bezorgdheid die als gevolg van de brand gemeld en actief verzameld zijn bij Bureau GMV, de GGD'en West-Brabant en Zuid-Holland Zuid. In dit rapport zijn drie groepen betrokkenen onderscheiden: burgers uit het effectgebied ten noorden en noordoosten van Moerdijk; werknemers van het industrieterrein Moerdijk; en hulpverleners die betrokken waren bij de brand in Moerdijk.

Onderzoeksvraag 1g

Welke initiatieven en activiteiten hebben de regio's ondernomen om de kwaliteit van de informatie ten aanzien van gezondheidkundige en andersoortige aan de bevolkingsinformatie gerelateerde vraagstukken te verbeteren en hoe is daar door de autoriteiten op gereageerd?

Antwoord

In de periode tussen 5 en 11 januari komen 11 BOT-mi adviezen uit. Deze adviezen betreffen hoofdzakelijk uitslagen van metingen, analyses daarvan en adviezen op specifieke deelgebieden. Zes dagen na de brand ontbreekt het aan een integraal gezondheidkundig advies. Tegelijkertijd bestaat bij bewoners (en hulpverleners) onrust over de gevolgen van de brand en behoefte aan duidelijkheid over de gezondheidseffecten en aan handelingsperspectieven. Dit blijkt onder meer tijdens de bewonersbijeenkomsten in Moerdijk, Strijen, 's-Gravendeel en Dordrecht. Ook ontvangen de regio's verzoeken om informatie van andere veiligheidsregio's (Rotterdam-Rijnmond, Hollands-Midden).

De veiligheidsregio's nemen vervolgens de volgende initiatieven om deze informatie te verbeteren:

- de veiligheidsregio's doen samen een beroep op het RIVM om een integraal advies ten behoeve van bewoners in het effectgebied op te stellen. Het RIVM kondigt hierop aan dat zij verwachten dat dit advies op 11 januari beschikbaar is. Ter voorbereiding op het uitkomen van dit advies spreken veiligheidsregio's, Rijk en RIVM af dat de informatie op hetzelfde moment naar buiten zal worden gebracht. Tot dan toe was over het uitbrengen van de BOT-mi adviezen namelijk geen afstemming en waren de veiligheidsregio's niet in de gelegenheid om vóór het uitbrengen van de adviezen deze te analyseren en bij het advies passende maatregelen te treffen;
- in de daarop volgende dagen vindt veelvuldig telefonisch contact plaats tussen de (directeuren van de) veiligheidsregio's en het RIVM, NCC, directeur Nationale Veiligheid en het ministerie van VWS. Deze contacten zijn gericht op informatie-uitwisseling en afstemming van activiteiten;
- op 12 januari heeft de directeur van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid contact met de teamleider BOT-mi. De directeur verzoekt naar aanleiding van BOT-mi 11 om verduidelijking omtrent een verhoogde loodconcentratie die in de Hoekse Waard is gemeten omdat deze afwijkt van alle andere metingen en van een meting op dezelfde plaats een dag later. De teamleider van het BOT-mi zegt toe met een verduidelijking te komen en stuurt hiertoe de vragen van de veiligheidsregio door naar het RIVM. Op 16 januari rappelleert de directeur bij het RIVM omdat nog geen antwoord is ontvangen op deze vraag;
- op 13 januari stuurt de voorzitter van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid een brief aan de minister van VWS (zie ook vraag 1e). De voorzitter verzoekt de minister onder andere om een gezondheidkundig advies te verstrekken alsmede handelingsperspectieven voor diverse doelgroepen. Op 19 januari⁵⁰ antwoordt de minister van VWS op de brief van de voorzitter Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. In haar brief verwijst de minister van VWS voor de antwoorden op de vragen van de voorzitter naar het BOT-mi advies van 18 januari;
- om de communicatielijn van de BOT-mi adviezen te verduidelijken spreken op 14 januari de veiligheidsregio's, het ministerie van VWS en het RIVM af om per organisatie één contactpunt aan te wijzen. Voorts spreken op 16 januari de veiligheidsregio's met het NCC af dat de BOT-mi adviezen voortaan eerst naar de veiligheidsregio's worden gezonden en pas later (acht uur) naar de overige partijen op NCC-verzendlijst. Op die manier krijgen de regio's tijd een reactie op de adviezen voor te bereiden voordat deze openbaar worden en kunnen zij begeleidende Q&A's opstellen waarmee de adviezen beter toegankelijk worden voor burgers;

⁵⁰ Datum brief ontbreekt; vermoedelijke ontvangstdatum is met pen toegevoegd.

- op 17 januari komt het integrale BOT-mi advies beschikbaar (BOT-mi 12). In de avond van 17 januari wordt echter in een overleg van de beide regio's met de ministeries van VenJ en VWS vastgesteld dat dit advies kwalitatief niet toereikend is en naar verwachting meer onrust zal geven dan zal wegnemen.⁵¹ Het advies wordt om deze reden door het RIVM ingetrokken en dus niet gepubliceerd. BOT-mi 12 kan derhalve niet als een formeel / definitief BOT-mi advies worden beschouwd. Op 17 januari stuurt de directeur Milieu en Veiligheid een aantal praktische adviezen aan de voorzitter Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.⁵²
- in afwachting van het nieuwe BOT-mi advies vindt op 19 januari overleg plaats tussen de directeur van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid en de directeur Nationale Veiligheid over het bekend maken van het BOT-mi advies. Op 21 januari worden nogmaals afspraken gemaakt tussen de veiligheidsregio's en het Rijk over de crisiscommunicatie. Ondanks deze afspraken ontstaat op 24 januari opnieuw onduidelijkheid over de communicatie van het BOT-mi advies 15 (d.d. 24 januari) omdat in dit rapport wordt uitgegaan van een onjuiste grens van het 10 km gebied. Op 25 januari volgt een aangepast BOT-mi advies waarover de veiligheidsregio's vervolgens naar het publiek communiceren.

Onderzoeksvraag 1h

Welke instrumenten hebben de veiligheidsregio's en de gemeenten gebruikt en welke maatregelen hebben zij genomen om de bevolking over de gezondheidssituatie te informeren, de bevolking handelingsperspectief te bieden en de gezondheidssituatie in de openbare ruimte te bevorderen (en in hoeverre is daarbij aandacht gegeven aan diversiteit van doelgroepen in de samenleving)?

Antwoord

Al vroeg op de avond van 5 januari wordt in het RBT Zuid-Holland Zuid besloten tot het opstellen van een bewonersbrief om hiermee de bewoners te informeren over het incident. Op 6 januari worden omstreeks 14.30 uur de bewonersbrieven verspreid in het verspreidingsgebied zoals geadviseerd door het ROT in overleg met de betrokken gemeenten in Strijensas, Strijen, Mookhoek, Puttershoek, Maasdam, s-Gravendeel en het bedrijventerrein Dordtse Kil III alsmede in een gebied westelijk van de A16 en zuidelijk van de havens. Tevens wordt de informatie uit de brief op de websites van de betrokken gemeenten en andere media geplaatst. De brief biedt inzicht in de situatie en het verloop van het incident. Verder wordt in de brief vermeld dat er geen voor de gezondheid schadelijke concentraties stoffen zijn gemeten; dat wel sprake is van neerslag van roetdeeltjes; dat voortdurend metingen zijn verricht naar gevaarlijke stoffen en dat wanneer bewoners lichamelijke klachten hebben zij de huisarts kunnen raadplegen. Tot slot bevat de brief het advies om geen groente uit eigen tuin te eten. De brief is ondertekend door de vier burgemeesters vanuit het betrokken gebied in Zuid-Holland Zuid.

Vanaf 6 januari worden de volgende instrumenten en maatregelen ingezet om de bevolking over de gezondheidssituatie te informeren en om hen handelingsperspectieven te bieden:

- de inzet van websites van de veiligheidsregio's, de GGD'en en de gemeenten, Twitter / social media, crisis.nl, een landelijk publieksnummer en RTV Rijnmond;
- de medewerkers van de bedrijven uit het betrokken gebied worden door de gemeente Moerdijk en het Havenschap uitgenodigd om hen bij te praten;
- het team nafase van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid activeert op 7 januari een telefoonnummer en e-mailadres waar bewoners met vragen terecht kunnen en gezondheidsklachten kunnen melden;

⁵¹ Team Nafase Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, overleg van 18 januari 9.30 uur, pagina 23.

⁵² Brief van de directeur sector Milieu en Veiligheid, RIVM d.d. 17 januari 2011. De brief bevat o.a. praktische adviezen voor het vermijden van contact met roetdeeltjes en het verwijderen van brokstukken.

- er zijn vier bewonersbijeenkomsten georganiseerd: in Moerdijk (8 januari 2011), Strijen (12 januari 2011), Binnenmaas (12 januari 2011) en Dordrecht (13 januari 2011) worden de bewoners over de gezondheidssituatie geïnformeerd en worden praktische tips geboden;
- op 10 januari ontvangen huisartsen en scholen⁵³ adviezen over hoe te handelen;
- beide veiligheidsregio's maken telkens de BOT-mi adviezen openbaar onder meer door deze op hun website te plaatsen. In aanvulling op deze adviezen wordt omstreeks 13 januari herhaald dat de beperking ten aanzien van het gebruik van speeltuinen gehandhaafd blijft totdat alle dioxineanalyses vanuit het RIVM bekend zijn.

Op 27 januari sturen de burgemeesters van Dordrecht, Binnenmaas en Strijen elk een brief aan hun eigen inwoners. In de brieven – die van gelijke strekking zijn – wordt informatie verstrekt over het vervangen van zand in zandbakken (dit kan bij de betreffende gemeente worden omgewisseld); eventuele brokstukken die bewoners vinden; groente uit eigen tuin; en informatie over huisdieren en hobbyvee. Tevens worden de bewoners door middel van de brief in kennis gesteld van de meetresultaten van de herbemonstering van het gebied waar op 5 januari een verhoogde loodconcentraties was gemeten.

Bij de informatieverstrekking onderscheiden de veiligheidsregio's de volgende doelgroepen: bewoners, artsen, scholen, medewerkers van de bedrijven op het industrieterrein Moerdijk en hulpverleners die op het bedrijventerrein ten tijde van de brand actief zijn geweest.

De volgende maatregelen worden genomen om de gezondheidssituatie in de openbare ruimte te bevorderen:

- het gebied in de buurt van de brandhaard wordt door de politie afgezet. Tevens wordt in het gebied een noodverordening afgekondigd;
- het bedrijventerrein wordt afgezogen, de sloten worden leeg gepompt en de riolen in het gebied worden schoongemaakt.

53 In het betrokken gebied was 10 januari de eerste schooldag van 2011.

Thema 2: De samenwerking en informatie-uitwisseling tussen beide veiligheidsregio's

Het tweede onderzoeksthema heeft betrekking op de wijze waarop de twee veiligheidsregio's onderling hebben samengewerkt, informatie hebben uitgewisseld en hun besluiten op elkaar hebben afgestemd.

Onderzoeksvraag 2a

Hoe hebben de veiligheidsregio's afgestemd ten aanzien van de opschaling en de afschaling van het crisismanagement?

Antwoord

Om de vraag over de op- en afschaling van het crisismanagement te kunnen beantwoorden dient eerst gereconstrueerd te worden hoe de opschaling in de acute fase per regio plaatsvond.

De opschaling verloopt als volgt:

- de eerste Officier van Dienst ter plaatse in Moerdijk schaalte om 14.30 uur op naar GRIP 2;
- de brandweer Zuid-Holland Zuid schaalte om 15.06 uur op naar GRIP 2. Vanaf dit moment worden de betrokken bestuurders in de regio ingelicht met betrekking tot de opschaling;
- om 15.43 uur wordt in de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid opgeschaald naar GRIP 4;
- om 16.35 uur adviseert de voorzitter van het ROT Midden- en West-Brabant, gehoord de mening van zijn team, de burgemeester van Moerdijk verder op te schalen. Kort daarop overleggen de directeur van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, de voorzitter van de Veiligheidsregio en de burgemeester van Moerdijk en vindt om 16.54 uur de opschaling naar GRIP 3 plaats;
- om 18.45 uur adviseert het ROT Midden- en West-Brabant aan het GBT om op te schalen naar GRIP 4. Omstreeks 19.26 uur vindt deze opschaling plaats en wordt het RBT in Tilburg gevormd onder voorzitterschap van de voorzitter van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. De voorzitter van het RBT neemt contact op met de burgemeester van Moerdijk en overlegt over de rolverdeling tussen het RBT en het kernbeleidsteam Moerdijk. Belangrijkste onderwerpen van dit overleg zijn de wijze van communicatie en coördinatie.

Uit de bestudeerde documenten blijkt dat de twee regio's op de volgende momenten informatie uitwisselen over de opschaling:

- in het ROT Midden- en West-Brabant wordt om 15.20 uur gemeld dat de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid heeft gevraagd hoe wordt omgegaan met de GRIP situaties en / of Moerdijk / Midden- en West-Brabant gaat opschalen naar GRIP 4;
- na de opschaling van GRIP 2 naar GRIP 3 door de gemeente Moerdijk belt de burgemeester van Moerdijk met de voorzitter van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid om hem te informeren over de brand en de GRIP fase.

De afschaling van het crisismanagement verloopt op 6 januari als volgt:

- om 01.40 uur schaalte de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid af van GRIP 4 naar GRIP 2;
- om 02.20 uur schaalte de voorzitter van het RBT Midden- en West-Brabant af naar GRIP 3. De aansturing van de operatie ligt vanaf dat moment bij het kernbeleidsteam Moerdijk. Het RBT blijft evenwel direct oproepbaar en zal, bij monde van de voorzitter van de veiligheidsregio, de regio en het woord voeren op de persconferentie in de ochtend van 6 januari;
- om 16.22 uur schaalte de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid af van GRIP 2 naar GRIP 0. Op dat moment start de voorbereiding van de overdracht van de taken en processen van de nazorgfase.

Op 7 januari is het instellingsbesluit van het team nafase van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid gereed. De betrokken burgemeesters worden hierover per brief geïnformeerd. De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant schaalte op 7 januari verder af naar GRIP 2 (11.45 uur) en GRIP 1 (13.00 uur).

Uit de bestudeerde documenten blijkt dat de twee regio's als volgt informatie uitwisselen over de afschaling:

- de Veiligheidsregio's Zuid-Holland Zuid en Midden- en West-Brabant stemmen het afschalen van GRIP 4 naar GRIP 2 af. In de nacht van 5 op 6 januari en in de ochtend onderhouden de veiligheidsregio's en burgemeesters nauw contact ter voorbereiding op de interregionale persconferentie van 10.30 uur op 6 januari.

Op de persconferentie van 6 januari worden veel vragen gesteld over het incident: zorgen ten aanzien van de hulpverleners, vragen over de milieuverontreiniging (met name naar aanleiding van het nieuws in de middag van de NOS over de resultaten van metingen die verricht zijn op verzoek van het Waterschap) en vragen over de communicatie en volksgezondheid. Naar aanleiding van deze persconferentie wordt voor de betrokkenen binnen de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant duidelijk dat de inspanningen die de bestrijding van de gevolgen van de brand vergt zeer omvangrijk zijn. De voorzitter van de veiligheidsregio neemt het volgende in overweging:

- de complexiteit van de materie;
- het feit dat de gevolgen van de brand zich tot ver buiten de eigen regio uitstrekken;
- het feit dat meerdere gemeenten in Zuid-Holland Zuid voluit betrokken zijn;
- de vele contacten met bestuurlijke partijen;
- de omvangrijke vervuiling in en rond Moerdijk waardoor veel partijen betrokken zijn bij de aanpak;
- de wens van de landelijke overheid om het gezag bij de veiligheidsregio te houden.

Hierop concludeert de voorzitter van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant dat een ander niet zelfstandig door de gemeente Moerdijk kan worden uitgevoerd. Daarom wordt in de avond (23.00 uur) van 7 januari door de voorzitter besloten dat opnieuw wordt opgeschaald naar GRIP 4. Deze GRIP fase blijft tot 9 februari van kracht.

Onderzoeksvraag 2b

Hoe hebben de veiligheidsregio's hun informatie uitgewisseld en besluitvorming op elkaar afgestemd op tactisch en operationeel niveau (ROT niveau, voorzitters ROT)?

Onderzoeksvraag 2c

Hoe hebben de veiligheidsregio's hun informatie uitgewisseld en besluitvorming op elkaar afgestemd op strategisch niveau, wat betreft de interbestuurlijke betrekkingen en verhoudingen (RBT, algemeen directeuren en voorzitters veiligheidsregio's)?

Antwoord 2b en 2c

Op de diverse niveaus wisselen de twee veiligheidsregio's informatie uit met behulp van de volgende middelen:

- de geïntegreerde meldkamer van de brandweer Midden- en West-Brabant opent kort na het ontstaan van de brand, een kanaal op WVD-net (C2000) waardoor (onder meer) de brandweer Zuid-Holland Zuid direct kan meeluisteren en dus op die wijze op de hoogte is van de meetgegevens;
- de brandweerkorpsen, de HOVD'en, de leiders CoPI, de calamiteitencoördinatoren (GMC) en de voorzitters van de ROT'en van beide regio's hebben op 5 en 6 januari met regelmaat telefonisch contact ten behoeve van de operatie. Ook hebben de burgemeesters / voorzitters van de veiligheidsregio's en de directeuren van de veiligheidsregio's met regelmaat telefonisch contact;
- de veiligheidsregio's zetten liaisons in om de informatie-uitwisseling te bevorderen (op het niveau van zowel het ROT (onder meer vanuit het actiecentrum communicatie en een brandweerliaison) als het RBT (de directeur en zijn plaatsvervanger van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid bezoeken het RBT van Midden- en West-Brabant);

- beide veiligheidsregio's maken gebruik van het Landelijk Crisis Management Systeem (LCMS – het ondersteunend middel voor netcentrisch werken bij crises) waarmee in beperkte mate operationele informatie direct kan worden gedeeld. Het betreft het oefendeel van het systeem, aangezien het LCMS ten tijde van het incident nog niet volledig operationeel is, dit conform het landelijk implementatietraject en de afspraken zoals gemaakt met de landelijke organisatie.

In de eerste uren na het ontstaan van de brand is het voor Zuid-Holland Zuid moeilijk om informatie van de gemeente Moerdijk te krijgen. Dit valt te verklaren vanuit de prioriteit die daar op dat moment wordt gegeven aan het bestrijden van de brand. Na enige tijd is sprake van een verbeterde informatie-uitwisseling tussen beide regio's. Er is dan ook opgeschaald naar GRIP 4 door de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. Voorts draagt de inzet van liaisons alsmede het frequente contact tussen beide directeuren van de veiligheidsregio's bij aan (verbetering van) de informatie-uitwisseling.

Nadat de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant opnieuw naar GRIP 4 opschaalt spreekt het RBT Midden- en West-Brabant af dat de informatie uit het RBT wordt gedeeld en afgestemd met de regio Zuid-Holland Zuid.

Onderzoeksvraag 2d

Welke samenwerking en afstemming heeft plaatsgevonden om de bestuurlijke berichtgeving van de twee regio's over de acute fase op elkaar af te stemmen?

Onderzoeksvraag 2e

Welke samenwerking en afstemming heeft plaatsgevonden om de bestuurlijke berichtgeving van de twee regio's over de nafase op elkaar af te stemmen en welke concrete samenwerkingsproducten zijn naar de pers gerealiseerd?

Onderzoeksvraag 2h

Hoe hebben de veiligheidsregio's met elkaar samengewerkt ten aanzien van de afstemming en coördinatie van de voorlichting naar de bevolking, zowel in de acute fase als in de nafase?

Antwoord 2d, 2e en 2h

Met betrekking tot de bestuurlijke berichtgeving over de acute fase werken de veiligheidsregio's op de volgende punten samen en / of stemmen onderling af:

- met het NCC wordt per partij één coördinatiepunt van communicatie afgesproken;
- RTV Rijnmond wordt aangewezen als rampenzender;
- ten behoeve van de afstemming van de crisiscommunicatie tussen de regio's worden vanuit de actiecentra communicatie contactpersonen aangewezen;
- op 5 januari omstreeks 19.10 uur is crisis.nl en het landelijk publieksnummer (0800-1351) beschikbaar. In de loop van de avond – wanneer de voorbereidingen ten behoeve van de brandbestrijding volop gaande zijn – neemt het NCC de coördinatie van crisis.nl en 0800-1351 over;
- in de aanloop naar het aanbrengen van de schuimdeken en na het sein brand meester geven de burgemeesters van Moerdijk en Dordrecht beiden een persconferentie. Voorts vindt in de ochtend van 6 januari een interregionale persconferentie van de beide veiligheidsregio's plaats. Deze activiteiten komen in onderling overleg tot stand.

In de acute fase vindt afstemming plaats tussen de veiligheidsregio's inzake de persconferentie over het afkondigen van de blusdeken en inzake de interregionale persconferentie in de ochtend van 6 januari.

Met betrekking tot de bestuurlijke berichtgeving over de nafase werken de veiligheidsregio's op de volgende punten samen en / of stemmen onderling af:

- in de nafase stemmen de veiligheidsregio's onderling af hoe met de berichten en dergelijke van het Rijk wordt omgegaan. Zo stemmen de regio's op 8 januari onderling af over de communicatie van de meetgegevens van de MOD. Afsproken wordt dat wanneer de MOD de gegevens naar de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant stuurt, deze regio de gegevens vervolgens doorstuurt naar de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid;
- de veiligheidsregio's overleggen voorts samen met het Rijk over het uitkomen van de BOT-mi adviezen. De bestuurlijke oordeelsvorming naar aanleiding van de BOT-mi adviezen alsmede de adviezen die de regio's op deze rapporten baseren stemmen zij onderling af. Ten slotte overleggen op 21 januari de veiligheidsregio's samen met de ministers van VWS en VenJ over de verantwoordelijkheidsverdeling in de crisiscommunicatie.

De veiligheidsregio's vervaardigen samen de Q&A's voor crisis.nl, diverse perscommuniqués, interregionale persconferenties en een advies naar aanleiding van het BOT-mi advies van 14 januari.

In de nafase stemmen de veiligheidsregio's de voorlichting naar de bevolking als volgt af:

- de communicatie van de meetgegevens van de MOD wordt afgestemd;
- de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid wordt betrokken bij het communicatievoorstel c.q. de (crisis)communicatiestrategie gericht op verschillende doelgroepen door de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant;
- het perscommuniqué van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant van 9 januari wordt na akkoord van de voorzitter van het RBT en akkoord van de directeur Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid verstuurd;
- de (directeuren van de) Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid en Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant werken samen bij het uitkomen van de BOT-mi adviezen;
- op 21 januari overleggen de veiligheidsregio's met de ministers van VWS en VenJ over de verantwoordelijkheid in de crisiscommunicatie.

Onderzoeksvraag 2f

Hoe zijn de besturen van de veiligheidsregio's over het verloop van de rampsituatie geïnformeerd, alsmede de besturen van de direct bij de rampsituatie betrokken gemeenten?

Antwoord

In de periode van 5 januari tot 9 februari informeert de directeur Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant alle 26 burgemeesters van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant twee keer per week per e-mail over de stand van zaken en voortgang van de afhandeling van het incident.

De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid informeert de betrokken bestuurders als volgt: op 5 januari worden alle burgemeesters in de regio telefonisch geïnformeerd over de brand; op 20 januari vindt een retraite plaats van het algemeen bestuur van de veiligheidsregio; op 12, 18 en 25 januari vinden drie bijeenkomsten met de betrokken burgemeesters uit Zuid-Holland Zuid plaats.

Voorts stuurt de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid de burgemeesters en de colleges van B&W van de veiligheidsregio brieven: op 7 januari (met betrekking tot de instelling van team nafase) en op 8 januari (met betrekking tot onder meer het management van de nafase, gezondheidsklachten en publieksvoorlichting).

Ten slotte zijn door beide veiligheidsregio's regelmatig persberichten, BOT-mi adviezen, bestuurlijke brieven NCC en andere rijksoverheden per e-mail aan de gemeenten doorgestuurd met verzoek om deze aan de burgemeesters ter kennis te brengen.

Onderzoeksvraag 2g (deze vraag heeft alleen betrekking op de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid)

Hoe is de interbestuurlijke samenwerking tussen de vier betrokken gemeenten en de veiligheidsregio verlopen, zowel in de acute als in de nafase en hoe hebben de gemeenten en de regio's samengewerkt ten aanzien van het uitvoeren van de gemeentelijke processen, inbegrepen de voorbereiding en de uitvoering van de bewonersavonden?

Antwoord

De interbestuurlijke samenwerking tussen de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid en de vier betrokken gemeenten in de regio verloopt in de acute fase als volgt:

- na de melding van de brand maakt de leider van het ROT op basis van de eerste berichten van de brand een inschatting van het mogelijke effectgebied. Verwacht wordt dat in de regio Zuid-Holland Zuid vier gemeenten betrokken zullen zijn bij de brand: Dordrecht, Strijen, Binnenmaas en Cromstrijen. Wat de gemeente Cromstrijen betreft wordt ingeschat dat deze primair niet of nauwelijks in het effectgebied zal vallen, maar vanwege mogelijke uitbreiding van dit gebied als gevolg van veranderende wind- en weersomstandigheden wordt deze gemeente uit voorzorg betrokken;
- de leider van het ROT licht hierop de burgemeesters van de vier gemeenten in en verzoekt hen om zich naar de het Regionaal Crisiscentrum van de veiligheidsregio te begeven. Alle burgemeesters geven hieraan vrijwel direct gevolg, onder gelijktijdige informering van hun eigen gemeentelijke organisaties;
- om 16.40 uur wordt het RBT gevormd waarin de vier burgemeesters zitting hebben. De burgemeester van Cromstrijen neemt als toehoorder deel;
- in de avond van 5 januari besluit de voorzitter van het RBT dat een bewonersbrief dient te worden opgesteld voor de bewoners in het effectgebied. De gemeentelijke voorlichters worden hiervan op de hoogte gesteld om verder voorbereidingen te treffen (handtekening betrokken burgemeesters, verspreiding). Wat Cromstrijen betreft besluit de voorzitter van het RBT, in overleg met de burgemeester, om geen brief te verspreiden, maar te volstaan met het op de gemeentelijke website plaatsen van de brief. Nadat de voorzitter van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid echter tijdens de persconferentie meldt dat de brief ook in Cromstrijen zal worden bezorgd, wordt de brief daar alsnog verspreid;
- het RBT blijft gedurende de acute fase actief en neemt gezamenlijk de (overige) besluiten met betrekking tot het gehele effectgebied in Zuid-Holland Zuid.

Bij de interbestuurlijke samenwerking tussen deze partijen in de nafase staat het team nafase centraal dat tussen 6 en 7 januari door de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid wordt opgericht. De vier gemeenten maken deel uit van dit team. De vier gemeenten worden over het nafaseteam geïnformeerd en verzocht om de gemeentelijke nazorgactiviteiten met dit team af te stemmen.

Wat de voorbereiding en uitvoering van de bewonersavonden betreft (zie ook thema 1) werken de gemeenten en team nafase van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid nauw samen. De uitnodiging voor de bewonersbijeenkomsten en de organisatie en invulling ervan wordt in samenwerking met projectteam nafase Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid gedaan. De burgemeesters in het RBT Zuid-Holland Zuid kiezen er in onderling overleg voor om de burgemeester van de betreffende gemeente het woord te laten voeren tijdens de bewonersbijeenkomsten (en niet de voorzitter van de veiligheidsregio). Hiermee sluit men aan bij de verwachting van bewoners om hun eigen burgemeester in positie te zien.

Op 20 januari geven de gemeenten via hun vertegenwoordigers in het team nafase Zuid-Holland Zuid aan behoefte te hebben aan nog meer duidelijkheid over de taakverdeling op het gebied van communicatie tussen de veiligheidsregio en de gemeenten. Tevens hebben zij behoefte aan meer informatie. Naar aanleiding van dit verzoek ontvangen de gemeenten een dag later een eerste informatie update. Vanaf 24 januari stuurt de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid de gemeenten wekelijks een nieuwsbrief met daarin aandacht voor de stand van zaken van de afwikkeling van de brand, informatie met betrekking tot communicatie en het gezondheidsmanagement, zaken die specifiek op de gemeenten betrekking hebben en over het evaluatieonderzoek.

Thema 3: De samenwerking en informatie-uitwisseling van de veiligheidsregio's met andere overheden

Het derde onderzoeksthema heeft betrekking op de wijze waarop de twee veiligheidsregio's informatie hebben uitgewisseld en hun besluiten hebben afgestemd met andere overheden (met name de Rijksoverheid).

Onderzoeksvraag 3a

Welke informatie is gedurende de periode van aanvang van de brand tot en met sein brand meester uitgewisseld tussen de regio's enerzijds en het ministerie van Veiligheid en Justitie anderzijds en tot welke aanvullende acties heeft dit geleid vanuit de zijde van de veiligheidsregio's?

Antwoord

Na de opschaling naar GRIP 3 in de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, omstreeks 16.54 uur wordt vanuit het ROT – sectie Gemeenten Midden- en West-Brabant contact gezocht met het NCC om een coördinatiepunt van communicatie af te spreken. Het uitgangspunt hierbij is dat is dat RTV Rijnmond als rampenzender leidend is aangezien het effectgebied in de regio van deze zender valt. De gemeente Moerdijk (later de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant) voorziet het NCC van informatie.

Vervolgens vindt veelvuldig telefonisch contact plaats (onder meer door middel via een gezamenlijke teleconferentie) tussen de veiligheidsregio's en het NCC / de directeur Nationale Veiligheid. Hierbij wordt informatie verstrekt over de brand, de omvang ervan en de opschaling van de GRIP fasen. Ook zijn de communicatiemaatregelen die worden genomen aan de orde.⁵⁴

Om 17.15 uur geeft de operationeel leider in het RBT van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid aan dat het landelijk informatienummer zal worden opengesteld zodra de website crisis.nl is gevuld met informatie en Q&A's. De veiligheidsregio's werken gezamenlijk aan het openen van het informatienummer en om 18.46 uur neemt de operationeel leider van het RBT van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid contact op met de directeur Nationale Veiligheid om deze hierover te informeren en aan te geven dat een persverklaring wordt voorbereid. Om 18.55 uur geeft de operationeel leider in het RBT van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid aan dat op landelijk niveauoverleg plaatsvindt en dat contact is gelegd met de directeur Nationale Veiligheid.

Om 19.10 uur is het landelijke informatienummer operationeel. In de tussentijd neemt het NCC geregeld contact op met de directeuren Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid om over de laatste stand van zaken te praten. Wanneer het besluit is genomen om de brand met een schuimdeken te blussen wordt omstreeks 21.45 uur de coördinerend minister door het RBT Midden- en West-Brabant geïnformeerd over de voorgestelde maatregelen ten behoeve van de schuimdeken, zoals het stilleggen/omleiden van het trein- en wegverkeer.

Eerder die avond, om 21.05 uur, neemt het actiecentrum communicatie van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid contact op met het NCC over het vullen van de crisis.nl vanuit twee punten (vanuit Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid). Vervolgens wordt om 21.35 uur de coördinatie van crisis.nl en het landelijk publieksnummer aan het NCC overgedragen en wordt afgesproken dat de veiligheidsregio's informatie leveren. Om 23.00 uur vraagt het NCC aan het actiecentrum communicatie van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid om assistentie te verlenen met betrekking tot het vullen van crisis.nl. Verder is er tot aan het sein brand meester contact tussen de regio Zuid-Holland Zuid en het NCC per e-mail en telefoon.

⁵⁴ Het ministerie van VenJ besluit die avond om een Interdepartementale Commissie Crisisbeheersing (ICCB) bijeen te roepen waarin al betrokken departementen zitting hebben. De Veiligheidsregio's Midden- en West-Brabant en Zuid-Holland Zuid werden hier niet voor uitgenodigd.

Onderzoeksvraag 3b

Op welke wijze is de samenwerking en informatie-uitwisseling met het departement van VenJ in de nafase verlopen en hoe heeft dit bijgedragen aan het bestrijden van gevolgen van de brand?

Antwoord

Op 7 januari wordt in het GBT van Moerdijk (20.45 uur) ingegaan op de BOT-mi adviezen die aan de gemeente Moerdijk zijn verzonden. Er wordt verder aandacht besteed aan de teletekstpagina 113 over de vermeende giftige stoffen die zijn vrijgekomen en het uitkomen van een gezondheidsparagraaf van de gemeente Moerdijk. In het GBT van de gemeente Moerdijk (7 januari, omstreeks 20.45 uur) geeft de ambtenaar openbare veiligheid aan dat van de genoemde BOT-mi adviezen alleen de laatste drie zijn ontvangen en dat ook nog op uitdrukkelijk verzoek van het GBT. Er wordt afgesproken dat de GHOR de gang van zaken na gaat. Op 8 januari is in de ochtend telefonisch contact tussen de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid met het NCC in verband met de bestuurlijke brief van het ministerie van VenJ en het BOT-mi advies. Om 10.40 uur die ochtend ontvangt het team nafase Zuid-Holland Zuid de e-mail van NCC met de bestuurlijke brief alsmede het BOT-mi advies (volgnummer 9.1).

Vervolgens ontvangt team nafase Zuid-Holland Zuid op 10 januari een e-mail van het NCC betreffende de afstemming tussen de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en het NCC (crisis.nl) over het persbericht naar aanleiding van de meetresultaten. Tevens wordt in de e-mail van het NCC een bestuurlijke brief aangekondigd.

In het verslag van het RBT Midden- en West-Brabant van 11 januari 14.30 uur wordt opgemerkt dat de ministers via het NCC geïnformeerd willen blijven over de persconferentie die later die dag wordt gehouden over het bekend maken van BOT-mi advies 11 gezien ook de besprekingen hierover op bestuurlijk niveau. Op 12 januari neemt de voorzitter van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant vroeg in de ochtend contact op met het ministerie van VenJ inzake het BOT-mi advies.

Over de status (concept advies, voorlopig advies, definitief advies etc.) en de verspreiding van de BOT-mi adviezen bestaat regelmatig onduidelijkheid. Met het oog daarop en als poging om duidelijkheid te creëren en de kwaliteit van de BOT-mi adviezen te verbeteren belt de voorzitter Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid met het ministerie van VenJ. In reactie hierop laat de NCTb op 17 januari weten dat dit BOT-mi advies niet als definitief advies kan worden beschouwd.

Ter opvolging van het bericht van de NCTb komen op 18 januari de directeurs van de veiligheidsregio's, BOT-mi en het NCC bijeen (zie ook vraag 3c en 3d). In dit overleg wordt afgesproken om meer tijd in te bouwen voordat verspreiding naar de andere betrokkenen plaatsvindt, zodat de veiligheidsregio's meer tijd krijgen om eerst zelf het advies te interpreteren en om eventuele maatregelen te treffen vanuit het BOT-mi advies.

Op 19 januari vindt overleg plaats tussen de directeur Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid en de directeur Nationale Veiligheid over het bekend maken van het BOT-mi advies (BOT-mi 15).

Op 24 januari, voor het verschijnen van het BOT-mi advies nummer 15, blijkt er onduidelijk te zijn tussen de veiligheidsregio's en de Rijksoverheid met betrekking tot de communicatie over dit advies. Aangezien dit advies voor het merendeel over onderwerpen gaat die de nationale verantwoordelijkheid betreffen gaan de veiligheidsregio's ervan uit dat het Rijk hierover als eerste communiceert en de veiligheidsregio's aanvullend communiceren. Het NCC staat op het standpunt dat de veiligheidsregio's zelf de communicatie moeten verzorgen maar dat hierover wordt afgestemd met de betrokken departementen. Uiteindelijk verschijnt op 25 januari het definitieve BOT-mi advies nummer 15 (17.34 uur) nadat vanuit de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid het NCC is gevraagd om het advies op crisis.nl te plaatsen.

Tot slot, wordt op 27 januari overeenstemming bereikt tussen de directeur Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid – mede namens de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant – en het NCC over de afbouw van het publieksnummer (0800-1351); op vrijdag 28 januari wordt het landelijk publieksnummer afgebouwd en op dinsdag 1 februari om 18.00 uur de website crisis.nl. De informatievoorziening loopt vanaf dit moment uitsluitend via de regio's en de gemeenten.

Onderzoeksvraag 3c

Wanneer hebben regio's welke informatie ontvangen vanuit de Rijksoverheid naar aanleiding van de BOT-mi adviezen d.d. 11 januari 2011 en versies 12, 13, 14, 15 en 15.1?

Antwoord

Gedurende de onderzoeksperiode (5 – 30 januari 2011) bracht het 'BOT-mi de volgende adviezen uit met betrekking tot de brand in Moerdijk.

BOT-mi advies nr	Status	Datum	Tijdstip (circa)
BOT-mi advies 1	niet definitief; was al achterhaald door advies 2.		
BOT-mi advies 2	definitief	5-1	21.03
BOT-mi advies 3	definitief	5-1	22.28
BOT-mi advies 4	definitief	5-1	23.08
BOT-mi advies 5	definitief	6-1	1.14
BOT-mi advies 6	definitief. Vanaf hier ook verstrekt aan maillijst.	6-1	17.40
BOT-mi advies 7	definitief	7-1	13.53
BOT-mi advies 8	definitief Volgnummer 9.1. advies Noot 1	7-1	18.47
BOT-mi advies 9	definitief	8-1	16.56
BOT-mi advies 10	definitief	9-1	17.46
BOT-mi advies 11	definitief	11-1	18.11
BOT-mi advies 12	Noot 2	17-1	17.00
BOT-mi advies 13	definitief	18-1	18.57
BOT-mi advies 14	definitief	19-1	15.22
BOT-mi advies 15	Noot 3	24-1	10.11
BOT-mi advies 15.1	definitief	25-1	16.32

Toelichting op de noten in de tabel BOT-mi adviezen:

1. Vanaf BOT-mi advies 9 is de nummering handmatig aangebracht.
2. BOT-mi 12 wordt na overleg tussen onder meer de voorzitters van de veiligheidsregio's en de minister van VenJ ingetrokken.
3. Op 24 januari wordt geconstateerd dat BOT-mi 15 op veel vragen antwoord geeft maar op enkele vragen niet. Belangrijk bezwaar is dat er een andere grens van het 10 kilometer gebied wordt aangegeven en dat hier geen goede verklaring voor wordt gegeven. Bovendien bestaat er twijfel over het advies met betrekking tot de zandbakken. Aanvankelijk dient er een persconferentie te komen waarbij de verantwoordelijke departementen de lead nemen en de veiligheidsregio's aanvullend communiceren. Daarna is er contact met het NCC. Het NCC staat op het standpunt dat de veiligheidsregio's zelf de communicatie moeten doen, maar wil nader afstemmen met de betrokken departementen. Tussentijds wordt regelmatig geprobeerd contact te krijgen met teamleider BOT-mi inzake de grens van het 10 kilometer gebied. Er blijkt onhelderheid te zijn over de gemaakte afspraken met betrekking tot de communicatie. De Veiligheidsregio's Zuid-Holland Zuid en Midden- en West-Brabant nemen het standpunt in dat niet is afgesproken dat de veiligheidsregio's als enige verantwoordelijk zijn voor de communicatie.

De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid heeft ten aanzien van het ontvangen van de BOT-mi rapporten aangegeven dat zij de eerste zeven BOT-mi adviezen niet of niet rechtstreeks hebben ontvangen. De onderzoekers hebben de exacte reconstructie van de verzending en ontvangst van de BOT-mi rapporten voor de beide veiligheidsregio afzonderlijk niet kunnen maken. Op 3 en 4 februari verschenen BOT-mi advies 16 resp. 17. Deze vallen echter buiten de onderzoeksperiode en zijn derhalve niet in de tabel opgenomen.

Onderzoeksvraag 3d

Welke activiteiten hebben de veiligheidsregio's uitgevoerd in de samenwerking met de bij de BOT-mi-rapporten betrokken autoriteiten?

Antwoord⁵⁵

De veiligheidsregio's hebben de volgende activiteiten uitgevoerd in de samenwerking met de bij de BOT-mi adviezen betrokken autoriteiten:

- frequent telefonisch contact met de teamleider van het BOT-mi (vanaf het verschijnen van het eerste BOT-mi advies tot en met het verschijnen van BOT-mi 15);
- op 8 januari heeft het team nafase Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid contact met het RIVM inzake het uitvoeren van een controlemeting;
- met het BOT-mi wordt op 14 januari afgesproken bij wie van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid de BOT-mi adviezen binnen komen;
- afstemming tussen de veiligheidsregio's en teamleider BOT-mi van het advies met betrekking tot (vermeende) verhoogde loodconcentraties en de 10 kilometer grens;
- afstemming tussen de veiligheidsregio's en teamleider BOT-mi van de Q&A's op crisis.nl.

⁵⁵ Over dit onderwerp is reeds een en ander opgemerkt in onderzoeksvragen 1h en 1g alsmede in de voorgaande onderzoeksvraag, 3c.

Onderzoeksvraag 3e

Op welke wijze en wanneer zijn de Commissarissen van de Koningin van Zuid-Holland en Noord-Brabant over het verloop van de rampsituatie op de hoogte gesteld?

Antwoord

Op 5 januari, bij de afkondiging van GRIP 4, informeert de voorzitter van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid de Commissaris van de Koningin (CdK) van Zuid-Holland. Vervolgens informeert hij omstreeks 18.45 uur de CdK opnieuw bij het afkondigen van de schuimdeken.

Aan de kant van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant belt de waarnemend CdK Noord-Brabant omstreeks 19.47 uur met de burgemeester van Moerdijk en biedt de gemeente ondersteuning aan. De gemeente Moerdijk besluit om (voorlopig) geen gebruik te maken van het aanbod.

Op 10 januari wonen de CdK Noord-Brabant en zijn chef kabinet het RBT overleg van Midden- en West-Brabant bij en brengt de CdK Noord-Brabant een bezoek aan het Industrie en Havenschap Moerdijk.

Op 20 januari bezoekt de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid de CdK Zuid-Holland en praten hem bij.

Onderzoeksvraag 3f

Op welke wijze is de samenwerking en informatie-uitwisseling met het departement van VWS ten tijde van de rampsituatie verlopen en hoe heeft dit bijgedragen aan het management van de crisis?

Antwoord

Uit de bestudeerde documenten blijkt dat op 8 januari het eerste contact plaatsvindt met het ministerie van VWS. In dat contact wordt gesproken over de regie op het onderzoek naar de gezondheidsklachten van de hulpverleners. In het RBT van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant wordt op 9 januari om 9.00 uur ingegaan op het RIVM onderzoek. In het kader daarvan wordt besloten dat de voorzitter van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant na de vergadering contact opneemt met de minister van VWS en zal vragen om een versneld onderzoek van het RIVM.

Op 10 januari heeft de directeur Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant telefonisch contact met de directeur-generaal Volksgezondheid over het nog uit te komen integrale BOT-mi advies (BOT-mi 12). De DG geeft hierbij aan dat de op dat moment voorliggende adviezen nog geen compleet advies is. Verder wordt in de RBT vergadering van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant op 10 januari om 18.00 uur melding gemaakt van het feit dat het Rijk, RIVM en de Veiligheidsregio's Zuid-Holland Zuid en Midden- en West-Brabant het advies van het RIVM (VWS) op het zelfde moment verspreiden.

Voorts stuurt de voorzitter van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid op 13 januari een brief aan het ministerie van VWS over de gevolgen van de brand.⁵⁶ Dit gezien de ontstane onrust tijdens de twee bewonersbijeenkomsten in Strijen en in 's-Gravendeel (gemeente Binnenmaas) over de gevolgen van de brand in Moerdijk. Deze ongerustheid heeft vooral betrekking op de mogelijke gezondheidseffecten op de lange termijn. In de brief wordt expliciet aandacht gevraagd voor de handelingsperspectieven zoals geadviseerd door het RIVM. Deze blijken onvoldoende aan te sluiten bij de diverse doelgroepen. Daarnaast is in de brief opgenomen dat door de veiligheidsregio's gezondheidkundige adviezen worden verlangd die nauwkeurig

⁵⁶ De brief is tevens mede namens de voorzitter van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant verstuurd.

aansluiten bij de geconstateerde meetresultaten. Voorts wordt het ministerie van VWS gevraagd om de bevindingen met het bijbehorende advies af te stemmen met het ministerie van VenJ.

Op 14 januari wijzen de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, de nVWA en het RIVM een contactpunt aan voor de onderlinge communicatie. In de middag van 14 januari komen het ministerie van VWS, BOT-mi en RIVM bijeen om te zorgen dat een definitief BOT-mi advies kan worden uitgebracht dat geen discussie meer oproept.

Op 19 januari⁵⁷ antwoordt de minister van VWS op de brief van de voorzitter van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid van 13 januari over de meetgegevens en het gezondheidsadvies. In haar brief verwijst zij voor de antwoorden op de vragen van de veiligheidsregio naar het BOT-mi advies van 18 januari en naar het overleg tussen de GGD'en en het RIVM. In haar brief meldt de minister voorts dat het RIVM desgevraagd ondersteuning kan bieden.

Op 21 januari overleggen de veiligheidsregio's samen met de ministers van VWS en VenJ over de verantwoordelijkheidsverdeling in de crisiscommunicatie. Zie ook vraag 3a.

⁵⁷ Datum brief ontbreekt; vermoedelijke ontvangstdatum is met pen toegevoegd.

E. Lijst van vragen en tekstpassages uit brondocumenten

In deze bijlage zijn de tekstpassages opgenomen die uit de brondocumenten zijn geselecteerd en die bijdragen aan het beantwoorden van de onderzoeksvragen. De brondocumenten maken deel uit van de dossiers die door de veiligheidsregio's ten tijde van het incident zijn opgebouwd. Een complete lijst van brondocumenten is opgenomen in bijlage F.

THEMA 1: MAATREGELEN TER WAARSCHUWING EN BESCHERMING VAN DE BEVOLKING EN VAN HULPVERLENERS (Regio ZHZ)

a. Welke directe en welke controlerende maatregelen zijn genomen ter onmiddellijke waarschuwing (alarmering) en bescherming van de bevolking na het ontstaan van de brand?								
Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument	Opmerkingen
5-1-2011	15.13-15.54	Voorzitter Veiligheidsregio ZHZ en betrokken burgemeesters worden geïnformeerd	15.13 uur: BGM Strijen 15.16 uur: BGM Binnenmaas 15.21 uur: BGM Dordrecht 15.54 uur: BGM Cromstrijen	Opschaling naar GRIP 2.	Brandweer Veiligheidsregio ZHZ		ZHZ: GMC_01 Uitdraai GMS	
5-1-2011	15.18	Activeren van de sirenes	Sirenealarm 77, 78, 79 en 30 worden geactiveerd.	Op verzoek van Veiligheidsregio MWB geactiveerd; om 15.13 uur komt het verzoek van het AC Tilburg om sirenes af te laten gaan i.v.m. neerdalen van een toxische stof. Ook na overleg met burgemeester van gemeente Strijen.	Brandweer Veiligheidsregio ZHZ/ Meerplanleider		ZHZ: GMC_01 Uitdraai GMS	Om 15.29 uur, 16.05 uur en 16.07 uur zijn sirenes opnieuw afgegaan.
5-1-2011	15.24	Verzoek tot het activeren van de rampenzender RTV Rijnmond	Om 15.18 uur is met RTV Rijnmond gebeld en is de basisboodschap doorgegeven.	In navolging op het activeren van de sirenes.			ZHZ: Batch 02 Persverklaringen Veiligheidsregio ZHZ, PV_05-15.32	Om 15.34 uur is via RTV Rijnmond de tickertape geactiveerd en continu ge-update. Tot 20:12 uur vier keer aangepast. Ook worden verschillende interviews gegeven om de bevolking op de hoogte te houden van de gevolgen van de brand. Eerste interview Veiligheidsregio ZHZ is om 15.32 uur.
5-1-2011	16.15	Persverklaring. Tot 18.30 uur is deze persverklaring drie keer verspreid	Om 17.09 uur is de eerste persverklaring van Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. Kern boodschap: “Door een brand in Moerdijk zijn de sirenes afgegaan in Mookhoek, Strijensas, Strijen en Willemsdorp (Dordrecht). Het is niet bekend of de wolk giftige stoffen bevat”. De maatregelen voor de bewoners worden hierbij tevens gemeld: “Bewoners van Mookhoek, Strijensas, Strijen en Willemsdorp gewaarschuwd om naar binnen te gaan, ramen en deuren te sluiten. Momenteel wordt gemeten, de scheepvaart op de Oude Maas is stilgelegd”.	Het informeren van de burgers over de gevolgen van de brand bij Chemie-Pack.	Veiligheidsregio ZHZ	ACCOM	ZHZ: Batch 02 Persverklaringen Veiligheidsregio ZHZ, PV_05-1709	Om 16.00 uur persbericht op de website van de gemeente Moerdijk.

a. Welke directe en welke controlerende maatregelen zijn genomen ter onmiddellijke waarschuwing (alarmering) en bescherming van de bevolking na het ontstaan van de brand?								
Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument	Opmerkingen
5-1-2011	16.30	Inzet van geluidswagens (Gemeente Strijen)	Gemeente Strijen laat geluidswagens rijden in de kernen Strijen, Mookhoek en Schenkeldijk. Op verzoek van GBT Binnenmaas is de geluidswagen van Strijen ook ingezet in Schenkeldijk.	Signalen van aanwezigheid bewoners op straat na afgaan sirenes.	GBT Strijen	GBT Binnenmaas	ROT_01 logstaat 07-01-2011 Gemeenten_GBT_02_Verslag GBT Binnen-maas Gemeenten_GMT_01_Besluitenlijst GMT Strijen	Tussen 16.30 uur en 22.30 uur zijn geluidswagens ingezet ter waarschuwing van de bevolking.
5-1-2011	16.34	Versturen SMS Alert	Versturen SMS Alert.	Het informeren van de burgers in het effectgebied.	ROT	Voorlichting/AC Com	ROT_01 logstaat 05-01-2011	
5-1-2011	16.38	Versturen van Twitter berichten	Vanuit het ondersteunend actiecentrum communicatie (SCD), tevens actiecentrum communicatie voor gemeente Dordrecht zijn in totaal 8 verschillende tweets verstuurd.		Ondersteunend AC Communicatie SCD		Batch 2_SCD_ACCOMM_01_Logboek geheel	
5-1-2011	17.45	Besluit van voorzitter Veiligheidsregio ZHZ om crisis.nl te activeren	Het activeren van crisis.nl. Ten aanzien van de inzet van crisis.nl dient opgemerkt te worden dat deze website als gevolg van een menselijke fout kortstondig uit de lucht is geweest (tussen 18.00 en 19.15 uur). Het bericht dat het publieksnummer (0800-1351) onbereikbaar zou zijn geweest is onjuist, blijkens een brief van de minister van VenJ aan de Tweede Kamer (TK, 2010-2011, 26 956, nr. 75).	Behoeft om bevolking te informeren.	Voorzitter Veiligheidsregio ZHZ	N.v.t.	ZHZ: Batch 02 Persverklaringen Veiligheidsregio ZHZ, PV_05-1756A 18.40 uur: Gecommuniceerd dat website in de lucht is en infonummer opengesteld (0800-1351)	17.07 uur: voorbereiden mogelijke scenario's bij repressie en nazorg door de Brandweer.
5-1-2011	18.30	Persverklaring	Kern boodschap: "Door een brand in Moerdijk komt veel rook vrij die al urenleng naar en over de Hoeksche Waard en de zuidkant van het Eiland van Dordrecht drijft. De brand lijkt voorsnog niet in omvang af te nemen. De brandweer is aan het meten. Deze metingen hebben voorsnog geen gevaarlijke stoffen aangetoond. Toch kan de rook irritatie veroorzaken".	Nog altijd het advies aan de burgers om binnen te blijven in Mookhoek, Strijensas, Strijen en Willemsdorp	Veiligheidsregio ZHZ	ACCOM	ZHZ: Batch 02 Persverklaringen Veiligheidsregio ZHZ, PV_05-1830	
5-1-2011	18.31	RBT ZHZ besluit geen andere sirenes af te laten gaan.	Zie maatregel; het besluit van het RBT is om geen sirenes af te laten gaan, wel wordt via de media de burger geïnformeerd binnen te blijven.	Besluit RBT	RBT		ZHZ: ROT_01 logstaat 07-01-2011	

b. Welke onmiddellijke en welke opvolgende maatregelen zijn genomen ter vaststelling van de toxiciteit van de rook en de depositie in het effectgebied van de brand?							
Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument
5-1-2011	15.00	Inzet meerploegen	Inzet meerploegen ter vaststelling van eventuele toxiciteit van de rookgassen en de neerslag van roetdeeltjes.	Mede op verzoek op de brandweer MWB.	Veiligheidsregio ZHZ	BRW/MPL	GMC_01 Uitdraai GMS Aantekeningen meetstrategie Veiligheidsregio ZHZ
5-1-2011	15.30 - 16.00	Inzet MOD	MPL ZHZ tracht via het Meldpunt VROM in contact te komen met de MOD teneinde deze metingen in ZHZ te laten verrichten.	MOD heeft ruimere meetcapaciteit vergeleken met meerploeg ZHZ.	Veiligheidsregio ZHZ	RIVM	Gesprekken betrokkenen VR ZHZ
5-1-2011	19.29	AGS gaat met milieudienst (MOD) metingen verrichten in de jachthaven van Strijensas.	AGS gaat met milieudienst meting (MOD) verrichten.	Niet genoemd.	AGS	BRW/MPL	ZHZ: GMC_01 Uitdraai GMS
5-1-2011	21.05	Verzoek tot het verrichten van metingen door drinkwaterbedrijf Evides en Oasen.	Oasen gevraagd voor maatregelen. Besluit ROT aangegeven actiecentrum gemeente contact opneemt met Evides en Oasen.	ROT Veiligheidsregio ZHZ	ROT	Evides/ Oasen	ZHZ: RBT Actie-en besluitenlijst
8-1-2011	> 11.00	Doorlopend uitvoeren van metingen van het waterschap ten behoeve van de kwaliteit drinkwater en oppervlaktewater.			Veiligheidsregio ZHZ	Waterschap	ZHZ: Nafase Actie-en besluitenlijst team nazorg tot 11012-2030, 8 januari, na 11.00 uur, pagina 3
8-1-2011		MOD controlemeting door RIVM.	Op verzoek van de Veiligheidsregio ZHZ heeft de MOD controlemeting uitgevoerd.	Op verzoek van Veiligheidsregio ZHZ	Veiligheidsregio ZHZ	RIVM	ZHZ: BRW_03_Meet- resultaten referentiemeting RIVM 8 jan

c. Welke directe en welke controlerende maatregelen zijn genomen ter waarschuwing en bescherming van de bevolking bij het blussen van de brand?								
Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument	Opmerkingen
5-1-2011	20.12	Opzetten advies omtrent inzuigende ventilatie.	Advies omtrent inzuigende ventilatie opzetten (bijv. ziekenhuis).	Niet genoemd. Het betreft een besluit over een te nemen actie in het ROT overleg.	ROT	BRW/GHOR	ROT_01 logstaat 07-01-2011	
5-1-2011	20.18	GHOR contact onderhouden met ziekenhuis en verzorgingshuizen.	GHOR onderhoudt contacten met instanties als ziekenhuizen en verzorgingscentra t.b.v. effecten van rook en de ventilatiesystemen.	Niet genoemd.	GHOR		Logboek AC Gemeenten RCC	
5-1-2011	20.24 - 20.29	De Veiligheidsregio ZHZ heeft de Veiligheidsregio MWB gevraagd rekening te houden met effecten in ZHZ en niet te starten met blussen voordat ZHZ de kans heeft gehad de bevolking te informeren.	Binnen vijf minuten - 20.29 uur - is contact tussen directeuren veiligheidsregio's. Afsproken is dat pas na een akkoord van de Veiligheidsregio ZHZ een start zal worden gemaakt met het aanbrengen van de blusdeken.	In het RBT van de Veiligheidsregio ZHZ is medegedeeld dat met de Veiligheidsregio MWB zal worden afgestemd over tijdstip van aanvang blussen.	RBT		RBT_01 Actie en besluitenlijst	
5-1-2011	21.08	Langer in dienst houden van ambulances.	Alle ambulances blijven langer in dienst in verband met de te verwachten zwarte wolk.	In opdracht van OVDG.	GMC ZHZ (Dordrecht)	Witte kolom	GMC_01 Uitdraai GMS	
5-1-2011	21.39	Kwartier voor aanvang blusdeken onderling contact tussen de regio's.	De directeuren van de veiligheidsregio's hebben afgesproken om een kwartier voor aanvang van de schuimblusdeken dat de regio's onderling contact zullen hebben.	In het RBT van de Veiligheidsregio ZHZ is medegedeeld dat met de Veiligheidsregio MWB zal worden afgestemd over tijdstip van aanvang blussen.	RBT	Veiligheidsregio MWB	RBT_01 Actie en besluitenlijst	
5-1-2011	22.12	Gereed houden bussen Arriva.	Om 17.06 uur wordt in GMC gemeld dat wanneer de wegen worden afgesloten er contact moet worden opgenomen met Arriva.	Niet genoemd			GMC_01 Uitdraai GMS	
6-1-2011	21.30	Mediaberichten Veiligheidsregio ZHZ	Tussen 22.20 uur en 23.30 uur worden via diverse kanalen berichten verspreid over de blusdeken.	Communiceren via persvoorlichter Veiligheidsregio ZHZ, informatie-balk en persbericht.	RBT		RBT_01 Actie-en besluitenlijst	
5-1-2011	22.55	SMS Alert en Twitter berichten over wegafzetting i.v.m. knock down en de daarbij mogelijke rook- en stankoverlast.	Op dit moment worden door de politie sms- en twitterberichten verstuurd over wegafzetting. Rook is niet gevaarlijk. Er wordt voortdurend gemeten wat de stand van zaken is.		ROT	AC Com/ Politie ZHZ	Batch 02_SCD_ACCOM_01_Logboek geheel, pagina 4	
5-1-2011	22.58	Rondrijden geluidswagens.	Geluidswagens laten rondrijden i.v.m. afblussen, het stilleggen van verkeer en het advies binnen te blijven.	Behoeft om bevolking te informeren/ waarschuwen over de blusdeken	BRW	ROT/RBT	RBT_01 Actie-en besluitenlijst	

d. Welke coördinerende en witte kolom-maatregelen zijn genomen t.a.v. het gezondheidsmanagement en het gezondheidsonderzoek t.b.v. de bevolking in de twee regio's en hoe hebben beide regio's op dit gebied samengewerkt?

Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument	Opmerkingen
6-1-2011	01.43	Informatiebrief huisartsenposten.	Informatiebrief naar de huisartsen (posten) Verzoek aan artsen om bij te houden of er aan de brand te relateren gezondheidsklachten gemeld worden.	Het RBT ZHZ besluit om de huisartsenposten te onderzoeken om aan de brand te relateren gezondheidsklachten bij te houden.	(RGF in)RBT Veiligheidsregio ZHZ		ZHZ: RBT Actie-en besluitenlijst	
10-1-2011	09.00	Inrichten van callcenter GGD voor gezondheidsklacht en bewoners.	GGD richt callcenter in voor gezondheidsklachten bewoners. De gegevens zullen worden uitgewisseld met MWB en RR.	De Veiligheidsregio ZHZ verzoekt de GGD om een callcenter voor gezondheidsklachten van bewoners in te richten. Tevens is binnen het team nafase ZHZ een cluster gezondheidszorg ingesteld (7-1-2011)	Veiligheidsregio ZHZ/DCMR/ Omgevingsdienst/ GGD	Veiligheids-regio RR, MWB	ZHZ: Nafase_01_Actie en besluitenlijst team nazorg tot 11 011_2020, pagina 9	
10-1-2011	> 11.00	Handelingsperspectief voor scholen opgesteld.	In afstemming met de GGD heeft ZHZ een handelingsperspectief opgesteld voor scholen.	De Veiligheidsregio ZHZ stelt in afstemming met de GGD een handelingsperspectief voor scholen op.	GGD/ ARBS	Scholen	ZHZ: Nafase Actie-en besluitenlijst team nazorg tot 11012-2030, 10 januari, pagina 10	
11-1-2011		Belronde GGD ZHZ	Belronde van de GGD ZHZ met medewerking van GHOR onder de huisartsenpraktijken in de gemeenten in het verzorgingsgebied van de GGD die het dichtst rondom Moerdijk liggen (Strijen, Cromstrijen, Binnenmaas en Dordrecht).			GGD ZHZ	Rapportage onderzoek GGD gezondheidsklacht en april 2011	
14-1-2011	va. 13.03	Instellen Coördinerend overleg nafase interregionaal (CONI)	Dir. Veiligheidsregio ZHZ doet MWB voorstel voor het instellen van een CONI. In dat kader wordt persbericht voorbereid en brief aan minVenJ opgesteld.			Nafase_02 doorlopende actie- en besluitenlijst team nazorg	Hierbij dient te worden opgemerkt dat het CONI niet specifiek voor het gezondheidsmanagement is ingesteld maar voor de gehele afstemming rondom de nafase.	
14-1-2011	18.04	Vragenlijst bewoners.	In samenwerking met MWB worden vragenlijst bewoners opgesteld. In dagelijkse persbericht RBT MWB is een passage opgenomen dat er een vragenlijst zal worden uitgestuurd.		Veiligheidsregio ZHZ/ MWB	Veiligheids-regio MWB/ GHOR/ GGD	Nafase_02 Doorlopende activiteiten, pagina.	
17-1-2011		Belronde GGD ZHZ	Tweede belronde van de GGD ZHZ onder huisartsenpraktijken (zie ook 11-1).			GGD ZHZ	Rapportage onderzoek GGD gezondheidsklacht en april 2011	

e. Hoe is de besluitvorming verlopen ten aanzien van het al dan niet actief uitvoeren van een gezondheidsonderzoek onder de bevolking?								
Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument	Opmerkingen
6-1-2011	01.43	GGD om advies vragen m.b.t. zinvolheid van een bevolkingsonderzoek	De GGD zal om advies gevraagd worden m.b.t. zinvolheid van een bevolkingsonderzoek n.a.v. de brand. Ingebracht door de RGF tijdens het RBT.	RGF stand van zaken in RBT.	RGF		ZHZ: RBT Actie-en besluitenlijst	
6-1-2011	09.38	Gezondheidskundig advies	In de nacht van 6 januari vraagt het RBT Zuid-Holland Zuid aan de GGD Zuid-Holland Zuid een advies uit te brengen over een bevolkingsonderzoek. Dezelfde dag reageert de GGD dat zij een formulier gezondheidsklachten zal ontwikkelen	VR ZHZ verzoekt de GHOR om in samenwerking met MWB en RR een gezondheidskundig advies voor te bereiden en deze op 7 januari gereed te hebben.	RGF	GHOR/GGD	ZHZ: ROT_02 logstaat	Formulier gezondheidsklachten ontwikkeld samen met GGD Rotterdam Rijnmond ZHZ: ROT_03 logstaat 05-01-2011, 7 jan 13.00 uur.
7-1-2011	13.00	Besluit RIVM inzake het niet uitvoeren van gezondheidsonderzoek	Besluit RIVM om geen gezondheidsonderzoek uit te voeren.	Dit op basis van de meetresultaten.	RIVM		ZHZ: ROT_03 logstaat 05-01-2011	ZHZ: GHOR volgt de lijn van RIVM. Op dit moment geen aanleiding om grootschalig onderzoek te houden (Bron: ZHZ Nafase_01_Actie-en besluitenlijst team nazorg tot 11012-2030, 8 januari, 16.45 uur, pagina 7).
7-1-2011	13.00	Resultaten BOT-mi en RIVM 6 jan 17.30 uur	Resultaten BOT-mi en RIVM tonen aan dat er sprake is van een lichte verhoging van een paar elementen in de lucht, maar dat dit geen verhoogde risicowaarden voor de gezondheid heeft.	Zie omschrijving van het besluit.		BOT-mi, RIVM	ZHZ: ROT_03 logstaat 05-01-2011	
8-1-2011	>13.00	MOD opdracht gegeven om controlemetingen te verrichten	MOD gaat luchtmeting uitvoeren. WSHD: momenteel geen specifieke maatregelen, wachten depositiemetingen MOD af.	Overleg n.a.v. gezondheidsklachten. Het klachtenbeeld is niet duidelijk, maar de berichten (met name over het roet) veroorzaken veel vragen bij inwoners.	Veiligheidsregio ZHZ	RIVM	Nafase_01_Actie en besluitenlijst	
10-1-2011	17.00	RTV Rijnmond nieuws van 17.00 uur: Geen grootschalig bevolkingsonderzoek	Zie maatregel. Minister van VWS en VenJ hebben hiertoe besloten.		Veiligheidsregio ZHZ	RTV, NCC, AC Communicatie	ZHZ: Nafase_01_Actie en besluitenlijst team nazorg tot 11011_2020, pagina 14	“Overleg tussen ministers en directeur RIVM over beeld uitslag metingen op 10 januari 19.00 uur”.
13-1-2011	nvt	Brief Veiligheidsregio ZHZ aan minister van VWS	Voorzitter Veiligheidsregio ZHZ stuurt mede namens de vicevoorzitter van de Veiligheidsregio MWB brief aan minister van VWS waarin verzocht wordt om onder meer met spoed de meetresultaten van het RIVM te publiceren en op basis daarvan een gezondheidskundig advies te verstrekken.	Uitblijven van meetresultaten RIVM.	Voorzitter Veiligheidsregio ZHZ		Brief voorzitter Veiligheidsregio ZHZ van 13-1-2011 aan het ministerie van VWS	

e. Hoe is de besluitvorming verlopen ten aanzien van het al dan niet actief uitvoeren van een gezondheidsonderzoek onder de bevolking?						
Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen
13-1-2011	nvt	RIVM stuurt beide veiligheidsregio's een aanvullend advies 'gezondheidsonderzoek'.	RIVM stuurt beide veiligheidsregio's een aanvullend advies 'gezondheidsonderzoek'.			Brondocument Aanvullend advies van 13-1-2011 van het RIVM.
13-1-2011		Spoeddebat Tweede Kamer	In het kamerdebat wordt een motie ingediend waarin om een actief bevolkingsonderzoek wordt gevraagd. Motie wordt verworpen. Minister VWS meldt dat op basis van een advies van het RIVM bewoners actief zullen worden benaderd.			Handelingen, TK 2010-2011, nr. 39 item 1 dd. 25-02-2011.
14-1-2011	09.50	Besluit voorzitter Veiligheidsregio ZHZ	De voorzitter van de Veiligheidsregio ZHZ heeft besloten dat de aanbeveling van het RIVM voor het intensiveren van de klachteninventarisatie moet worden uitgevoerd. Hiertoe wordt een bewonersbrief voorbereid.	Dit naar aanleiding van het kamerdebat.		ZHZ: Nafase_02_Doorlopende activiteiten, pagina 7
15-1-2011	15.10	Opstellen brieven aan bewoners in beide regio's in straal van 10 km. En brieven voor bedrijven, zorg en huisartsen	Opstellen brieven met mogelijkheid om vragenlijst in te vullen m.b.t. mogelijke klachten of zorgen omtrent hun gezondheid. Ook brieven tbv bedrijven, zorg en huisartsen. Met verzenden wordt gewacht totdat het BOT-mi advies beschikbaar is.		Comm. ism GHOR	Nafase_02_Doorlopende activiteiten.
17-1-2011		RIVM stuurt een aantal praktische adviezen aan de voorzitter Veiligheidsregio ZHZ	RIVM stuurt een aantal praktische adviezen aan de voorzitter Veiligheidsregio ZHZ.			Brief van de directeur sector Milieu en Veiligheid, RIVM d.d. 17-01-2011
18-1-2011	9.30	Overleg team nafase	Na overleg met departementen en Veiligheidsregio MWB is besloten het BOT-mi advies niet te publiceren omdat het advies zoveel vragen oproept dat dit meer onrust zou geven dan wegnemen.			Nafase_02_doorlop ende actie-en besluitenlijst, 18 januari, 9.30 uur, pagina 23.
18-1-2011	11.00	De vragenlijst is opgesteld. Er ligt een concept brief	De vragenlijst is opgesteld. Er ligt een concept brief. Morgenochtend de documenten aanleveren. Vragen die open staan: wachten we op de aanvullende vragen van RIVM, welk gebied gaan we verspreiden, wie ondertekent?			Nafase_02_doorlop ende actie-en besluitenlijst, pagina 26.
19-1-2011		Brief VWS in antwoord op brief voorzitter Veiligheidsregio ZHZ	In haar brief verwijst de minister naar BOT-mi 18 en naar het overleg tussen de GGD'en en het RIVM. Verder vermeldt zij dat RIVM desgevraagd een ondersteunende rol kan vervullen			Brief van het ministerie van VWS van 19-1-2011. Datum brief is met pen toegevoegd.

e. Hoe is de besluitvorming verlopen ten aanzien van het al dan niet actief uitvoeren van een gezondheidsonderzoek onder de bevolking?						
Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen
20-1-2011	> 9.00	Besloten wordt dat er een brief komt met daarbij de vragenlijst. Dit wordt eveneens met de Veiligheidsregio MWB besproken		Vanuit het project nafase/ algemeen bestuur is geadviseerd een bevolkingsonderzoek uit te voeren. Vanuit de inhoudsdeskundigen GGD en RIVM wordt echter aangegeven dat een dergelijk onderzoek niet oplevert wat we er van verwachten en dat we het niet zouden moeten doen. Beide directeuren GGD hebben naar alle adviezen gekeken en staan op het standpunt dat er wel iets moet gebeuren.		Nafase_02_ Doorlopende actie-en besluitenlijst, 20 januari.
27-1-2011	15.00	Brief bevolking is naar gemeenten verstuurd. Afgestemd met secretarissen. Gemeenten zorgen voor verspreiding	Brief gaat naar de bewoners van Dordrecht, Binnenmaas en Strijen voor zover die wonen in het postcodegebied dat op de 6e is gebruikt. Cromstrijen verstuurt niet maar zet het op de website. Er komt één brief maar de gemeenten die vervolgens zelf voor verzending zorgen. Afstemmen met MWB. Die gebruiken zelfde tekst en willen gelijktijdig verzenden.		Veiligheidsregio ZHZ	Nafase_02_ Doorlopende actie-en besluitenlijst, pagina 48.
						Ondertekening door Burgemeesters en secretarissen namens college B&W

f. Welke maatregelen zijn genomen ten aanzien van het gezondheidsmanagement ten behoeve van de hulpverleners uit de twee regio's (en mogelijk andere regio's) en hoe hebben beide regio's op dit gebied samengewerkt?

Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument	Opmerkingen
7-1-2011	13.00	Advies aanpak bluskleding.	Advies beschikbaar voor brandweerpersoneel aanpak bluskleding.	Liaison ROT MWB meldde dit tijdens ROT van 7 januari.	MWB-ZHZ	BRW, GHOR	ZHZ: ROT_03 logstaat 07-01-2011	
7-1-2011	13.00	Advies hoe te handelen betrokken hulpverleners.	Actiepunt GHOR en BRW: Betrokken hulpverleners krijgen advies over hoe te handelen en voorrang bij behandeling in ziekenhuis St. Franciscus (Roosendaal).	Liaison ROT MWB meldt dit tijdens ROT van 7 januari.	MWB-ZHZ	BRW, GHOR	ZHZ: ROT_03 logstaat 07-01-2011	
8-1-2011	10.00	Nazorg eigen personeel. Hulpverleners worden bevraagd op eventuele klachten.	Contact met drinkwaterbedrijven, schoonmaakadvies lokale korpsen, nagaan wie van het personeel klachten heeft.	Procedure	AC Brandweer Dordrecht	Oasen, Evides, BAC Veiligheids-regioR	ZHZ:ACBRW_02_L ogstaat BAC i.v.m. Nazorg Moerdijk	
9-1-2011	15.18	Organiseren informatieavonden hulpverleners (de-briefing).	Hulpverleners die betrokken waren bij de brand zijn 9 en 10 januari geïnformeerd over onder meer de onderzoeken die er komen.	Woordvoerder gemeente Breda heeft dat laten weten. Bedoeld voor brandweerlieden, politiemensen en andere hulpverleners.	Gemeente Breda	Alle kolommen	Omroep Brabant	
10-1-2011	> 9.00	Registratie m.b.t. gezondheid betrokken hulpverleners opstarten.	Zie maatregel.		Veiligheidsregio ZHZ	BRW, GHOR, GGD	ZHZ: Nafase Actie-en besluitenlijst team nazorg tot 11012-2030, 10 januari, pagina 9	Nulmeting wordt op 14 jan gestart. In deze week krijgen alle deelnemers een brief met vragen en start de monitoring. Op 28 januari 2011 dienen de antwoorden ingeleverd te zijn en vindt de monitoring plaats. De vragenlijst is te vinden op www.crisis.nl . Iedere werkgever dient de eigen werknemers te informeren over deze nulmeting. (MWB, RBT 18 januari 2011, 08.00 uur)

g. Welke initiatieven en activiteiten hebben de regio's ondernomen om de kwaliteit van de informatie t.a.v. gezondheidskundige en anderszoonige aan de bevolkingsinformatie gerelateerde vraagstukken te verbeteren en hoe is daar door de autoriteiten op gereageerd?								
Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument	Opmerkingen
12-1-2011	15.20	Telefoongesprek tussen directeur van de Veiligheidsregio ZHZ en teamleider BOT-mi over afwijkende waarde concentratie lood	De directeur van Veiligheidsregio ZHZ heeft om 15.20 uur gebeld met teamleider BOT-mi. Heeft om een verklaring gevraagd voor de afwijkende waarde concentratie lood. Heeft tevens een uitgebreide vraagstelling gemaild.	Afwijkende waarde concentratie lood		BOT-mi, RIVM	Nafase_Actie-en besluitenlijst, 12 januari.	
13-1-2011		Brief Veiligheidsregio ZHZ aan minister van VWS	De voorzitter van de Veiligheidsregio ZHZ verzoekt mede namens de vicevoorzitter van de Veiligheidsregio MWB de minister om met spoed een gezondheidskundig advies te verstrekken alsmede handelingsperspectieven voor diverse doelgroepen.	Zie ook vraag 1e.			Brief Veiligheidsregio ZHZ aan RWS	
14-1-2011	> 13.00	Aanwijzen van één coördinatiepunt	In de ochtend is er contact geweest tussen de regio's (gemeente Moerdijk) en het ministerie van VWS. Afgesproken is dat er per organisatie één contactpunt zal worden aangewezen.	N.a.v. RIVM advies en raadsbesluit gemeente Moerdijk			Nafase_02_Doorlopende actie-en besluitenlijst	
16-1-2011	> 13.00	BOT-mi adviezen eerst naar regio's met tussenpose voordat het verder verspreid wordt	Ter voorbereiding op BOT-mi rapport: advies moet zorgvuldig worden vertaald naar communicatieboodschappen. De regio's moeten in de gelegenheid gesteld worden om dit te kunnen organiseren. Het NCC is verzocht om tussenpose van 8 uur in te lassen alvorens het naar de gehele verzendlijst verstuurd wordt. Hieraan wordt door NCC gehoor gegeven.				Nafase_02_Doorlopende actie-en besluitenlijst	
17-1-2011		Overleg regio's ZHZ en NWB met de ministers van VWS en VenJ	Na overleg van beide regio's met de ministeries van VenJ en VWS wordt besloten om het BOT-mi 12 niet te publiceren. Advies wordt door RIVM ingetrokken.				Nafase_02_Doorlopende actie-en besluitenlijst, pagina 23.	
19-1-2011		Overleg directeur Veiligheidsregio ZHZ en directeur Nationale Veiligheid	Overleg tussen directeur Veiligheidsregio ZHZ en directeur Nationale Veiligheid over het bekend maken BOT-mi.				Nafase_02_Doorlopende activiteiten, pagina 30.	
21-1-2011		Overleg regio's ZHZ en MWB met de ministers van VWS en VenJ	Voorzitter en directeur van de Veiligheidsregio's ZHZ en MWB naar de ministers VWS en VenJ. Aandacht gevraagd voor het scheppen van duidelijkheid over verantwoordelijkheid crisiscommunicatie.				Nafase_02_Doorlopende actie- en besluitenlijst, pagina 37.	Op 24 januari onstaat opnieuw onduidelijkheid over de communicatie van het BOT-mi advies 15.
25-1-2011		Aangepast BOT-mi advies 15	Overleg geweest tussen regio en nVWA en RIVM. Afgesproken dat het definitieve BOT-mi 15 rapport rond 12.00 uur zal verschijnen.				Nafase_02_Doorlopende actie-en besluitenlijst, pagina 46.	

h. Welke instrumenten hebben de veiligheidsregio's en de gemeenten gebruikt en welke maatregelen hebben zij genomen om de bevolking over de gezondheidssituatie te informeren, de bevolking handelingsperspectief te bieden en de gezondheidssituatie in de openbare ruimte te bevorderen (en in hoeverre is daarbij aandacht gegeven aan diversiteit van doelgroepen in de samenleving)?

Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument	Opmerkingen
5-1-2011	va 16.10	Communicatie van de gemeenten/ Veiligheidsregio's via Twitter en internet	Eerste berichten op www.dordrecht.nl geplaatst en op intranet gemeente Dordrecht en op het regionaal intranet geplaatst.	Het informeren van de burgers over de gevolgen van de brand bij Chemie-Pack			Batch 02_SCD_ACCOM_01_Logboek geheel, pagina 1.	
5-1-2011	voor 16.20	Rampenrader RTV Rijnmond.	Bericht op intranet Dordrecht, het regional intranet dat Rijnmond rampenzender actief is.	Het informeren van de burgers over de gevolgen van de brand bij Chemie-Pack	ACCOM		Batch 02_SCD_ACCOM_01_Logboek geheel, pagina 1.	
5-1-2011	16.55 - 20.10	Informatienummer (0800-1351) actief	16.55 uur informatienummer openstellen samen met MWB (RBT_01_actie en besluitenlijst).	Het informeren van de burgers over de gevolgen van de brand bij Chemie-Pack		NCC	Batch 02_SCD_ACCOM_01_Logboek geheel, pagina 2.	Omstreeks 21.35 uur neemt NCC de coördinatie over van crisis.nl en 0800-1351. 'Wij leveren info'.
5-1-2011	19.40	Openstelling van de website Crisis.nl.	Omstreeks 19.40 uur is crisis.nl in de lucht. De informatie wordt er opgezet.	Aanleiding besluit is de behoefte om de burgers te informeren.	ACCOM	NCC	Batch 02_SCD_ACCOM_01_Logboek geheel, pagina 2 en 3.	Gemeenten hebben hun internetpagina's continu bijgewerkt om de bevolking (lokaal) te informeren.
5-1-2011	20.48	Brieven voor Strijen/ Binnenmaas/ Cromstrijen/ Hoekse Waard en Eiland Dordrecht.	Voor de inwoners van effectgebied een brief in de bus bezorgen om hen te informeren over de brand. In de brief wordt handelingsperspectief meegenomen (ROT 06 jan, regel 81).	Behoeft om burgers te informeren	RBT	Gemeentelijke voorlichters/ ACCOM	ZHZ: RBT Actie-en besluitenlijst	
5-1-2011	21.18	Opstellen bewonersbrief (Strijensas, Strijen, Mookhoek, Puttershoek, Maasdam, s-Gravendeel en Dordtse Kil 3 alsmede deel westelijk van A16 en zuidelijk van de havens)	Bewonersbrief Inhoud boodschap: Overzicht situatie en verloop incident. Er zijn geen gevaarlijke stoffen gemeten. Wel is sprake van neerslag van roetdeeltjes. Alle maatregelen zijn ingetrokken. Er zijn voortdurend metingen verricht naar gevaarlijke stoffen. Hiernaar heeft ook vanochtend inspectie plaatsgehad. Indien u lichamelijke klachten heeft dient u de huisarts te raadplegen. De GHOR adviseert geen groente uit eigen tuin te eten.	Verzoek burgemeesters. ZHZ RBT 22.58 uur: goed herkenbaar gebied nemen; Strijensas, Strijen, Mookhoek, Puttershoek, Maasdam, s-Gravendeel en Dordtse Kil 3 alsmede deel westelijk van A16 en zuidelijk van de havens.	RBT ZHZ	(AC) Gemeenten en voorlichting	ZHZ: logboek AC Gemeenten RCC ZHZ: Batch 02 Persverklaringen Veiligheidsregio ZHZ, PV_06-0959	Versturen/rondbrengen van de bewonersbrief is op 06 jan omstreeks 14.30 uur. Tevens wordt de brief op websites gemeenten geplaatst en overige media.
7-1-2011	n.v.t.	Team nafase ZHZ activeert een telefoonnummer waar bewoners met vragen terrecht kunnen.	Team nafase ZHZ activeert een telefoonnummer waar bewoners met vragen terrecht kunnen.				Brief van de Veiligheidsregio ZHZ, d.d. 8 januari 2011 Nafase Actie-en besluitenlijst team nazorg tot 11012-2030, 7 januari, pagina 1	

h. Welke instrumenten hebben de veiligheidsregio's en de gemeenten gebruikt en welke maatregelen hebben zij genomen om de bevolking over de gezondheidssituatie te informeren, de bevolking handelingsperspectief te bieden en de gezondheidssituatie in de openbare ruimte te bevorderen (en in hoeverre is daarbij aandacht gegeven aan diversiteit van doelgroepen in de samenleving)?

Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument	Opmerkingen
10-1-2011	> 11.00	Handelingsperspectief voor scholen opgesteld.	In afstemming met de GGD heeft ZHZ een handelingsperspectief opgesteld voor scholen.	De Veiligheidsregio ZHZ stelt in afstemming met de GGD een handelingsperspectief voor scholen op.	GGD/ ARBs	Scholen	ZHZ: Nafase Actie-en besluitenlijst team nazorg tot 11012-2030, 10 januari, pagina 10	
10-1-2011	16.00	Brief huisartsen	Er gaat vandaag een brief uit naar alle huisartsen met alle informatie en verzoek de GGD te betrekken bij meldingen die ze krijgen.				Nafase_01_Actie en besluitenlijst	
12-1-2011	18.00	Bewonersbijeenkomst Strijen	Voorafgaand is een bewonersbrief huis-aan-huis bezorgd om bewoners uit te nodigen en om bewoners bij te praten over de laatste ontwikkelingen. Bijeenkomst (18.00 uur) voor de inwoners van Strijen, Strijensas, Mookhoek en een deel van Cromstrijen. Uitleg over de brand, de besluiten en acties van de betrokken instanties en de mogelijkheid voor inwoners om vragen te stellen. Veel vragen over schadelijkheid van de stoffen en de precieze locatie waar deze zijn neergekomen, het afgaan van de sirenes.	Het informeren van de burgers over de gevolgen van de brand bij Chemie-Pack	Veiligheidsregio ZHZ	BGM van Strijen, Voorzitter van de Veiligheidsregio ZHZ, Directeur van de Veiligheidsregio ZHZ/ GGD ZHZ/ GGD Rotterdam Rijnmond/ LTO Nederland/ Omgevingsdienst ZHZ	ZHZ Bacth 02_Pers-verklaringen Veiligheidsregio ZHZ, PV_12-1800	Mensen met klachten worden verwezen naar de huisarts. De BGM verzoekt de minister een onderzoek te laten doen naar de gevolgen voor de volksgezondheid.
12-1-2011	20.00	Bewonersbijeenkomst Binnenmaas in 's-Gravendeel	Informatieavond: "Uitleg over de brand, de besluiten en acties van de betrokken instanties en mogelijkheid voor burgers om vragen te stellen. Veel vragen over alarmering: het moment van aanzetten en het bereik van de sirenes. Daarnaast vragen over de vrijgekomen stoffen. Het RIVM doet nog nader onderzoek. De resultaten zullen via de gebruikelijke wegen worden gecommuniceerd". "Het advies blijft om niet aan de roetdeeltjes te komen en geen groente van het land uit de regio te eten. Schade kan gemeld worden bij de verzekeraarschuldendienst".	Het informeren van de burgers over de gevolgen van de brand bij Chemie-Pack	Veiligheidsregio ZHZ	BGM van Binnenmaas, Voorzitter van de Veiligheidsregio ZHZ, Directeur van de Veiligheidsregio ZHZ/ GGD ZHZ/ GGD Rotterdam Rijnmond/ LTO Nederland/ Omgevingsdienst ZHZ	ZHZ Batch 02_Persverklaringen Veiligheidsregio ZHZ, PV_12-2000	

h. Welke instrumenten hebben de veiligheidsregio's en de gemeenten gebruikt en welke maatregelen hebben zij genomen om de bevolking over de gezondheidssituatie te informeren, de bevolking handelingsperspectief te bieden en de gezondheidssituatie in de openbare ruimte te bevorderen (en in hoeverre is daarbij aandacht gegeven aan diversiteit van doelgroepen in de samenleving)?								
Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument	Opmerkingen
13-1-2011	20.30	Bewonersbijeenkomst in Dordrecht	Bijeenkomst bij Drechtwerk Beeld: "Er is veel ongerustheid. Internet enquête geeft aan dat inwoners denken niet de waarheid te horen te krijgen. Wij hebben u steeds zo goed mogelijk geïnformeerd. We hebben niets te verbergen. Snelheid en volledigheid van de informatie is een aandachtspunt". Maatregelen: herhaling. Vermijd contact met roet en eet geen groenten uit getroffen gebied. Neem bij gezondheidsklachten contact op met de huisarts.	Het informeren van de burgers over de gevolgen van de brand bij Chemie-Pack	Veiligheidsregio ZHZ	Voorzitter van de Veiligheidsregio ZHZ/ Veiligheidsregio ZHZ/ Brandweer/ GGD ZHZ/ Milieudienst ZHZ/GHOR	ZHZ Batch 02_Pers-verklaringen Veiligheidsregio ZHZ, PV_13-2030	
27-1-2011		BGM Dordrecht, Binnenmaas, Strijen sturen brief aan eigen inwoners.	In de brieven wordt informatie verstrekt over: het vervangen van zand in zandbakken (dit kan bij de betreffende gemeente worden omgewisseld); eventuele brokstukken die bewoners vinden; groente uit eigen tuin; en over huisdieren en hobbyvee.	Burgemeesters van de betrokken gemeenten.	Gemeenten	Brief burgemeesters van 27 januari aan gemeenten Dordrecht, Binnenmaas en Strijen.		

THEMA 1: MAATREGELEN TER WAARSCHUWING EN BESCHERMING VAN DE BEVOLKING EN VAN HULPVERLENERS (Regio MWB)

a. Welke directe en welke controlerende maatregelen zijn genomen ter onmiddellijke waarschuwing (alarmering) en bescherming van de bevolking na het ontstaan van de brand?							
Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument
5-1-2011	15.03	Besluit om scheepvaartverkeer stil te leggen.	16.07 uur: Scheepvaartverkeer in het Hollands Diep ligt stil (2e CoPI). 1e ROT om 15.20 uur: Havenschap Moerdijk heeft poorten afgesloten - Scheepvaartverkeer stilgelegd.	Havenschap Moerdijk heeft poorten afgesloten; het scheepvaartverkeer is stilgelegd.	Leider CoPI	Mededeling in ROT. Voicemail burgemeester is ingesproken.	CoPI Verslagen, 2e CoPI verslag LCMS_Totaalbeeld Journaal_CEDRIC, pagina 3
5-1-2011	17.55	Landelijk informatienummer opstarten	Het landelijke informatienummer wordt geactiveerd vanuit het GBT Moerdijk.		GBT	Voorlichter Politie	Feitenrelaas Brand Chemie-Pack
5-1-2011	18.55	Persconferentie Burgemeester Moerdijk	Persconferentie Burgemeester Moerdijk.	Het informeren van de burgers over de gevolgen van de brand bij Chemie-Pack.			MWB, GBT verslag, 05-01-2011
5-1-2011	19.10	Inzet schuimdekken (voorstel vanuit CoPI naar ROT)	Omstreeks 22.05 uur is vanuit het RBT aan leider ROT doorgegeven dat om 22.30 uur met een schuimblussing kon worden begonnen. Het feitelijke besluit is dus om 22.05 uur maar alle voorbereidingen en coördinatie richting VR ZHZ zijn vanaf 19.10 uur begonnen.	Het RBT heeft aan het ROT (leider) doorgegeven dat pas na een toestemming van het RBT i.v.m. bestuurlijke afstemming met ZHZ met de feitelijke blussing mocht worden aangevangen.	RBT VR MWB in afstemming met VR ZHZ		ROT logboek, 5e ROT overleg
							Om 15.05 uur (1e CoPI: Brabantse Delta en Rijkswaterstaat geïnformeerd en de regio ZHZ in kennis gesteld). Met ROT afgesproken dat het CoPI gaat tot de walkant; Vanaf het water naar de overkant valt onder het ROT. Het bericht dat het publieksnummer (0800-1351) onbereikbaar zou zijn geweest is onjuist, blijkens een brief van de minister van VenJ aan de Tweede Kamer (TK, 2010-2011, 26 956, nr. 75). Er moet contact gehouden worden met BGM van Dordrecht. Er moet nog contact gezocht worden met ZHZ, hiermee afspreken dat Moerdijk een persconferentie gaat houden. Uit de bestudeerde brondocumenten kon niet exact worden opgemaakt hoe laat het feitelijke besluit is genomen om een schuimdekken over de brand te leggen.

b. Welke onmiddellijke en welke opvolgende maatregelen zijn genomen ter vaststelling van de toxiciteit van de rook en de depositie in het effectgebied van de brand?						
Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen
5-1-2011	16.07	Inzetten van meetploegen.	Het inzetten van meetploegen voor het verrichten van metingen.	Zie omschrijving van het besluit.	Mededeling in het CoPI	CoPI Verslagen, 2e CoPI verslag (16.07 uur)
5-1-2011	17.05	Het verrichten van metingen op het water (Hollands Diep).	De Furie (brandweerboot) doet metingen op het water.		Leider CoPI	CoPI Verslagen, 3e CoPI overleg (17.05 uur)
5-1-2011		MOD ter plaatse	MOD ter plaatse	Op verzoek van de Veiligheidsregio van MWB		ROT Verslag, 6e ROT
7-1-2011	14.00	Inzet van BOT-mi/RIVM	RIVM/ BOT-mi team/ van MOD monsters nemen.	RIVM / BOT-mi inschakelen om monsters te komen nemen.	Brandweer OvD/AGS	CoPI Verslagen, 32ste CoPI
7-1-2011	<23.00	MOD metingen door RIVM.	Het MOD blijft doormeten (valt onder BOT-mi).	N.a.v. afkondiging GRIP 4; bij NOS.	Brandweer OvD/AGS	CoPI Verslagen, 34ste verslag
						Om 23.00 uur MOD ter plaatse. Zie maatregel a, inzet BOT-mi.

c. Welke directe en welke controlerende maatregelen zijn genomen ter waarschuwing en bescherming van de bevolking bij het blussen van de brand?								
Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument	Opmerkingen
5-1-2011	21.25	Treinverkeer, scheepvaart en verkeer op A16 wordt stilgelegd.	Tijdens het GBT Moerdijk om 21.25 uur info vanuit ROT: Blusdeken is enige malen naar een later tijdstip verplaatst, afstemming van RBT af te wachten. Het doel is de vlammen met een grootschalige gerichte actie te doven. Moerdijk, Strijen-Sas (gemeente Strijen) mechanische ventilatie uit, blijf binnen, treinverkeer, scheepvaart en verkeer op A16 wordt stilgelegd, regelt Rijkswaterstaat.			RWS	GBT Verslag, 5-1-2011	In het 7e ROT, 21:55 uur, meldt de politie: stilzetten weg en treinverkeer is in gang gezet.
5-1-2011	22.00	Persverklaring over de blusdeken door gemeente Moerdijk.	De gemeente Moerdijk brengt om 22.00 uur een persverklaring uit waarin het aanbrengen van de schuimdeken wordt aangekondigd. Besluit voor het inzetten van de blusdeken is omstreeks 19.10 uur, zie vraag 1 a.			Dordrecht	GBT Verslag, 5-1-2011 Logboek Sectie Gemeenten, pagina 7	22.15 uur persverklaring afgeven. Dordrecht heeft na de persverklaring nog een kwartier om de bewoners te waarschuwen om binnen te blijven, communicatie hiervan verloopt via RBT.
5-1-2011	22.05	Sirenes in kern Moerdijk	De sirenes in kern Moerdijk worden in werking gezet.	Om 22.15 geeft het RBT MWB aan dat de sirenes mogen worden ingezet t.b.v. communicatie in de kern van Moerdijk.			RBT verslag vergadering 3, 21.45-22.00 uur)	22.55 uur worden de sirenes daadwerkelijk in werking gesteld.

d. Welke coördinerende en witte kolommatregelen zijn genomen t.a.v. het gezondheidsmanagement en het gezondheidsmanagement t.b.v. de bevolking in de twee regio's en hoe hebben beide regio's op dit gebied samengewerkt?								
Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument	Opmerkingen
7-1-2011	08.30	GHOR geeft advies dat werknemers zich kunnen wenden tot een huisarts.	GHOR geeft advies dat werknemers zich kunnen wenden tot een huisarts.	Havenschap stelt vraag hoe om te gaan met klachten van werknemers van bedrijventerrein.	ROT	Havenschap/ GHOR	ROT verslag, dag 3, 21e overleg, 7-1-2011	De huisartsen worden geïnformeerd over handelwijzen.
10-1-2011	07.00	Informeren van de huisartsen door middel van een brief.	De huisartsen informeren. Wanneer er info voor huisartsen van belang is, zorgt de GHOR dat die info er komt. Vooral als er vragen vanuit de bevolking komen.			GHOR	CoPI Verslagen, 41ste CoPI	De info t.b.v. huisartsen wordt opgepakt door het ROT (CoPI Verslagen, 42ste CoPI)
12-1-2011	17.00	Beschikbaar stellen vragenlijsten	GGD verspreidt de vragenlijsten m.n. richting huisartsen en andere gezondheidsdiensten. Info wordt ook beschikbaar gesteld via www.crisis.nl	De GGD West-Brabant (bureau GMV) zet door het RIVM en Nivel samengestelde screeningslijsten online (op crisis.nl , ggdwestbrabant.nl een ggdzhz.nl en later ook via andere websites). De lijsten worden verzameld door bureau GMV van de GGD West-Brabant. Personen die al voor 12-1 contact hadden opgenomen met de GGD vanwege gezondheidsklachten worden opnieuw benaderd met het verzoek om alsnog de screeningslijst in te vullen. De GGD en het RIVM bekijken aan de hand van de uitkomsten of nadere acties nodig zijn. Mede naar aanleiding van een debat in de Tweede Kamer wordt de screeningslijst op 18 januari met een begeleidende brief onder bewoners verspreid.	ROT	GHOR/GGD/ RIVM	MWB, ROT Verslag 12 januari Rapportage Onderzoek GGD gezondheidsklacht en, april 2011	
14-1-2011			De GGD West-Brabant (bureau GMV) neemt contact op met drie huisartsenpraktijken van wie wordt verwacht dat zij, vanwege de geografische ligging, de meeste meldingen binnen krijgen.		GGD West-Brabant (bureau GMV)		Rapportage Onderzoek GGD gezondheidsklacht en, april 2011	
17-1-2011			Werknemers op het bedrijventerrein Moerdijk kunnen met vragen en gezondheidsklachten terecht bij het Actiecentrum Bedrijfsgezondheidszorg dat is gehuisvest op het bedrijventerrein (actie loopt tot 9-2).		Actiecentrum Bedrijfsgezond-hei dszorg		Rapportage Onderzoek GGD gezondheids-klacht en, april 2011	

e. Hoe is de besluitvorming verlopen ten aanzien van het al dan niet actief uitvoeren van een gezondheidsonderzoek onder de bevolking? (zie ook VR ZHZ)						
Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen
8-1-2011	> 11.00	Controlemetingen/extra metingen nabij kern Moerdijk (MOD)	Leider ROT: Terugkoppeling RBT/Besluiten RBT: Gevraagd om extra metingen nabij kern Moerdijk.			Logboek ROT 05-01-2011 tot en met 44e overleg, 28e ROT overleg, 8-1-2011
9-1-2011	10.00	Op basis van uitkomsten RIVM besluit om geen actief bevolkingsonderzoek uit te voeren	De GHOR adviseert om m.b.t. de burgers vooralsnog geen bevolkingsonderzoek in te stellen maar te volstaan met de vragenlijst voor personen met klachten.	Uitkomsten van de RIVM metingen	RBT	MWB RBT Verslag, 9 januari Tijdens het overleg wordt er aandacht gevraagd voor het emailbericht van het RIVM inzake luchtuitslagen en het niet houden van een bevolkingsonderzoek. Afgesproken wordt dat de metingen van lucht en water in de gaten gehouden worden. Mede op basis hiervan wordt nader bekeken of er toch een bevolkingsonderzoek gehouden dient te worden.
12-1-2011		Screeningslijsten online	Door GGD West-Brabant (Bureau GMW) worden de screeningslijsten online gezet. Vragenlijsten Arbodiensten en huisartsen zijn verstuurd, op sites GGD'en en www.crisis.nl .	Nav 36e ROT wordt in het 37e ROT medegegeeld door de GHOR dat de GGD de vragenlijsten gaat registreren.		Logboek ROT 05-01-2011 tot en met 44e overleg, 37e ROT overleg
13-1-2011	nvt	RIVM stuurt beide veiligheidsregio's een aanvullend advies 'gezondheidsonderzoek'	RIVM stuurt beide veiligheidsregio's een aanvullend advies 'gezondheidsonderzoek'.			Aanvullend advies van 13-1-2011 van het RIVM.

f. Welke maatregelen zijn genomen ten aanzien van het gezondheidsmanagement ten behoeve van de hulpverleners uit de twee regio's (en mogelijk andere regio's) en hoe hebben beide regio's op dit gebied samengewerkt?								
Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument	Opmerkingen
7-1-2011	09.30	Persbericht over hoe om te gaan met hulpverleners met gezondheidsklachten.	Het is inmiddels bekend geworden bij de media dat er gisteren vier agenten naar het ziekenhuis zijn gegaan. GHOR geeft aan dat uit onderzoek blijkt dat bloedwaarden geen relatie hebben met het incident. Van belang om dit heel goed (met de media) te communiceren.	Directeur van de Veiligheidsregio MWB adviseert om een persbericht uit te laten gaan over hoe om gegaan wordt met hulpverleners (standaardregeling).	Dir VR MWB	Communicatie/ GHOR	GBT Verslag, 7-1-2011, 09.30 uur	
7-1-2011	16.00	Brief hulpverleners.	Brief naar hulpverleners gegaan.				CoPI Verslagen, 33ste CoPI	
8-1-2011	09.00	Gezondheidsonderzoek voor hulpverleners die ter plaatse zijn geweest (brongebied).	Zie genomen besluit.		ROT		CoPI Verslagen, 35ste CoPI	Er komt een nulmeting t.a.v. de gezondheidskundige situatie van alle hulpverleners (RBT MWB, 11 januari, 08.00 uur)
8-1-2011	12.00	Brief richting Arbo-diensten om geneeskundig onderzoek aan te kondigen.	ROT is bezig om advies van de geneeskundige mannen om een brief te maken richting arbo-diensten om een geneeskundig onderzoek aan te kondigen.			GHOR/ROT	Verslagen CoPI, 36ste CoPI	
8-1-2011	12.00	Organiseren van hulpverlenerbijeenkomsten (2 stuks).	Voornemens om 2 bijeenkomsten voor de hulpverleners op te gaan zetten.	10 januari tweede bijeenkomst brandweer.		GHOR/ROT	Verslagen CoPI, 36ste CoPI MWB RBT Verslag, 9 januari 10.00 uur	
10-1-2011	07.00	Organiseren van politiebijeenkomst.	Ook bij de politie zal een informatie bijeenkomst worden gehouden.	Veel onrust onder de politie, verkeersregelaars zijn in ziekenhuis geweest (35ste CoPI).	Politie		Verslagen CoPI, 41ste CoPI	
10-1-2011	08.00	Aanbieden van gezondheidsonderzoek voor ook voor journalisten	De Nederlandse Vereniging van Journalisten wil de medewerkers die op de rampplek werkzaam zijn geweest een gezondheidsonderzoek aanbieden.	Naar aanleiding van de brand.	Nederlandse Vereniging van Journalisten	MWB	MWB RBT Verslag, 10 januari 08.00 uur.	
11-1-2011	14.40	Hulpverleners worden door hun werkgever ingelicht voor de persconferentie.	Afgesproken wordt dat de hulpverleners door hun werkgevers worden ingelicht vóór de persconferentie. Het ROT dient uit te zetten welke werkgevers/hulpverleners, inclusief journalisten, op het Plaats Incident zijn geweest.		RBT	ROT	MWB RBT Verslag, 11 januari 14.30 uur.	
12-1-2011	08.00	Betrekken van het Genootschap van journalisten	De vicevoorzitter van de Veiligheidsregio MWB vraagt of het genootschap van journalisten is betrokken bij het onderzoek. Hij benadrukt met klem dat dit goed in de gaten gehouden moet worden. Hoofd communicatie (gemeente Breda) geeft aan dit verder voor zijn rekening te nemen.				MWB RBT Verslag, 12 januari 08.00 uur.	
14-1-2011	08.00	De brief aan het Genootschap van journalisten is verzonden.	De communicatie met Genootschap van Journalisten loopt. De brief is verzonden.	Journalisten die in de buurt van de brandhaard zijn geweest worden betrokken in het gezondheidsonderzoek.			MWB RBT Verslag, 14 januari 08.00 uur.	

g. Welke initiatieven en activiteiten hebben de regio's ondernomen om de kwaliteit van de informatie t.a.v. gezondheidskundige en anderszortige aan de bevolkingsinformatie gerelateerde vraagstukken te verbeteren en hoe is daar door de autoriteiten op gereageerd?								
Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument	Opmerkingen
8-1-2011	09.00	Versneld onderzoek RIVM	De vicevoorzitter van de Veiligheidsregio MWB zal na de vergadering van het RBT contact opnemen met de Minister. Hij zal vragen om een versneld onderzoek van het RIVM.				MWB, RBT vergadering 08 januari, 09.00 uur	
9-1-2011	10.00	Telefonisch contact VR MWB en min VenJ over advies van het RIVM	Vicevoorzitter Veiligheidsregio MWB telefonisch contact met Minister van VenJ over het advies van het RIVM.	In RBT MWB vergadering van 10 januari 08.00 uur wordt vermeld dat de vicevoorzitter van de Veiligheidsregio MWB telefonisch contact heeft gehad met de Minister van VenJ over het advies van het RIVM.			MWB, Verslag RBT, vergadering, 9 jan 10.00 uur.	
10-1-2011	18.00	Afspraak over het uitkomen van het BOT-mi rapport	In RBT MWB vergadering van 10 januari 18.00 uur wordt vermeld dat afgesproken is dat het Rijk, RIVM en de regio's op hetzelfde moment het BOT-mi rapport naar buiten zullen brengen.				MWB, RBT verslag, 10 januari, 08.00 uur.	
14-1-2011	>13.00	Aanwijzen van één coördinatiepunt	In de ochtend contact geweest tussen regio's (gemeente Moerdijk) en VWS. Afgesproken dat per organisatie één contactpunt wordt aangewezen.	N.a.v. RIVM advies en raadsbesluit gemeente Moerdijk.			Nafase_02_ Doorlopende actie- en besluitenlijst	
21-1-2011	nvt	Overleg regio's - rijk	De vicevoorzitter van de Veiligheidsregio MWB en directeur van de Veiligheidsregio ZHZ zijn naar de ministers VWS en VenJ. Aandacht gevraagd voor het scheppen van duidelijkheid over verantwoordelijkheid crisiscommunicatie.				Nafase_02_ Doorlopende actie- en besluitenlijst, pagina 37.	Op 24 januari ontstaat opnieuw onduidelijkheid over de communicatie van het BOT-mi advies 15.

h. Welke instrumenten hebben de veiligheidsregio's en de gemeenten gebruikt en welke maatregelen hebben zij genomen om de bevolking over de gezondheidssituatie te informeren, de bevolking handelingsperspectief te bieden en de gezondheidssituatie in de openbare ruimte te bevorderen (en in hoeverre is daarbij aandacht gegeven aan diversiteit van doelgroepen in de samenleving)?

Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument	Opmerkingen
6-1-2011	08.45	Briefbewoners Moerdijk.	Tijdens het overleg van GBT op 6 januari 2011 8:45 uur wordt besloten dat een brief aan de inwoners van de kern Moerdijk zal worden voorbereid.	In GBT vergadering hiertoe besloten. Burgers informeren.	GBT		GBT Verslag, 6-1-2011, 08.45 uur	
6-1-2011	13.30	Besloten wordt om de bedrijven om 17.00 uur uit te nodigen op het Havenschap-kantoor.	ROT heeft verzocht om de bedrijven uit te nodigen op het Havenschapkantoor en uitleg te geven over de gang van zaken. Loco burgemeester en de brandweer zullen hierbij aanwezig zijn. Doel is de bedrijven uit betrokken gebied goed te informeren.	Nafase - informeren van de bedrijven	ROT	Havenschap	GBT Verslag, 6-1-2011, 13.30 uur	Havenschap deelt mede dat er 40 deelnemers waren, 20 bedrijven waren erbij betrokken. Bedrijven hebben aangegeven dat ze informatie hebben gemist. Deze zorg is met hen gedeeld. Er zijn geen echte knelpunten geconstateerd. Er is wel een lijn van communicatie afgesproken waardoor ze beter op de hoogte gehouden kunnen worden (GBT Verslag, 7-1-2011, 09.30 uur).
6-1-2011	09.45	Persconferentie VR ZHZ en VR MWB	Omstreeks 10.30 uur geven VR ZHZ en VR MWB een interregionale persconferentie.		VR ZHZ, VR MWB		ZHZ Batch 02_ Persverklaringen VR ZHZ, PV_06-1030	Op 11 januari 2011 vindt om 17.40 uur opnieuw een gezamenlijke persconferentie van de regio's plaats.
7-1-2011	20.45	Afvoeren van het bluswater (13 januari).	De gemeente laat het vervuilde bluswater weghalen.	Gemeente en provincie beoordelen het Plan van Aanpak voor het weghalen van de 'slurry' (vervuild bluswater/recidu) op de terreinen van Martens Van Oord, Overslagbedrijf Moerdijk Noord en Wärtsilä. Na telefonisch contact van de burgemeester en Officier van Justitie is afgesproken dat in ieder geval het bluswater weggepompt mag worden (GBT verslag, 7-1-11, 20.45 uur).	Burgemeester	OvJ	CoPI Verslagen, 47ste CoPI GBT Verslag, 07-01-2011, 20.45 uur.	
7-1-2011		Afzetten van het getroffen gebied.	Meetresultaten RIVM zijn bekend en advies hierbij. Het komt erop neer dat getroffen gebied en de directe omgeving moeten worden afgezet. Advies wordt op dit moment nader bestudeerd.	Op basis van meetresultaten RIVM geadviseerd. Het advies is aan AGS gestuurd. Zie tevens opmerkingen.	Politie	GBT/Gemeente	CoPI Verslagen, 32ste CoPI	Bepalen van plaats delict (gebied dat afgezet gaat worden voor onderzoek). Politie bepaalt welk gebied dit is. Brandweer kijkt of gebied nog groter moet worden qua veiligheid. Vervolgens wordt het gebied afgezet. Dit wordt teruggebracht in het GBT zodat de gemeente de afzettingen kan regelen en kan bekijken of er extra beveiliging moet komen voor het terrein. GBT Verslag, 7-1-2011, 09.30 uur.

h. Welke instrumenten hebben de veiligheidsregio's en de gemeenten gebruikt en welke maatregelen hebben zij genomen om de bevolking over de gezondheidssituatie te informeren, de bevolking handelingsperspectief te bieden en de gezondheidssituatie in de openbare ruimte te bevorderen (en in hoeverre is daarbij aandacht gegeven aan diversiteit van doelgroepen in de samenleving)?							
Datum	Tijdstip	Genomen besluit	Omschrijving van het besluit	Aanleiding besluit	Besluitvormer	Betrokkenen	Brondocument
7-1-2011	02.00	Afkondigen noodverordening getroffen gebied	Telefonisch contact om 07.25 uur tussen leider CoPI en gemeente Moerdijk over het aanpassen van de noodverordening tekening. Alleen het gearceerde gebied valt onder noodverordening. Politie zet af/ heeft afgezet, zoals situatie vanaf gisteren-avond 18.00 uur, aan begin Vlasweg/oostelijke Randweg en einde Apolloweg met aansluiting Vlasweg.	06.50 uur (ochtend) ontvangen van de gemeente - 4x onthefingen noodverordening. Deze doorgegeven aan de politie.	Gemeente Moerdijk	Politie, CoPI	CoPI Verslagen, 34ste CoPI
8-1-2011	09.00	Afzuigen van het terrein	Chemie-Pack: op terrein wordt gestart met afzuigen. Maximaal tot aan de hek van de voorgevel. Max 5 meter mogen ze het terrein op. Afzuigen tot de wagens waarop de wagens mogen aarden. De politie handhaaft deze afspraak.	Politie: put afsluiten bij Chemie-Pack. Wilchem BV is in opdracht van het GBT en het ROT gestart om 6 uur.	GBT/ROT	Politie	CoPI Verslagen, 35ste CoPI
8-1-2011	13.00	Organiseren van bewonersbijeenkomst Moerdijk	Het havenschap is aanwezig, naar zijn zeggen op verzoek van het ROT. De communicatie vindt plaats vanuit het GBT.	Besluit vanuit gemeente Moerdijk.			CoPI Verslagen, 36ste CoPI
11-1-2011	12.00	Bezoeken aan bedrijven afleggen van getroffen gebied.	Brandweer/AGS bezoekt samen met de GHOR nog een aantal bedrijven (OBM Oost, D en E Transport en Acelor-Mittal). Wat betreft de bedrijven die gisteren bezocht zijn (Namascor, Grondrand en Martens en Van Oord) wordt nagegaan of de klachten wegblijven.		Brandweer/AGS	GHOR	CoPI Verslagen, 45ste CoPI
13-1-2011		Instellen gezondheidscentrum op het bedrijventerrein	Afgesproken wordt dat de hulpverleners door hun werkgevers worden ingelicht vóór de persconferentie. Het ROT dient uit te zetten welke werkgevers/hulpverleners, inclusief journalisten, op plaats incident zijn geweest (MWB RBT verslag 11 januari 2011, 14.30 uur)				
			Opzetten van een bedrijfsgezondheidscentrum op het bedrijventerrein om mensen met klachten de gelegenheid te geven een deskundig bedrijfsarts te consulteren.			GHOR/GGD/Havenschap	Verslag GAGS vanaf 5 januari tot 21 januari (p.23).

THEMA 2: INTRA- EN INTERREGIONALE SAMENWERKING EN INFORMATIE-UITWIJSELING

a. Hoe hebben de veiligheidsregio's afgestemd ten aanzien van de opschaling en de afschaling van het crisismanagement?					
Datum	Tijdstip	Wie	Wie	Inhoud bericht	Brondocument
5-1-2011	14.30	OvD Moerdijk/MWB		Moerdijk schaal op naar GRIP 2; pager alarm GRIP 2 14:31 uur	Logboek sectie gemeente ROT, deel 1.
5-1-2011	15.06	VR ZHZ		VR ZHZ schaal op naar GRIP 2	ZHZ: GMC_01 Uitdraai GMS ZHZ: ACBRW_01 Logboek Brandweer AC
5-1-2011	15.20	VR ZHZ	ROT MWB	Vraag van Zuid-Holland-Zuid hoe om te gaan met GRIP-situaties.	MWB, ROT verslag, 1e verslag, 15.20 uur
5-1-2011	15.43	vz ROT ZHZ		vz ROT VR ZHZ verzoekt op te schalen naar GRIP 4	ZHZ: GMC_01 Uitdraai GMS Logstaat ROT ZHZ: ACBRW_01 Logboek Brandweer AC
5-1-2011	16.54	BGM Moerdijk	BGM Dordrecht	Omstreeks 16.30 uur bevestiging GRIP 3 uit Moerdijk. Pager Alarm GRIP 3: 16.52 uur. Contact directeur van de Veiligheidsregio MWB, vicevoorzitter Veiligheidsregio MWB en Burgemeester Moerdijk.	MWB, GBT verslag 05-01-2011, 15.00-20.00 uur
5-1-2011	20.02	ROT MWB	GBT Moerdijk	Opschalen naar GRIP 4 op advies van het ROT MWB aan GBT met als argumentatie (18.45) : Complexiteit, Opschaling in andere regio's naar GRIP 4, Bestuurlijke afstemming met andere regio's en Rijk, Doorzettingsmacht t.b.v. uitvoeren van bestrijdingsscenario's	MWB_RBT Nota 19022011. Tijdpad RBT besluitenlijst-1-05012011, 20.00-23.30 uur.
6-1-2011	01.40	Inzet schuimdekken (voorstel vanuit CoPl naar ROT)		Besluit: afschalen naar GRIP 2 Afschaling VR ZHZ van GRIP 4 naar GRIP 2.	ZHZ, ROT verslag_02 logstaat 06-01-2011
6-1-2011	02.20	ROT MWB		Afschaling naar GRIP 3 en niet naar GRIP 2: Met de kennis dat in VR ZHZ is afgeschaald van GRIP 4 naar GRIP 2. En in Rotterdam-Rijnmond van GRIP 2 naar GRIP 0.	MWB_RBT Nota 19022011. Tijdpad
6-1-2011	16.22	ROT ZHZ		Besluit: terug naar GRIP 0	ZHZ, ROT verslag_02 logstaat 06-01-2011
7-1-2011	11.45 - 13.00	ROT MWB		MWB GRIP 3 opgeheven. GRIP 2 blijft nog in stand. 13.00 uur: MWB schaal af naar GRIP 1	MWB, ROT verslagen, 23 en 24ste ROT.
7-1-2011	13.35	Besluit ROT ZHZ		Besluit: ROT als gevolg van incident Moerdijk, opgestart 5 januari 2011 15.43 uur, is hiermee beëindigd. Alle lopende processen gaan over naar de 'nazorgfase'.	ZHZ_ROT_03 logstaat 07-01-2011
7-1-2011	23.00	ROT MWB		Opnieuw opschalen naar GRIP 4 met als argumentatie: Vragen inventarisatie na de persconferentie van donderdag, zorg ten aanzien van hulpverleners, uit contact tussen bestuurders bleek dat regionale regievoering noodzaak was, vanuit communicatie- oogpunt en ook vanuit het oogpunt van de volksgezondheid en milieuzorg werd duidelijk dat Moerdijk dit niet eigenstandig op goede wijze kan managen.	MWB_RBT Nota 19022011. Tijdpad Logboek sectie gemeente ROT, deel 1 pagina 15.
					Herdefiniëring van het incident/ramp: na de brand, nu volksgezondheid, milieu en communicatie. De berichtgeving vanuit het Waterschap is niet afgestemd met de Gemeente - crisisteams over vrijgekomen stoffen als gevolg van de brand.

c. Hoe hebben de veiligheidsregio's hun informatie uitgewisseld en besluitvorming op elkaar afgestemd op strategisch niveau, wat betreft de interbestuurlijke betrekking van de twee regio's en verhoudingen (RBT, algemeen directeuren en voorzitters VRs)?						
Datum	Tijdstip	Wie	Wie	Inhoud bericht	Brondocument	Opmerkingen
5-5-1-2011	20.29	Dir. VR MWB en dir. VR ZHZ	RBT Vergadering VR ZHZ	Contact dir. VR ZHZ en team nafase. Gevraagd rekening te houden met effecten in ZHZ en niet te starten met blussen voordat ZHZ de kans heeft gehad de bevolking te informeren.	ZHZ: RBT_01_Actie en besluitenlijst	
5-5-1-2011	21.20		RBT Vergadering VR ZHZ	MWB laat sirenes afgaan. Strijensas zal waarschijnlijk dezelfde zware effecten ondervinden als de kern Moerdijk. Advies sirenes laten gaan na voorwaarschuwing. Communiceren dat we het neerslaan van gevaarlijke stoffen blijven volgen met meetploegen en sirenes laten gaan als gevaarlijke waarden gemeten worden.	ZHZ: RBT_01_Actie en besluitenlijst	
5-5-1-2011	22.03		RBT Vergadering VR ZHZ	vz VR ZHZ: definitief besloten om om 22.30 uur te starten met aflussen. Nagaan wat er nu afgesloten gaat worden in onze regio.	ZHZ: RBT_01_Actie en besluitenlijst	RBT wordt geïnformeerd over afsluitingen. N3 zal gedeeltelijk open blijven (tot en met Ln v. Verenigde Naties) zodat Dordrecht bereikbaar blijft. Ook via Zwijndrechtse brug toegang.
5-5-1-2011	16.38	Terugkoppeling MD uit ROT	Sectie Gemeenten ROT, VR MWB	Nog steeds geen GRIP 3. Crisiscommunicatie en afstemming interregionaal nu van groot belang. Omroep RTV Rijnmond wordt de rampenzender.	Logboek sectie gemeente ROT deel 1, pagina 5.	Pager Alarm GRIP 3 om 16.52 uur
5-5-1-2011	18.45	ROT MWB	GBT MWB	Voorzitter en secr. ROT zijn van mening dat geen verslag of sitrap naar Moerdijk moet; inbreng BRW-deelnemers/OL in GBT volstaat.	MWB_RBT Nota 19022011. Tijdpad	Om 20.02 uur komt de bevestiging van GRIP 4.
6-1-2011	> 13.30	GBT Vergadering MWB		Aanbod voor ondersteuning gekregen van Commissaris der Koningin en Genootschap van burgemeesters. Er blijkt geen urgente behoefte aan concrete hulp maar wellicht op latere termijn wel.	MWB, GBT Verslag, 6-1-2-11, 13.30-15.10 uur	
8-1-2011	09.00	RBT Vergadering		Actiepunt: de informatie van de RBT vergadering MWB delen en afstemmen met de regio ZHZ. De directeur VR MWB belt na de vergadering met zijn collega.	RBT, Actie-en besluitenlijst, 08 januari 2011, 09.00 uur	
8-1-2011	18.10	RBT MWB vergadering		Verder blijkt uit het RBT MWB van 8 januari 17.00 uur dat vz VR MWB de 26 burgemeesters van de regio MWB, Tholen en ook ZHZ informeert.	RBT, Actie-en besluitenlijst, 08 januari 2011, 18.10 uur	
9-1-2011	18.00	RBT MWB vergadering		Er wordt een communicatievoorstel voorbereid, gericht op de verschillende doelgroepen, waarbij ook de regio VRR en de regio Hollands Midden (naast ZHZ) worden betrokken.	RBT, Actie-en besluitenlijst, 09 januari 2011, 18.00 uur	

d. Welke samenwerking en afstemming heeft plaatsgevonden om de bestuurlijke berichtgeving van de twee regio's in de acute fase op elkaar af te stemmen?					
Datum	Tijdstip	Wie	Wie	Inhoud bericht	Brondocument
5-1-2011	17.05	Leden sectie Gemeenten	Sectie Gemeenten ROT, VR MWB	Crisiscommunicatie. Verzoek om met NCC contact te leggen om coördinatiepunt van communicatie duidelijk af te spreken. Tevens regionale afstemming. Uitgangspunt is dat RTV Rijnmond leidend is.	Logboek sectie gemeente ROT, deel 1, pagina 5.
6-1-2011	12.00	ROT ZHZ		Besluit: liaison inzetten in ROT MWB; doel: communicatielijnen onderhouden.	ROT_02_logstaat, 6 januari
6-1-2011	09.45	Persconferentie VR ZHZ en VR MWB	Media	01.55 uur: Persconferentie met de voorzitter van de Veiligheidsregio ZHZ vindt om 10.30 uur plaats i.p.v. 11.30 uur, locatie Breda. Afstemming met voorlichting MWB (ZHZ, ROT_02_logstaat 6 januari)	ZHZ Batch 02_Persverklaringen VR ZHZ, PV_06-1030
				Omstreeks 10.30 geven VR ZHZ en VR MWB een interregionale persconferentie plaats.	Op 11 januari 2011 vindt om 17.40 uur opnieuw een gezamenlijke persconferentie plaats door de Veiligheidsregio's ZHZ en MWB en het RIVM. Gerustgesteld door resultaten van RIVM. Geen of geringe blootstelling aan gevaarlijke stoffen bij bewoners agv geringe concentraties.

e. Welke samenwerking en afstemming heeft plaatsgevonden om de bestuurlijke berichtgeving van de twee regio's in de nafase op elkaar af te stemmen en welke concrete samenwerkingsproducten zijn naar de pers gerealiseerd? h. Hoe hebben de veiligheidsregio's met elkaar samengewerkt ten aanzien van de afstemming en coördinatie van de voorlichting naar de bevolking, zowel in de actieve fase als in de nafase?						
Datum	Tijdstip	Wie	Wie	Inhoud bericht	Brondocument	Opmerkingen
5-1-2011	16.54			Contact te leggen met NCC om coördinatiepunt van communicatie duidelijk af te spreken. Uitgangspunt is dat RTV Rijnmond leidend hierin is. Dit wordt verder opgepakt via het NCC en de gemeente Moerdijk.	Logboek sectie gemeente ROT, deel 1, pagina 5.	
5-1-2011	22.35	Directeur veiligheidsregio MWB sluit als adviseur bij het GBT Moerdijk aan		Directeur NCC stelt vragen over de info voorziening vanuit Moerdijk op crisis.nl, gaat traag.	GBT Moerdijk, verslag 05 21.00 uur tot en met 06 januari 02.17 uur.	
6-1-2011	09.45	Persconferentie VR ZHZ en VR MWB	Media	Omstreeks 10.30 geven VR ZHZ en VR MWB een interregionale persconferentie.	ZHZ Batch 02_Persverklaringen VR ZHZ, PV_06-1030	Op 11 januari 2011 vindt om 17.40 uur opnieuw een gezamenlijke persconferentie plaats door de Veiligheidsregio's ZHZ en MWB en het RIVM. Gerustgesteld door resultaten van RIVM. Geen of geringe blootstelling aan gevaarlijke stoffen bij bewoners agv geringe concentraties.
6-1-2011	12.00	ROT ZHZ		Besluit: liaison inzetten in ROT MWB; doel: communicatielijnen onderhouden	ROT_02_logstaat, 6 januari	
6-1-2011	13.30	VR MWB	VR ZHZ	De bewonersbrief voor kerndeel Moerdijk is herschreven in toegankelijke taal. De inhoud is afgestemd met brief die in Zuid-Holland wordt uitgereikt.	MWB, GBT, 6-1-2011, 13.30-15.10 uur	
8-1-2011	9.00	RBT		Vice voorzitter Veiligheidsregio MWB geeft persconferentie om 11.00 uur. Burgemeester van Moerdijk leidt de bewonersbijeenkomst van 13.00 uur.	MWB, RBT verslag 08012011	
8-1-2011	15.12	Team Nafase ZHZ		Contact met MWB ten behoeve van afstemming over de communicatie van meetgegevens MOD.	ZHZ Nafse_01_Actie en besluitenlijst team nazorg tot 11012-2030, 8 januari 2011, 15.12 uur, pagina 5).	Afstemming ZHZ en MWB en VRR over het naar buiten brengen van gegevens: Afspraak is dat er niet zonder overleg en afstemming informatie zal worden vrijgegeven.
9-1-2011	10.00	MWB RBT		Het organiseren van een vervolgbijeenkomst voor de bewoners is aandachtspunt. T.b.v. brandkundig onderzoek wordt een andere VR benaderd. Dit wordt via het ROT uitgezet.	RBT MWB Verslag, 9 januari 2011, 10.00.	
10-1-2011	9.10			Vice voorzitter van de Veiligheidsregio ZHZ zal na bekendmaking van de resultaten contact opnemen met voorzitter van de Veiligheidsregio ZHZ. De directieuren van beide regio's nemen eveneens contact met elkaar op.	MWB, RBT verslag, 10 januari 2011, 08.00 uur	Goede afstemming met Zuid-Holland Zuid is hierbij van belang.
10-1-2011			Mededeling	Ministers zijn in Breda geweest. Voorzitter en dir VR ZHZ zijn daarbij aanwezig geweest. Belangrijkste melding: RIVM nog geen resultaten.	ZHZ Nafse_01_Actie en besluitenlijst, pagina 11.	

e. Welke samenwerking en afstemming heeft plaatsgevonden om de bestuurlijke berichtgeving van de twee regio's in de nafase op elkaar af te stemmen en welke concrete samenwerkingsproducten zijn naar de pers gerealiseerd? h. Hoe hebben de veiligheidsregio's met elkaar samengewerkt ten aanzien van de afstemming en coördinatie van de voorlichting naar de bevolking, zowel in de actieve fase als in de nafase?					
Datum	Tijdstip	Wie	Wie	Inhoud bericht	Brondocument
10-1-2011	16.45			Mail ontvangen van NCC betreffende afstemming tussen ZHZ, MWB en crisis.nl wat betreft het persbericht n.a.v. de meetresultaten. Tevens wordt een bestuurlijke brief aangekondigd.	ZHZ Nafase_01_Actie en besluitenlijst, pagina 14.
11-1-2011	08.00			Er komt een evaluatie samen met Zuid-Holland Zuid. De bereikbaarheid moet gegarandeerd worden, al is het voor communicatie.	RBT MWB Verslag, 11 januari 2011, 08.00 uur
14-1-2011	08.00			N.a.v. BOT-mi rapport wordt in het RBT MWB ingegaan op het te formuleren advies. Het advies wordt gemaakt door de directeuren Veiligheidsregio Midden- en West Brabant en Zuid-Holland Zuid. De inhoud moet dusdanig zijn dat het RBT er bestuurlijke verantwoordelijkheid voor kan nemen.	RBT, MWB verslag, 14 januari, 08.00 uur
18-1-2011	09.30	Team Nafase ZHZ	Mededeling	ZHZ projectteam nafase vraagt aandacht voor het vullen van crisis.nl. Zij geeft hierbij aan dat de Veiligheidsregio MWB de informatie vult van crisis.nl maar dat niet trouw doet.	ZHZ:Nafase_02_Doorlopende activiteiten, pagina 22.
21-1-2011		Team Nafase ZHZ	Mededeling	Directeuren van de regio's en de voorzitter van de Veiligheidsregio MWB en voorzitter van de Veiligheidsregio ZHZ zijn naar de Ministers van VWS en VenJ. Aandacht gevraagd voor het scheppen van duidelijkheid over crisiscommunicatie.	ZHZ: Actie en besluitenlijst nafase, team nazorg, 20 januari, pagina 37.
27-1-2011	15.30	Team Nafase ZHZ	Mededeling	Dir. VR ZHZ heeft overeenstemming met NCC over de afbouw van het publieksnummer (0800-1531) per vrijdag 28 januari en crisis.nl op dinsdag 1 februari om 18.00 uur.	ZHZ: Nafase_02_Doorlopende activiteiten, pagina 48.
					In samenspraak met VR MWB.

f. Hoe zijn de besturen van de veiligheidsregio's over het verloop van de rampsituatie geïnformeerd, alsmede de besturen van de direct bij de rampsituatie betrokken gemeenten?				
Datum	Tijdstip	Wie	Inhoud bericht	Brondocument
7-1-2011		VR ZHZ	Brieven: op 7 januari (met betrekking tot de instelling van team nafase); op 8 januari (met betrekking tot onder meer het management van de nafase, gezondheidsklachten en publieksvoorlichting) Informatieavond: "Uitleg over de brand, de besluiten en acties van de betrokken instanties en mogelijkheid voor burgers om vragen te stellen. Veel vragen over alarmering: het moment van aanzetten en het bereik van de sirenes. Daarnaast vragen over de vrijgekomen stoffen. Het RIVM doet nog nader onderzoek. De resultaten zullen via de gebruikelijke wegen worden gecommuniceerd". "Het advies blijft om niet aan de roetdeeltjes te komen en geen groente van het land uit de regio te eten. Schade kan gemeld worden bij de verzekeraars-hulpdienst".	Instellingsbesluit brief VR ZHZ van 7 januari en brief VR ZHZ aan burgemeesters, 08-01-2011, stand van zaken n.a.v. brand Moerdijk
8-1-2011		RBT MWB	De dir. VR MWB zal de burgemeesters van de 26 gemeenten van de regio MWB per mail informeren. Hij zal het persbericht meesturen. In de periode van 5 januari tot 9 februari informeert de directeur veiligheidsregio MWB alle 26 burgemeesters van de veiligheidsregio MWB twee keer per week per email over de stand van zaken en voortgang van de afhandeling van het incident.	MWB, Verslag RBT 08-01-2011, 17.00 Via de directeur van de Veiligheidsregio MWB bevestigd gekregen.
9-1-2011	18.00	RBT MWB	Het perscommuniqué van vandaag wordt na akkoord van voorzitter RBT en directie VR's uitgedaan. RWS levert input.	MWB, RBT overzicht actie-punten, 9 januari, 18.00 uur
12-1-2011			Op 12, 18 en 25 januari vinden drie bijeenkomsten met de betrokken burgemeesters uit Zuid-Holland Zuid plaats.	ZHZ, Team Nafase, Actie-en besluitenlijst, 12 januari.
19-1-2011			Dir. VR ZHZ heeft de betrokken burgemeesters gebeld (betreffende BOT-mi 13)	ZHZ, Nafase_02, Actie-en besluitenlijst, 19 januari

f. Hoe zijn de besturen van de veiligheidsregio's over het verloop van de rampsituatie geïnformeerd, alsmede de besturen van de direct bij de rampsituatie betrokken gemeenten?					
Datum	Tijdstip	Wie	Wie	Inhoud bericht	Brondocument
20-1-2011				Burgemeesters zijn in retraite en de directeuren GGD en VR zijn daarbij aanwezig.	ZHZ, Nafase_02, Actie-en besluitenlijst, 20 januari
24-1-2011	08.00		RBT MWB	Vice voorzitter MWB steunt het voorstel om collega's Veiligheidsregio en bestuurders andere gemeenten bij te praten. Uit contacten met collega's blijkt dat hier grote behoefte aan is.	MWB, RBT verslag vergadering 24 januari 08.00 uur
					Opmerkingen Deze retraite was reeds gepland.

g. ZHZ: hoe is de interbestuurlijke samenwerking tussen de vier betrokken gemeenten en de veiligheidsregio verlopen, zowel in de acute als in de nafase en hoe hebben de gemeenten en de regio's samengewerkt ten aanzien van het uitvoeren van de gemeentelijke processen, inbegrepen de voorbereiding en de uitvoering van de bewonersavonden?						
Datum	Tijdstip	Wie	Wie	Inhoud bericht	Brondocument	Opmerkingen
5-5-1-2011	16.00			Afspraken communicatie: statement voor radio Rijnmond. Alles in overleg met gemeenten Strijen en Binnenmaas. Statement wordt kortgesloten met Brabant.	ZHZ: Actiecentra_ACGEM_01_logboek Actiecentrum Gemeenten.	Interregionale afstemming noodzakelijk. NCC heeft liaison functie aangeboden en telefoonnummer afgegeven.
5-5-1-2011	va 16.10			Eerste berichten op www.dordrecht.nl geplaatst en op intranet gemeente Dordrecht en op het regionaal intranet geplaatst.	Batch 02_SCD_ACCOM_01_Logboek geheel, pagina 1.	
5-5-1-2011	16.42			Andere burgemeesters in de regio zijn geïnformeerd. De burgemeester van Cromstrijen is gevraagd als waarnemer bij het RBT te komen om snel te kunnen reageren als het effectgebied zich tot deze gemeente uitbreidt.	ZHZ, RBT_01, Actie en besluitenlijst.	
5-5-1-2011	20.48			Brieven voor Strijen/ Binnenmaas/ Cromstrijen/ Hoekse Waard en Eiland Dordrecht. Voor de inwoners van effectgebied een brief in de bus bezorgen om hen te informeren over de brand. In de brief wordt handelingsperspectief meegenomen (ROT 06 jan, regel 81).	ZHZ: RBT Actie-en besluitenlijst	
7-7-1-2011				Brief naar gemeenten (burgemeesters en Colleges) met informatie over instellen projectteam en verzoek nazorgactiviteiten af te stemmen.	ZHZ: Nafase_01 _Actie en besluitenlijst, pagina 1.	
7-7-1-2011				De betrokken 4 gemeenten leveren elk 1 aanspreekpunt voor het team nafase ZHZ.	ZHZ: Nafase_01 Actie en besluitenlijst.	
7-7-1-2011		Team Nafase ZHZ		Burgemeesters zijn in retraite en de directeuren GGD en VR zijn daarbij aanwezig. Dit n.a.v. negatief inhoudelijk advies van de GGD om een bevolkingsonderzoek te houden en het strategische advies om wel een vragenlijst in te vullen.	ZHZ: Nafase_01 Actie-en besluitenlijst, pagina 35.	
11-1-2011				Voorbereiding bewonersbijeenkomst. In ieder geval in Binnenmaas en Strijen (woensdagavond). Nadenken over Dordrecht. Afstemming tussen de gemeenten. Advies naar vz VR ZHZ Er komt ook al een vraag uit Cromstrijen. Bellen met gemeenten.	ZHZ: Nafase_01 _Actie en besluitenlijst, pagina 16.	Contact met burgemeester gemeente Strijen: bewonersbijeenkomst ook in Strijen. De Veiligheidsregio ZHZ probeert de beide bijeenkomsten achter elkaar aan te plannen.
11-1-2011				Er zullen teams worden samengesteld voor ondersteuning bewonersbijeenkomsten. Er komt ook een advies voor de bewonersbrieven. Er wordt een basisdocument gemaakt voor vulling van de websites. Wordt nader ingevuld i.o.m. MWB.	ZHZ: Nafase_01 _Actie en besluitenlijst, pagina 16.	

g. ZHZ: hoe is de inter-bestuurlijke samenwerking tussen de vier betrokken gemeenten en de veiligheidsregio verlopen, zowel in de acute als in de nafase en hoe hebben de gemeenten en de regio's samengewerkt ten aanzien van het uitvoeren van de gemeentelijke processen, inbegrepen de voorbereiding en de uitvoering van de bewonersavonden?					
Datum	Tijdstip	Wie	Wie	Inhoud bericht	Brondocument
20-1-2011	16.30		Mededeling	Bij de gemeenten bestaat onduidelijkheid over de afbakening communicatie regio en communicatie gemeenten. Gemeenten constateren dat er meer en beter gecommuniceerd moet worden tussen en met de gemeenten. De gemeenten lopen informatie-achterstand op met name de colleges en de ambtelijke belanghebbenden. Dit vraagt om maatregelen.	ZHZ: Nafase_02_Doorlopende actie- en besluitenlijst, pagina 34.
21-1-2011	9.00			Terugkoppeling gemeentesecretarissen: Heeft plaatsgevonden.	ZHZ: Nafase_02_Doorlopende actie- en besluitenlijst, pagina 21.
24-1-2011	9.00			Voorstel om aan het eind van de ochtendvergadering af te spreken wat we in de nieuwsbrief willen hebben naar de gemeenten en diensten.	ZHZ: Nafase_02_Doorlopende actie- en besluitenlijst, pagina 42.

THEMA 3: SAMENWERKING EN INFORMATIE-UITWISSELING MET ANDERE OVERHEDEN

a. Welke informatie is gedurende de periode van aanvang van de brand tot en met sein brandmeester uitgewisseld tussen de VR ZHZ en VR MWB enerzijds en het Ministerie van Veiligheid en Justitie anderszijds en tot welke aanvullende acties heeft dit geleid vanuit de zijde van VR ZHZ en VR MWB?						
Datum	Tijdstip	Wie	Wie	Inhoud bericht	Brondocument	Opmerkingen
5-1-2011	16.54			AOV Goirle verzoekt communicatie adviseur ROT/Politie MWB contact te leggen met NCC om coördinatiepunt van communicatie duidelijk af te spreken. Uitgangspunt is dat RTV Rijnmond leidend hierin is.	MWB, ROT, Logboek Sectie Gemeenten Moerdijk deel 1, pagina 5.	Er is een liaison van het NCC die bijgepraat moet worden. Waar nodig kunnen andere diensten de liaison ook bijpraten - 5e overleg ROT, 19.10 uur
5-1-201	17.15			Directeur Nationale Veiligheid aan directeur van de Veiligheidsregio ZHZ: het landelijk informatienummer zal worden opengesteld als de website is gevuld met informatie en Q&A.	ZHZ, RBT_01 Actie en besluitenlijst	De directeur Nationale Veiligheid zal de regio informeren over het in te stellen informatienummer.
5-1-2011	18.55			Nationaal niveau voert overleg. Er is contact gelegd met de directeur Nationale Veiligheid.	ZHZ, RBT_01 Actie en besluitenlijst	Om 18.45 uur informeert de operationeel leider de directeur Nationale Veiligheid.
5-1-2011	21.05			ZHZ heeft contact gehad met crisis.nl Contactpersoon bij crisis.nl gaat onderzoeken of het mogelijk is om vanuit 2 punten de site te vullen.	ZHZ, Batch 02_SCD_ACCOM_01_Logboek geheel, pagina 3.	
5-1-2011	21.35			NCC neemt coördinatie crisis.nl en 0800 – 1351 over.	ZHZ, Batch 02_SCD_ACCOM_01_Logboek geheel, pagina 3.	
5-1-2011	21.45			De coördinerend Minister wordt geïnformeerd over de voorgestelde maatregelen ten behoeve van de blusdeken zoals het stilleggen/ omleiden van het trein- en wegverkeer.	MWB, RBT vergadering 3 actie- en besluitenlijst, 05 januari 2011, 21.45-22.00 uur	
5-1-2011	23.00			Om 23.00 uur heeft NCC gevraagd om toch assistentie te verlenen met het vullen van crisis.nl. Besloten is dat gedurende de nacht van 5 op 6 januari NCC zelf de redactie blijft doen.	ZHZ, Batch 02_SCD_ACCOM_01_Logboek geheel, pagina 3, 4, 5	Opmerking is dat tussen 01.00 en 06.00 uur het publieksnummer niet bereikbaar is geweest.

b. Op welke wijze is de samenwerking en informatie-uitwisseling met het Ministerie van Veiligheid en Justitie in de nafase verlopen en hoe heeft dit bijgedragen aan het bestrijden van de gevolgen van de brand?						
Datum	Tijdstip	Wie	Wie	Inhoud bericht	Brondocument	Opmerkingen
7-1-2011	20.45	GBT Moerdijk		Er zijn 9 rapporten van BOT-mi aan de gemeente verzonden met dringende adviezen maar waarop geen antwoord is ontvangen. Ministerie van VenJ wil weten of deze rapporten besproken zijn in ROT, GBT. Er wordt verder aandacht besteed aan de teletekstpagina 113 over vermeende giftige stoffen die zijn vrijgekomen en het uitkomen van een gezondheidsparagraaf van de gemeente Moerdijk. In datzelfde GBT (gemeente Moerdijk) geeft de ambtenaar openbare veiligheid aan dat van de genoemde BOT-mi adviezen alleen de laatste drie zijn ontvangen en dat ook nog op uitdrukkelijk verzoek van het GBT. Er wordt afgesproken dat de GHOR de gang van zaken na gaat.	MWB, GBT vergadering van 7-1-2011 om 20.45 uur	
8-1-2011	09.00			De vicevoorzitter van de Veiligheidsregio MWB zal na de vergadering van het RBT VR MWB contact opnemen met de Minister van VenJ. Hij zal vragen om een versneld onderzoek van het RIVM.	MWB, RBT vergadering 08 januari 2011, 09.00 uur	
8-1-2011	10.40	NCC	VR ZHZ	NCC heeft per mail (reeds daarvoor telefonisch contact geweest met de regio) de bestuurlijke brief van het ministerie van VenJ bijgevoegd tezamen met het BOT-mi advies nr 8 ontvangen.	ZHZ: Reservemap BOT mi_ Bestuurlijke brief en BOT mi advies nr 8.	NB. In de brief van VenJ wordt gerefereerd naar BOT-mi rapport met volgnummer 9.1.
8-1-2011	na 00.35	Directeur VR MWB	Ministerie VenJ	Directeur van de Veiligheidsregio MWB heeft in telefoongesprek met het ministerie van VenJ aangegeven dat de hulpverleners geen beschermende kleding hebben gedragen. Er is veel maatschappelijke onrust. Het Ministerie vraagt waarom rapportages BOT-mi niet aan de orde zijn geweest in COPI/GBT/ROT. Minister VenJ wil nu met regelmaat op de hoogte worden gehouden. Reden om het RBT opnieuw bij elkaar te roepen.	MWB, Verslag RBT, vergadering zaterdag 8 jan 00.25 uur.	GAGS van GHOR geeft aan dat alle in de nacht van 6 jan. verschenen BOT mi adviezen in ROT vanuit GHOR/GAGS zijn ingebracht. En niet in GBT omdat het operationele deskundigheidsadviezen zijn.
9-1-2011	10.00	VR ZHZ	Minister VenJ	Vice voorzitter van de Veiligheidsregio MWB telefonisch contact met Minister van VenJ over het advies van het RIVM (Er vindt herhaald contact plaats).	MWB, Verslag RBT, vergadering zondag 9 jan 10.00 uur.	
10-1-2011	9.10	VR MWB	VR ZHZ	Vice voorzitter van de Veiligheidsregio MWB zal na bekendmaking van de resultaten RIVM contact opnemen met voorzitter van de Veiligheidsregio ZHZ; directeur van de Veiligheidsregio MWB zal contact opnemen met directeur van de Veiligheidsregio ZHZ.	MWB, RBT verslag, 10 januari 2011, 08.00 uur	Goede afstemming met Zuid –Holland Zuid is hierbij van belang.
10-1-2011	16.45	NCC	Regio's	Mail ontvangen van NCC betreffende afstemming tussen ZHZ, MWB en crisis.nl wat betreft het persbericht n.a.v. de meetresultaten. Tevens wordt een bestuurlijke brief aangekondigd.	ZHZ Nafse_01_Actie en besluitenlijst, pagina 14.	

b. Op welke wijze is de samenwerking en informatie-uitwisseling met het Ministerie van Veiligheid en Justitie in de nafase verlopen en hoe heeft dit bijgedragen aan het bestrijden van de gevolgen van de brand?

Datum	Tijdstip	Wie	Wie	Inhoud bericht	Brondocument	Opmerkingen
10-1-2011	19.00	Directeur VR MWB	Ministerie VWS	Directeur van de Veiligheidsregio MWB doet kort verslag van het telefonisch gesprek met de directeur-generaal VWS. Ministerie van VWS heeft ook nog geen advies van het RIVM ontvangen en zij zijn van mening dat wat momenteel voorligt geen compleet advies is. De directeur RIVM heeft vastgesteld dat dinsdag 11 januari 2011 om uiterlijk 11.30 uur het integrale advies beschikbaar is. Er is afgesproken dat Rijk, RIVM en de regio's op hetzelfde moment de informatie zullen verspreiden.	MWB, RBT, 10 januari 2011, 18.00 uur	
11-1-2011	14.30	RBT MWB		In het verslag van het RBT Midden- en West-Brabant van 11 januari 14.30 uur wordt opgemerkt dat de ministers via het NCC geïnformeerd willen worden over de persconferentie die later die dag wordt gehouden over het bekend maken van BOT-mi advies 11 mede gezien de besprekingen hierover op bestuurlijk niveau.	MWB, RBT verslag vergadering RBT, 11 januari 14.30 uur	
12-1-2011	08.00	RBT MWB	Ministerie van VenJ	Vice voorzitter van de Veiligheidsregio MWB zal na de vergadering contact opnemen met het ministerie VenJ n.a.v. BOT-mi advies.	MWB, RBT verslag vergadering 12 januari 08.00 uur	
14-1-2011	16.00			VWS, BOT-mi, RIVM komen bij elkaar en proberen met een definitief advies te komen dat geen discussie meer oproept.	ZHZ, team nafase_02_door-lopende activiteiten	
15-1-2011				Met het oog op de status van het BOT-mi rapport en de kwaliteit daarvan belt de voorzitter Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid met het ministerie van VenJ. Dit als poging om duidelijkheid te creëren en de kwaliteit van de BOT-mi adviezen te verbeteren.		
16-1-2011				Ter voorbereiding op BOT-mi rapport: Advies moet zorgvuldig worden vertaald naar communicatieboodschappen. De regio's moeten gelegenheid krijgen om dit te organiseren. NCC is verzocht om 8 uur de tijd hiervoor. Eis van beide voorzitters van de regio's is dat verzending naar de rest van de verzendlijst van het advies wordt uitgesteld. Het NCC geeft hieraan gehoor.	ZHZ, Nafase_02_ Doorlopende actie-en besluitenlijst	Uiteindelijk wordt het BOT-mi advies (15) als niet definitief beschouwd. (zie ook thema 3c en 3d).
17-1-2011		SMS NCTb	VR ZHZ	NCTb laat op 16 januari weten dat dit BOT-mi advies niet als definitief advies kan worden beschouwd.	Print. Zonder kenmerk.	

b. Op welke wijze is de samenwerking en informatie-uitwisseling met het Ministerie van Veiligheid en Justitie in de nafase verlopen en hoe heeft dit bijgedragen aan het bestrijden van de gevolgen van de brand?

Datum	Tijdstip	Wie	Wie	Inhoud bericht	Brondocument	Opmerkingen
18-1-2011				Directeuren veiligheidsregio's, BOT-mi en NCC komen bijeen. In dit overleg wordt afgesproken om een vertraging van de verspreiding naar de andere betrokkenen in te bouwen zodat de veiligheidsregio's tijd krijgen om eerst zelf het advies te interpreteren en om eventuele maatregelen te treffen vanuit het BOT-mi advies.	Nafase_02_Doorlopende activiteiten, pagina 30.	
19-1-2011		Directeur VR ZHZ	Directeur Nationale Veiligheid	Op 19 januari is er overleg tussen directeur van de Veiligheidsregio ZHZ en directeur Nationale Veiligheid over het bekend maken BOT-mi.	ZHZ:Nafase_02_Doorlopende activiteiten, pagina 30.	
20-1-2011	> 16.30	Team Nafase ZHZ	Mede-delting	Op 20 januari na 16.30 wordt tijdens het nafase projectteam overleg medegedeeld dat de QenA's op crisis.nl zijn aangepast. Dit n.a.v. BOT-mi advies 14. Het NCC stelt dat de regio's de vragen aan moet leveren en dat het niet automatisch zo is dat bij een nieuw BOT-mi advies de antwoorden aangepast worden.	ZHZ:Nafase_02_Doorlopende activiteiten, pagina 36.	
21-1-2011		Directeuren VR ZHZ en VR MWB	Ministers VWS en VenJ	Directeuren van de regio's naar de Ministers VWS en VenJ. Aandacht gevraagd voor het scheppen van duidelijkheid over verantwoordelijkheid crisiscommunicatie.	ZHZ: Actie en besluitenlijst nafase, team nazorg, 20 januari, pagina 37.	
24-1-2011		Team Nafase ZHZ		Er dient een persbericht te komen waarbij de verantwoordelijke departementen de lead nemen en de VRen aanvullend communiceren, zodat er sprake is van afgestemde communicatie. Dit in overeenstemming met de afspraak met de ministers. Echter, het NCC staat op het standpunt dat de regio's zelf de communicatie moeten verzorgen m.b.t. BOT-mi 15. Er blijkt onhelderheid te zijn over gemaakte afspraken met betrekking tot de communicatie.	ZHZ: Team Nafase_02_doorlopende actie-en besluitenlijst	Geconstateerd wordt dat het BOT-mi 15 op veel vragen antwoord geeft maar op enkele vragen niet. Belangrijk bezwaar is dat er een andere grens van het 10km gebied wordt aangegeven en dat hier geen goede verklaring voor gegeven wordt. Daarnaast wordt geen antwoord gegeven op een aantal vragen. (gras, vee, schapen, beregning, discrepantie moestuin – agrarische sector, hobby-dieren). Bovendien twijfel aan advies over zandbakken.
25-1-2011	16.34			Definitieve persbericht rondgestuurd door de Veiligheidsregio ZHZ - na het verschijnen van definitieve BOT-mi advies. Het NCC gevraagd het BOT-mi op crisis.nl te plaatsen.	ZHZ: Team Nafase_02_doorlopende actie-en besluitenlijst	
27-1-2011	15.30	Team NafaseZHZ	Mede-delting	Directeur van de Veiligheidsregio ZHZ heeft overeenstemming met NCC over de afbouw van het publieksnummer (0800-1531) per vrijdag 28 januari en crisis.nl om dinsdag 1 februari om 18.00 uur.	ZHZ: Nafase_02_Doorlopende activiteiten, pagina 48.	Mede namens de Veiligheidsregio MWB. De informatievoorziening loopt vanaf dan via de regio's en de gemeenten.

c. Wanneer hebben VR ZHZ en VR MWB welke informatie ontvangen vanuit de Rijksoverheid nav de BOT-mi rapporten d.d. 11 januari 2011 en versies 12, 13, 14, 15, en 15,1?					
Datum	Tijdstip	Wie	Wie	Inhoud bericht	Brondocument
17-1-2011	17.00			BOT-mi advies 12 verstuurd. Content BOT-mi advies: 1. Aanvullend BOT-mi advies op het reeds eerder uitgebrachte BOT-mi advies op 11 januari aan de veiligheidsregio's. Het eerste gedeelte van het advies bestaat uit praktische adviezen in relatie tot maatregelen voor betrokkenen brand Moerdijk. 2. Advies uit risicobeoordeling van de blootstelling aan stoffen in de zone vanaf 10-60 km en 60 km en verder. 3. Advies van de NVA en de Waterdienst	Overzichtslijst van BOT-mi adviezen welke zijn gegeven voor de brand in Moerdijk.
18-1-2011	18.57			BOT-mi 13 verstuurd. Content BOT-mi advies: Meetrapport MOD over gebied benedenwinds 10 tot 60 kilometer en verder.	Overzichtslijst van BOT-mi adviezen welke zijn gegeven voor de brand in Moerdijk.
19-1-2011	15.22			BOT-mi 14 verstuurd. Content BOT-mi advies: Advies Waterdienst, zoals gerapporteerd in BOT-mi advies 12 (17 januari 2011). Het betreft een update van de informatie over de waterkwaliteit en het gebruik van oppervlaktewater.	Overzichtslijst van BOT-mi adviezen welke zijn gegeven voor de brand in Moerdijk.
24-1-2011	10.11			BOT-mi advies 15. Advies op het gebied tot 10 kilometer benedenwinds van de brand in Moerdijk, met uitzondering van het bedrijventerrein	Overzichtslijst van BOT-mi adviezen welke zijn gegeven voor de brand in Moerdijk.
24-1-2011				Wordt geconstateerd dat BOT-mi 15 op veel vragen antwoord geeft maar op enkele vragen niet. Belangrijk bezwaar is dat er een andere grens van het 10 km gebied wordt aangegeven en dat hier geen goede verklaring voor wordt gegeven. Daarnaast wordt geen antwoord gegeven op een aantal vragen. Bovendien bestaat er twijfel over het advies van de zandbakken. Zou een persconferentie moeten komen waarbij de verantwoordelijke departementen de lead nemen en de regio's aanvullend communiceren. Daarna is contact geweest met hoofd NCC. Zij staat op het standpunt dat de veiligheidsregio's zelf de communicatie moeten doen, maar wil nader afstemmen met de betrokken departementen.	ZHZ. Actie en besluitenlijst nafase, team nazorg, 24 januari, pagina 44
				Tussentijds wordt regelmatig geprobeerd contact te krijgen met teamleider BOT-mi inzake de 10 km grens. Er blijkt onhelderheid te zijn over gemaakte afspraken met betrekking tot communicatie. Directeur van de Veiligheidsregio MWB geeft aan dat de afspraak is gemaakt regio's communiceren tenzij het hoofdzakelijk gaat om onderwerpen die vooral de rijksoverheid raken.	16.30 uur ZHZ: BOT-mi advies 14 binnen. Het analyseteam gaat hiermee aan de slag (ZHZ, Actie en besluitenlijst nafase, team nazorg, pagina 32).

c. Wanneer hebben VR ZHZ en VR MWB welke informatie ontvangen vanuit de Rijksoverheid nav de BOT-mi rapporten d.d. 11 januari 2011 en versies 12, 13, 14, 15, en 15,1?				
Datum	Tijdstip	Wie	Wie	Inhoud bericht
25-1-2011	16.32			Dit advies vervangt BOT-mi advies 15. Advies heeft betrekking op het gebied tot 10 kilometer benedenwinds van de brand in Moerdijk, met uitzondering van het bedrijventerrein.
				Brondocument
				Overzichtslijst van BOT-mi adviezen welke zijn gegeven voor de brand in Moerdijk.
				Opmerkingen

d. Welke activiteiten hebben VRZ HZ en VR MWB uitgevoerd in de samenwerking met de BOT-mi rapporten betrokken autoriteiten?					
Datum	Tijdstip	Wie	Wie	Inhoud bericht	Brondocument
8-1-2011				Controlemetingen door het MOD op verzoek van zowel de Veiligheidsregio ZHZ als ook de Veiligheidsregio MWB.	ZHZ, Nafase_02_Actie-en-besluitenlijst. MWB, Logboek ROT 05-01-2011 tot en met 44e overleg, 28e ROT overleg, 8-1-2011
21-1-2011	16.45	ZHZ	BOT-mi	Is gebeld met teamleider BOT-mi. Gesproken over opleveren BOT-mi 15 (ma 24/1 10.00 uur). Afsproken dat het wordt gepubliceerd in overleg met en na analyse door de Veiligheidsregio ZHZ. Gevraagd of in advies gesproken wordt over de verhoogde loodwaarde en of de 10 km cirkel nu goed aangegeven wordt. Teamleider BOT-mi gaf aan dat de cirkel wordt aangepast en vervangen wordt door een plaatje met straatnamen er op.	ZHZ, Actie en besluitenlijst nafase, team nazorg, pagina 40.
21-1-2011	17.30			Team nafase Veiligheidsregio ZHZ heeft gesproken met directeur van de Veiligheidsregio MWB. Verslag gedaan van het gesprek met teamleider BOT-mi. Opnieuw bevestigd dat MWB en ZHZ gezamenlijk optrekken.	ZHZ, Actie en besluitenlijst nafase, team nazorg, pagina 41.

e. Op welke wijze en wanneer zijn de Commissarissen van de Koningin (CdK) van Zuid-Holland en Noord-Brabant over het verloop van de rampsituatie op de hoogte gesteld?				
Datum	Tijdstip	Wie	Inhoud bericht	Brondocument
5-1-2011	16.15		Vraag aan voorzitter Veiligheidsregio ZHZ of CdK al geïnformeerd is. Antwoord: ja heeft hij gedaan bij afkondiging van GRIP 4 om 15.28 uur.	ZHZ, Actiecentra_ACGEM_01_logboek Actiecentrum Gemeenten
5-1-2011	18.45		Voorzitter RBT van de Veiligheidsregio ZHZ informeert CdK Zuid-Holland.	ZHZ, RBT_01 Actie en besluitenlijst
5-1-2011	19.47		Waarnemend CdK belt met de Burgemeester Moerdijk om eventuele ondersteuning aan te bieden. Voorlopig zal hiervan geen gebruik worden gemaakt. De Burgemeester Moerdijk zal waarnemend CdK terugbellen na overleg met het ROT.	MWB, GBT_05 januari 14.30-20.00 uur
5-1-2011	21.05		De CdK is geïnformeerd via de burgemeester van Moerdijk.	MWB, RBT Actie-en besluitenlijst, vergadering 2, 05012011, 2105-21.20 uur
10-1-2011	08.00		De RBT MWB vergadering wordt kort onderbroken omdat de CdK van Noord-Brabant en zijn chef kabinet bij de vergadering aanschuiven.	MWB, RBT Vergadering 10 januari 2011, 8.00 uur
20-1-2011	16.30		De voorzitter en de directeur van de Veiligheidsregio van ZHZ zijn naar CdK Zuid-Holland geweest.	ZHZ, Team Nafase_02 doorlopende activiteiten
				Tevens brengt de CdK Noord-Brabant een bezoek aan het Industrie en Havenschap Moerdijk.

f. Op welke wijze is de samenwerking en informatie-uitwisseling met het departement van VWS ten tijde van de rampsituatie verlopen en hoe heeft dit bijgedragen aan het management van de crisis?					Brondocument	Opmerkingen
Datum	Tijdstip	Wie	Wie	Inhoud bericht	Brondocument	Opmerkingen
8-1-2011	12.00			Vanuit het ministerie van VWS wordt de regio gevoerd naar het onderzoek naar de gezondheidsklachten van de hulpverleners.	MWB, Verslagen COPI, 36ste COPI	
9-1-2011	9.00			RIVM onderzoek - vicevoorzitter van de Veiligheidsregio MWB zal na vergadering contact opnemen met de minister en vragen om een versneld onderzoek van het RIVM. GHOR redigeert de vraag.	MWB, RBT verslag, 8 januari, 9.00 uur.	
10-1-2011	19.00			Directeur van de Veiligheidsregio MWB heeft telefonisch contact met de directeur-generaal van VWS. Het blijkt dat VWS ook nog geen advies van het RIVM heeft ontvangen en dat zij zijn van mening zijn dat wat momenteel voorligt geen compleet advies is.	MWB, RBT verslag, 10 januari 2011, 18.00 uur.	
10-1-2011	> 19.10			Er is afgesproken dat het Rijk, RIVM en de veiligheidsregio's Zuid-Holland Zuid en Midden- en West-Brabant het advies van het RIVM (VWS) op het zelfde moment verspreiden.	MWB, RBT verslag, 10 januari 2011, 18.00 uur.	
13-1-2011				De voorzitter van de Veiligheidsregio ZHZ stuurt het ministerie van VWS een brief over de gevolgen van de brand. Nav de bewonersbijeenkomsten is onrust ontstaan betrekking hebbend op de mogelijke gezondheidseffecten op de lange termijn. In de brief wordt expliciet aandacht gevraagd voor de handelingsperspectieven zoals geadviseerd van het RIVM en meetresultaten.	Brief VR ZHZ van 13 januari aan het ministerie van VWS	
14-1-2011	13.03			MWB, ZHZ, VenJ en RIVM wijzen een contactpunt aan. Contact Ministerie VWS en gemeente Moerdijk nav RIVM advies en raadsbesluit Moerdijk. Afgesproken 1 contactpunt, vanuit 1 organisatie opzetten. GGD'en ZHZ en MWB stemmen af.	ZHZ, team nafase_02_doorlopende activiteiten.	
14-1-2011	16.00			VWS, BOT-mi, RIVM komen bij elkaar en proberen met een definitief advies te komen dat geen discussie meer oproept.	ZHZ, team nafase_02_doorlopende activiteiten	
19-1-2011				Reactie op brief van de voorzitter VR ZHZ door minister VWS inzake rol RIVM en de meetgegevens en het gezondheidsadvies. Hierin verwijst de minister van BOT-mi advies 18.	Brief van het ministerie van VWS. Datum brief ontbreekt en is met pen toegevoegd.	
21-1-2011				Voorzitter VR ZHZ en vice voorzitter VR MWB en de directeurs veiligheidsregio's MWB en ZHZ naar de ministers VWS en VenJ. Aandacht gevraagd voor het scheppen van duidelijkheid over verantwoordelijkheid crisiscommunicatie.	ZHZ: Actie en besluitlijst nafase, team nazorg, 20 januari, pagina 37.	

F. Lijst van brondocumenten

Organisatie	Naam brondocument
VR ZHZ	
	GMC_01 Uitdraai GMS
	GMC_Verstuurde Incident Rapporten _051 tot en met 073
	ROT_01_Logstaat secretaris ROT 05-01-2011.pdf
	ROT_02_Logstaat secretaris ROT 06-01-2011.pdf
	ROT_03_Logstaat secretaris ROT 07-01-2011.pdf
	Logboek Actiecentrum Gemeenten RCC
	Logstaten Actiecentra Brandweer
	Logstaten Actiecentra GHOR
	RBT_01_Actie en Besluitenlijst RBT
	Besluitenlijst GBT Strijen
	Besluitenlijst GMT Strijen
	Logboekenverslagen AC O&V en V&O
	Verslag GBT Binnenmaas
	Logboek ARB Cromstrijen
	Logboek beleidsvoorlichter Cromstrijen
	Logboek gemeentesecretaris Cromstrijen
	Logboek bode Cromstrijen
	Logboek telefoniste Cromstrijen
	Logboek adviseur bgm 1 Cromstrijen
	Logboek adviseur bgm 2 Cromstrijen
	Logboek loco burgemeester Cromstrijen
	Evaluatie selecties voor Moerdijk
	Chronologisch verslag
	Logboek AC Ondersteuning
	Logboek Brand Moerdijk geheel
	Logstaat BAC ivm Nazorg Moerdijk Journaal SGB0 politie
	Brandweer meetresultaten
	Actie en Besluitenlijst team nazorg tot 11012_2030
	Doorlopende actie en besluitenlijst team nazorg 14jan - 4feb
	Alle persverklaringen Zuid-Holland Zuid
	Aanvullende documenten
	Overzicht uitingen crisiscommunicatie opgesteld door Crisisplan
	Reservemap Bot-mi
	Brief Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid d.d. 13-01-2011, brand Moerdijk
	Brief Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid aan burgemeesters d.d. 08-01-2011, stand van zaken n.a.v. brand Moerdijk
	Brief Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid d.d. 07-01-2011, betreft instelling Team Nafase Brand Moerdijk
	Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
	Informatie voor gemeenten, 20 januari 2011
	Nafase Nieuws Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, nr. 1, 4 februari 2011
	Nafase Nieuws Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, nr. 2, 11 februari 2011
	Nafase Nieuws Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, nr. 3, 18 februari 2011
	Nafase Nieuws, 25 januari 2011 (nieuwsbrief intern)
	Nafase Nieuws, 28 januari 2011 (nieuwsbrief intern)
	E-mail directeur Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid met brief VenJ met verzoek doorgeleiding aan burgemeesters

Organisatie	Naam brondocument
	Geschreven notities Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
	Brief van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, stand van zaken n.a.v. brand Moerdijk, d.d. 08-01-2011
	Brief van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid d.d. 02-02-2011, stand van zaken n.a.v. brand Moerdijk
	Brief Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, advies RIVM n.a.v. brand Moerdijk, d.d. 11-01-2011
	Actie- en besluitenlijst team Nazorg 12 en 13 januari 2011
	PowerPoint presentatie directeur Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, Brand Chemie-Pack 5 januari 2011
	Activiteitenoverzicht crisiscommunicatie Brand Moerdijk, ondersteuner actiecentrum, 24-01-2011
	Bewonersbrief gemeente Cromstrijen, 12 januari 2011
VR MWB	
	HAC 2011-01-05 tot en met 08 HAC Definitief gearriveerd en geregistreerd
	HAC 2011-01-10, 16.10-17.00 uur HAC Definitief gearriveerd en geregistreerd
	HAC 2011-01-11, 10.00-11.40 uur HAC Definitief gearriveerd en geregistreerd
	HAC 2011-01-11, 15.00-17.00 uur HAC inclusief brief IVW
	HAC 2011-01-12, 10.00-11.45 uur HAC Definitief gearriveerd en geregistreerd
	HAC 2011-01-12, 15.00-15.45 uur HAC Definitief gearriveerd en geregistreerd
	HAC 2011-01-13, 10.00-10.45 uur HAC Definitief gearriveerd en geregistreerd
	HAC 2011-01-13, 14.00-14.55 uur HAC Definitief gearriveerd en geregistreerd
	HAC 2011-01-14, 10.00-11.25 uur HAC Definitief gearriveerd en geregistreerd
	HAC 2011-01-14, 14.30-15.55 uur HAC Definitief gearriveerd en geregistreerd
	HAC 2011-01-17, 10.00-11.00 uur HAC Definitief gearriveerd en geregistreerd
	HAC 2011-01-17, 16.00-17.00 uur HAC Definitief gearriveerd en geregistreerd
	HAC 2011-01-18, 14.00 uur HAC Definitief gearriveerd en geregistreerd
	HAC 2011-01-19, 14.00 uur HAC Definitief gearriveerd en geregistreerd
	HAC 2011-01-20, 14.00-15.35 uur HAC Definitief gearriveerd en geregistreerd
	HAC 2011-01-21, 11.00 tot 12.15 uur HAC Definitief gearriveerd en geregistreerd
	HAC 2011-01-24, 14.00 uur HAC Definitief gearriveerd en geregistreerd
	COPI 20110105 Logboek COPI 1 t/m 38
	COPI 20110109 Logboek COPI 39
	COPI 20110109 Logboek COPI 40
	COPI 20110109 Logboek COPI 41
	COPI 20110110 Logboek COPI 42
	COPI 20110111 Logboek COPI 43
	COPI 20110111 Logboek COPI 44
	COPI 20110111 Logboek COPI 45
	COPI 20110112 Logboek COPI 46
	COPI 20110113 Logboek COPI 47
	COPI opmerkingen 1t/m 38
	GBT verslagen Moerdijk 2011-01-05, 14.27-20.00 uur GBT vastgesteld
	GBT verslagen Moerdijk 2011-01-05, 21.00-2.19 uur GBT vastgesteld
	GBT verslagen Moerdijk 2011-01-06, 08.45 uur GBT vastgesteld
	GBT verslagen Moerdijk 2011-01-06, 13.30-15.10 uur GBT vastgesteld
	GBT verslagen Moerdijk 2011-01-07, 09.30 uur GBT vastgesteld
	GBT verslagen Moerdijk 2011-01-07, 20.45 uur GBT vastgesteld
	GBT verslagen Moerdijk 2011-01-07, 20.45 uur GBT vastgesteld
	GBT verslagen Moerdijk 2011-01-08, 11.00 uur GBT vastgesteld

Organisatie	Naam brondocument
	GBT verslagen Moerdijk 2011-01-08, 15.00 uur GBT vastgesteld
	GBT verslagen Moerdijk 2011-01-10, 09.30 uur GBT vastgesteld
	2011-01-10, 16.00 uur KBT vastgesteld en gearriveerd en geregistreerd.pdf
	2011-01-11, 12.35 uur KBT. vastgesteld en gearriveerd en geregistreerd.pdf
	2011-01-12 besluitenlijst KBT vastgesteld en gearriveerd en geregistreerd.pdf
	2011-01-13 Besluitenlijst KBT vastgesteld en gearriveerd en geregistreerd.pdf
	2011-01-14 besluitenlijst KBT vastgesteld en gearriveerd en geregistreerd.pdf
	2011-01-17 Besluitenlijst KBT vastgesteld en gearriveerd en geregistreerd.pdf
	2011-01-18 Besluitenlijst KBT vastgesteld en gearriveerd en geregistreerd.pdf
	2011-01-19 Besluitenlijst KBT vastgesteld.doc
	2011-01-20 Besluitenlijst KBT vastgesteld.doc
	2011-01-21 Besluitenlijst KBT vastgesteld.doc
	2011-01-25 Besluitenlijst KBT concept.doc
	2011-01-24 Besluitenlijst KBT vastgesteld.doc
	GHOR, 2011.01.05 CvDG Moerdijk, 3 verslagen
	GHOR, 2011.01.05 OvDG Moerdijk, 2 verslagen
	GHOR, 2011.01.05 RGF Moerdijk
	GHOR, 2011.01.05 Logboek HSGHOR en sectie GHOR Brand Chemiepack Moerdijk
	PERS, deel 1, Persverklaring en perscommuniqué bestanden van actiecentrum communicatie Breda, pers comm 001 nasleep brand
	PERS, deel 1, pers comm 003 adviezen rivm en bot-mi
	PERS, deel 1, pers comm 002 nasleep brand 10012011 versie 2
	PERS, deel 1, pers comm 002 nasleep brand 11012011 _ versie 2 -kopie
	PERS, deel 1, pers comm 002 nasleep brand 12012011
	PERS, deel 1, pers comm 002 nasleep brand 12012011 _versie 3 -kopie
	PERS, deel 1, pers comm 002 11 januari
	PERS, deel 1, pers comm 003 nasleep brand 14012011
	PERS, deel 1, pers comm 004 nasleep brand 14012011
	PERS, deel 1, pers comm 004 nasleep brand 19012011
	PERS, deel 1, pers comm 005 nasleep brand 20012011
	PERS, deel 1, pers comm 006 nasleep brand 21012011
	PERS, deel 1, pers comm 007 nasleep brand 26012011
	PERS, deel 1, pers comm 008 nasleep brand 27012011
	PERS, deel 1, pers comm 009 nasleep brand 07022011
	Persverklaring 11 januari
	Persverklaring 11.15 uur Vicevoorzitter Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
	Persverklaring Burgemeester Moerdijk 06012011
	Persverklaring overdracht brand Moerdijk van Vicevoorzitter Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant 9 feb
	Persverklaring Vicevoorzitter Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant 9 feb (2).doc
	Persverklaring van Burgemeester A
	PERS, deel 2, persberichten , 9 februari Nazorgfase brand Moerdijk ingegaan.doc
	PERS, deel 2, persberichten, 110119 Moerdijk.DOC
	PERS, deel 2, persberichten Beëindiging Centraal schademeldpunt Moerdijk 26012011
	PERS, deel 2, persberichten, pb 002 Brand bij Chemiepack Moerdijk.doc
	PERS, deel 2, persberichten, pb 003 gevolgen milieu brand Chemie Pack.doc

Organisatie	Naam brondocument
	PERS, deel 2, persberichten, pb 004 pre advies rivm.doc
	PERS, deel 2, persberichten, pb 008 loodmetingen brand Chemie Pack.doc
	PERS, deel 2, persberichten , pb 110113 Inspectie Chemie-Pack Oud-Gastel door gemeente Halderberge.doc
	PERS, deel 2, persberichten, pb Adviezen RIVM en BOT.doc
	PERS, deel 2, persberichten, persbericht005 adviezen.doc
	PERS, deel 2, persberichten, Persbericht ministerie EL&I 110119 Moerdijk.doc
	PERS, deel 2, persberichten, Persbericht Moerdijk (3) (2).doc
	PERS, deel 2, persberichten, Persbericht Opheffen beperkingen waterbassins-CONCEPT.doc
	PERS, deel 2, persberichten, Zeer grote brand Chemiepack, persbeircht Moerdijk, 5 januari.doc
	PERS, deel 3, ACC Breda, Logboek persconferentie IV, di. 11 jan. 2011.docx
	PERS, deel 3, ACC Breda, persconferentie 8 januari.doc
	PERS, deel 3, ACC Breda, persuitnodiging overdracht brand 8 febr.doc
	PERS, deel 3, ACC Breda, persuitnodiging werkbezoek ministers 10 jan.doc
	PERS, deel 3, ACC Breda, Persvragen persconferentie 5 januari.doc
	PERS, deel 3, ACC Breda, Q en A's GBT 09012011 - 16.00 uur na persconferentie 11.15.docx
	PERS, deel 3, ACC Breda, Q en A's nav persconferentie 11 00 uur op 8 jan 2011.doc
	PERS, deel 3, ACC Breda, uitnodiging persconferentie1.doc
	Logboek Communicatie ACC Breda, Overzicht Logboek in schema.concept
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 1, Q&A's, 2011-01-06, 09.00 uur Publieksvragen en klachten over roetdeeltjes door brand Chemiepak te Moerdijk.docm
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 1, Q&A's, 2011-01-06, 11.00 uur Q&A crisis-nl.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 1, Q&A's, 2011-01-06, 18.00 uur Q&A.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 1, Q&A's, 2011-01-11, 18.00 uur Q&A.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 1, Q&A's, 2011-01-11, 18.45 uur Q&A's crisis.nl.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 1, Q&A's, 2011-01-17, 17.00 uur Q&A's crisis.nl.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 1, Q&A's, 2011-01-18, 15.00 uur Q&A's crisis.nl.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 1, Q&A's, 2011-01-19, 17.30 uur Q&A's crisis.nl.doc
	Info_voor_Publieksvragen_over_roet_van Chemiepak Moerdijk.doc
	Informatie gezondheid gem Moerdijk_3
	Q&A Brand Moerdijk Chemiepack.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 2, PERS, Aankondiging Persconferentie 06012011.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 2, PERS, Brand moerdijk Chemiepack 4 21.22 uur vragen publiek.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 2, PERS, Brand moerdijk Chemiepack_3 DEF.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 2, PERS, Grote brand chemisch bedrijf Moerdijk 17.50.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 2, PERS, Grote brand chemisch bedrijf Moerdijk 17.356.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 2, PERS, Grote brand chemisch bedrijf Moerdijk 1705.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 2, PERS, Media advies 7 januari 2011.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 2, PERS, Persconferentie 0601 te verwachten vragen.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 2, PERS, Persuitnodiging 06012011.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 2, PERS, PERSVERKLARING 1.00 uur.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 2, PERS, Persverklaring 22.15 uur.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 2, PERS, Persverklaring 22.20 uur.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 2, PERS, Persvragen persconferentie 18_1.doc
	Moerdijk actiecentrum communicatie, deel 2, PERS, verklaring DEF.doc

Organisatie	Naam brondocument
	PUBLIEK, deel 1, bewonersbrieven ACC Breda, BB dinsdag 11 januari 2011 Moerdijk.doc
	PUBLIEK, deel 1, bewonersbrieven ACC Breda, BB dinsdag 25 januari 2011 Moerdijk.docx
	PUBLIEK, deel 1, bewonersbrieven ACC Breda, BB donderdag 7 februari.docx
	PUBLIEK, deel 1, bewonersbrieven ACC Breda, BB donderdag 20 januari 2011 Moerdijk.doc
	PUBLIEK, deel 1, bewonersbrieven ACC Breda, BB donderdag 27 januari.docx
	PUBLIEK, deel 1, bewonersbrieven ACC Breda, BB Zondag 9 januari 2011 Moerdijk1.doc
	PUBLIEK, deel 1, bewonersbrieven ACC Breda, Bewoners kern en buitengebied Moerdijk 26 januari.doc
	PUBLIEK, deel 2, Q&A's crisis.nl van 10 januari tot en met 27 januri
	RBT Verslagen, 1 Verslag - logboek RBT 05012011 (2).pdf
	RBT Verslagen, 2 Verslag RBT vergadering zaterdag 8 januari 2011 00 25 uur.pdf
	RBT Verslagen, 3 Verslag RBT 08012011 (4).pdf
	RBT Verslagen, 4 Verslag RBT 08012011 (def).pdf
	RBT Verslagen, 5 Verslag vergadering zondag 9 januari 2011 10 00 uur.pdf
	RBT Verslagen, 6 Verslag RBT vergadering maandag 10 januari 2011 08 00 uur.pdf
	RBT Verslagen, 7 Verslag RBT vergadering maandag 10 januari 2011 18 00 uur.pdf
	RBT Verslagen, 8 Verslag concept RBT vergadering dinsdag 11 januari 2011 08 00 uur.pdf
	RBT Verslagen, 9 Verslag RBT vergadering dinsdag 11 januari 14.30 uur.pdf
	RBT Verslagen, 10 Verslag RBT1201 (9 00 UUR).pdf
	RBT Verslagen, 11 Verslag RBT vergadering donderdag 13 januari 08.00 uur.pdf
	RBT Verslagen, 12 Verslag RBT 14 01 (8 00 uur).pdf
	RBT Verslagen, 13 Verslag RBT 16 januari 2011.pdf
	RBT Verslagen, 14 Verslag RBT 18 januari 2011.pdf
	RBT Verslagen, 15 Verslag RBT 20 januari 2011.pdf
	RBT Verslagen, 16 Verslag RBT 24 januari 2011.pdf
	RBT Verslagen, 17 Verslag RBT vergadering donderdag 3 februari 2011 08 00 uur.pdf
	RBT 20 Actie- en besluitenlijsten
	RBTnota_19022011.tijdspad.docx
	Logboek Sectie Gemeenten ROT, Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant Verslagen. deel 1 tot 13 januari 2011
	Logboek Sectie Gemeenten ROT, Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant Verslagen, deel 2 tot 11 februari 2011
	ROT Verslagen, logboek ROT 05-01-2011 tot en met 44e overleg.doc
	ROT Verslagen, SITRAP ROT Brand_Moerdijk 10 januari 15.30.doc
	ROT Verslagen, SITRAP ROT Brand_Moerdijk 11 januari 11.00.doc
	ROT Verslagen, Def SITRAP ROT Brand_Moerdijk 12 januari 17.00.doc
	ROT Verslagen, Def SITRAP ROT Brand_Moerdijk 13 januari 17.00.doc
	ROT Verslagen, Def SITRAP ROT Brand_Moerdijk 14 januari 17.00.doc
	ROT Verslagen, Def SITRAP ROT Brand_Moerdijk 15 januari 17 00.doc
	ROT Verslagen,Def SITRAP ROT Brand_Moerdijk 17 januari 17.00.doc
	ROT Verslagen, def SITRAP ROT Brand_Moerdijk 19 januari 17 00.doc
	ROT Verslagen, def SITRAP ROT Brand_Moerdijk 21 januari 17 00.doc
	ROT Verslagen, def SITRAP ROT Brand_Moerdijk 24 januari 17 00.doc
	Verslag GAGS, logboekverslag vanaf 5 januari tot 21 januari 2011
	Aanvullingen op conceptrapportage 0.3 vanuit brondocumenten RBT van Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant

Organisatie	Naam brondocument
	Notitie gezondheidseffecten Moerdijkbrand voor de hulpverleners uit de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant van MaetisArdyn
	Beantwoording specifieke vraagstelling RIVM, mail Secretaris RBT ZHZ d.d. 16-01-2011
	Stukken inzake BOT-mi 12
	Dossier (met correspondentie en media-overzichten) inzake gezondheid bewoners
	Evaluatierapport Chemie-Pack Moerdijk, d.d. 05-01-2011
	E-mail directeur Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant 27 mei 2011
	E-mail clustercommandant brandweer Midden- en West-Brabant 29 mei 2011
	E-mail clustercommandant brandweer Midden- en West-Brabant 29 mei 2011
	E-mail Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant 30 mei 2011
	E-mail clustercommandant brandweer Midden- en West-Brabant 31 mei 2011
	Vragen ex artikel 37 Reglement van Orde gemeente Moerdijk, 4 maart 2011
	Feitenrelaas brand Chemie-Pack (geen bron, niet bestuurlijk vastgesteld)
	Vragen ex artikel 37 Reglement van Orde gemeente Moerdijk, 4 maart 2011
Rijksoverheid	
	Aanvullend RIVM advies Gezondheidsonderzoek, dir. RIVM d.d. 13-01-2011
	Definitief advies Gezondheidsadvies n.a.v. brand Moerdijk, RIVM, 11-01-2011, versie 15.30 uur
	Brief ministerie van VWS, brand Moerdijk, d.d. 19-01-2011 (datum met pen toegevoegd)
	Brief RIVM, Praktische adviezen maatregelen en uitvoeringsadvies gezondheidsonderzoek 17-01-2011
	Bestuurlijke brief ministerie van VenJ, d.d. 08-01-2011, nazorg brand Moerdijk
	Brief ministerie van VenJ, d.d. 06-01-2011, stand van zaken brand Moerdijk
	Brief aan Voorzitter van de Tweede Kamer, d.d. 13-01-2011
	Brief aan Voorzitter van de Tweede Kamer, d.d. 25-01-2011
	Brief aan Voorzitter van de Tweede Kamer, d.d. 25-02-2011
	Brief ministerie van VenJ, brief brand Moerdijk nummer 3, d.d. 11-01-2011
	Brief ministerie van VenJ, brief brand Moerdijk nummer 4, d.d. 19-01-2011
	Kennisgeving VenJ brief aan VWS aan AC gemeenten
	Voorlopig advies Gezondheidsonderzoek brand Moerdijk, RIVM, 10-01-2011
	TK, 2010-2011, 26 956, nr. 75
	TK 2010-2011, nr. 39 item 1, 25-02-2011, Handelingen
	TK, 2010-2011, Aangangsel der Handelingen nr. 1071
	TK, 2010-2011, Aangangsel der Handelingen nr. 1456
	TK, 2010-2011, Aangangsel der Handelingen nr. 1521
	BOT-mi adviezen 1 – 15.1
Overig	
	Rapportage actieve registratie meldingen van bezorgdheid en gezondheidsklachten na de brand bij Chemie-Pack te Moerdijk, Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland, GGD West-Brabant, GGD Zuid-Holland Zuid, april 2011
	Bestuurlijk congres 'GRIP op de toekomst van de veiligheidsregio', Veiligheidsberaad, 9 mei 2011
	Evaluatierapport GRIP 2, zeer grote brand 05-01-2011, Chemie-Pack, Moerdijk, Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond, 15 februari 2011 (bron: www.nos.nl)
	Magazine nationale veiligheid en crisisbeheersing, maart/april 2011

Contact

PricewaterhouseCoopers Advisory N.V.
Thomas R. Malthusstraat 5
1066 JR Amsterdam
Postbus 9616
1006 GC Amsterdam
Telefoon: 088 792 00 20
Telefax: 088 792 96 40
www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder member firms van PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL) handelen en diensten verlenen. Samen vormen deze firms het wereldwijde PwC-netwerk. Elke firm in het netwerk is een afzonderlijke juridische entiteit en handelt voor eigen rekening en verantwoording en niet als vertegenwoordiger van PwCIL of enige andere member firm. PwCIL verricht zelf geen diensten voor klanten. PwCIL is niet verantwoordelijk of aansprakelijk voor het handelen of nalaten van welke van haar member firms dan ook, kan geen zeggenschap uitoefenen over hun professioneel oordeel en kan hen op geen enkele manier binden.

